

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอยางชุมน้อย
จังหวัดศรีสะเกษ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
สมพิศ พานิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

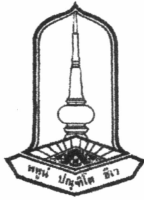

การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง
จังหวัดศรีสะเกษ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
สมพิศ พานิช

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กรกฎาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนางสมพิศ พานิช แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... (ผศ.ดร.อำนาจ ชนวงค์)	ประธานกรรมการ (อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)
..... (อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง)	กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)
..... (พล.อ.ต.ดร.อนันต์ ศรีอำไพ)	กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตศึกษาภายนอกภาควิชา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

..... (รศ.ดร.ประวิต เอรารธรรม) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์	 (รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโอภาส) ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วันที่ 31 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2556
--	--

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงค์ ประธานกรรมการสอบ และพลอากาศตรี อาจารย์ ดร.อนันต์ ศรีอำไพ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ อาจารย์สมนึก ศรีดาพันธ์ ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 นายสุเทศ บุญเย็น ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแดง อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ นางละเอียต ภาษี ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนวัดบ้านประอาจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรง ของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้คำปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณนายอนุพงษ์ ทองมนต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกันตรวง และคุณครูสุริยา พรหมลา คุณครูสุรี สอนบุญทอง คุณครูกรรณิภา นวลสายและนักเรียน ที่ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และอำนวยความสะดวก ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณสุทธิชัย พานิช คุณกัญญารัตน์ พานิช คุณภัศราวรรณ พานิช ที่ให้การสนับสนุนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ ขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณบุพการี บุรพคณาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมพิศ พานิช

ชื่อเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรว
อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ศึกษาค้นคว้า นางสมพิศ พานิช

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรคือทรัพยากรที่จะนำพาให้หน่วยงานไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรครูในโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านกันตรว อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ตามกรอบการศึกษา 6 ขั้นตอน คือ 1) การเลือกเรื่อง / ปัญหา ประเด็น 2) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง 3) การวางแผน/กำหนดวิธีการหาคำตอบ 4) การลงมือปฏิบัติตามโครงงาน 5) การเขียนรายงานการศึกษา 6) การนำเสนอผลการศึกษา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับ ติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี จำนวน 4 คนประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 15 คน จากห้องละ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบประเมินแผนจัดการเรียนรู้ การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับติดตาม ทำให้ครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ครบ 6 ขั้นตอน แต่ยังมีบุคลากรชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังขาดทักษะและความชำนาญในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และยังไม่สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ในการสอนจริงได้ไม่ดีเท่าที่ควรต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อช่วยกันให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าที่ยังขาดทักษะความชำนาญในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ครูผู้ร่วมศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและความชำนาญมากขึ้น และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานทั้ง 6 ขั้นตอนได้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำโครงงาน 1) การเลือกเรื่อง/ปัญหา ประเด็นโครงงาน มีการใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดเชิงปัญหาและมีการช่วยพิจารณาในการเลือกหัวข้อได้เหมาะสม 2) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องโครงงาน มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการทำโครงงานเพื่อเป็นการอ้างอิงในหัวข้อของกิจกรรมโครงงาน 3) การวางแผน/

กำหนดวิธีการหาคำตอบในการจัดทำโครงการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนในการทำงานและสามารถจัดทำโครงการได้ 4) การลงมือปฏิบัติตามโครงการ ผู้เรียนสามารถลงมือดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ได้ มีการสังเกต เก็บบันทึกข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ แปรผลและสรุปได้ 5) การเขียนรายงานการศึกษา ผู้เรียนสามารถจัดทำรายงานได้ตามรูปแบบของการจัดทำรายงานโดยครูเป็นผู้แนะนำวิธีการและให้ศึกษาตัวอย่างโครงการ 6) การนำเสนอผลการศึกษา ผู้เรียนสามารถนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้ ทุกคนกล้าแสดงออกและมีความสุขกับการเรียน

โดยสรุป การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เมื่อพัฒนาครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ครบ 6 ขั้นตอน จึงควรส่งเสริม และสนับสนุนให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวแล้วไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต่อไป

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การพัฒนาศูนย์กลาง	7
การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	17
กลยุทธ์การพัฒนา	26
การวิจัยปฏิบัติการ	36
บริบทของโรงเรียนบ้านกันตรวง	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
งานวิจัยในประเทศ	41
งานวิจัยต่างประเทศ	44
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	47
ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	54
วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	60
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ	70

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
สรุปผล	72
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	83
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้	106
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการพัฒนา ตัวอย่างโครงงาน	115
ภาคผนวก ง กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ	129
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	131
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	135

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอยะผิง จังหวัดศรีสะเกษ วงรอบที่ 1	50
2 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอยะผิง จังหวัดศรีสะเกษ วงรอบที่ 2	53
3 คะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาคว่า	63
4 ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษาในมาตรา 22 ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” การจัดการศึกษาดังกล่าวให้เกิดผลสูงสุดและมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจด้านรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การที่จะนำความรู้ไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความรู้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 99)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทยและเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาของชาติมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการปฏิรูปการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริงมีวิธีการเรียนรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล รัฐมุ่งพัฒนาครูผู้สอนให้เปลี่ยนแนวการสอนจากการบรรยายบอกความรู้ ให้นักเรียนท่องจำจากบทเรียน เป็นผู้ควบคุมเนื้อหาที่จะสอนและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน มาเป็นการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบค้นพบ เน้นความสำคัญของบทบาทผู้เรียนให้เป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนของตนเองมากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้มีหน้าที่จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนทุกคนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จากสาระบัญญัติ ดังกล่าว ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับ การพัฒนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องให้โอกาส ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด และฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้มีการสอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ควบคู่ไปกับเนื้อหาวิชา

ประสบการณ์ของผู้เรียนเรียนรู้ ด้านกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายต้องเชื่อมโยงให้เข้ากับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรกำหนด ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอโดยการศึกษา ค้นคว้าวิจัยให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ หากกระบวนการเรียนรู้หารูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนให้มีกระบวนการคิด การมีส่วนร่วม การพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยม มีวิธีการสอนที่หลากหลาย พัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพโดยคิดหาวิธีการแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม สอดคล้องกับความรู้ความสามารถตามศักยภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษา. 2544 : 1-3)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลายรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้แบบโครงงานในลักษณะของการศึกษาค้นคว้า สำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนออกแบบพัฒนางานตนเองเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำกระตุ้นและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด ความต้องการ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการคิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ และสามารถกำหนดปัญหา แนวคิดและวิธีการที่จะใช้ปัญหาตามความสนใจอยากรู้อยากเห็นของตนเอง ขั้นการวางแผนในการจัดทำโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนวางแผนการทำงานทุกขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อป้องกันความผิดพลาดและสับสน ขั้นการลงมือทำโครงงานเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ ขั้นการเขียนรายงานเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถเขียนรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงงาน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้เข้าใจ ฉะนั้นการเรียนรู้แบบโครงงานจึงเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างห้องเรียนกับโลกภายนอกที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้ในชั้นเรียนบูรณาการกับกิจกรรมที่จะนำไปสู่ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการสร้างความหมาย การแก้ปัญหาและการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการสอนแบบโครงงานจึงเป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีทำโครงงาน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมุติฐาน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ รู้จักสรุป และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ค้นพบ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสาระการเรียนรู้ตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โรงเรียนบ้านกันตรวอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีผู้บริหาร 1 คน คน ข้าราชการครู 7 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้น 85 คนจัดอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก เปิดทำการเรียนการสอน 2 ระดับคือระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ได้รับการประเมินภายนอกรอบที่ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์อยู่ในเกณฑ์พอใช้ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ด้านครูมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในเกณฑ์พอใช้

(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550) จากสภาพปัจจุบันของโรงเรียนบ้านกันตรวจได้ประชุมบุคลากรครู พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย ผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ บุคลากรผู้สอนส่วนมากใช้วิธีสอนแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติมา สอนแบบบรรยาย ให้นักเรียน จดบันทึกตาม ยึดครูเป็นสำคัญไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ที่ต้องการให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมทางการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรสภาพปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่า บุคลากรครูผู้สอนในโรงเรียนส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะบุคลากรผู้ปฏิบัติการสอนเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ซึ่งดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่สนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงได้ตระหนักในปัญหาและต้องการหาวิธีและแนวทางแก้ปัญหาจึงประชุมหารือกับบุคลากรครูในโรงเรียนมีความเห็นสรุปได้ว่าควรนำเอาเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาบุคลากรครูในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจและได้ศึกษาด้วยตนเอง โครงงาน เป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรายงานการประเมินภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550 : 3) นอกจากนี้กิจกรรมโครงงานยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะของคนให้ มีคุณภาพพร้อมที่จะก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตที่สมาชิกต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดจนเป็นสมาชิกที่สร้างความกลมเกลียวเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวในสังคม และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลากรโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนและจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้

2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
 - 1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.1.2 ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน
 - 1.1.2.1 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 - 1.1.2.2 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.1.2.3 ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 17 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกันทรวิชัย
 - 1.2.2 นายสมนึก ศรีดาพันธ์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 3 วิทยาการ
 - 1.2.3 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และตัวแทน ประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 5 คน รวม 15 คน

2. กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้ามุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านกันทรวิชัย อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีกรอบการศึกษาค้นคว้านี้

2.1 กรอบเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีขั้นตอนดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

6 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 62-65)

- 2.1.1 การเลือกเรื่อง/ปัญหาประเด็น
- 2.1.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.1.3 การวางแผน/กำหนดวิธีหาคำตอบ
- 2.1.4 การลงมือปฏิบัติตามโครงการ
- 2.1.5 การเขียนรายงานการศึกษา
- 2.1.6 การนำเสนอผลการศึกษา

2.2 กรอบกลยุทธ์

ใช้กลยุทธ์การให้ความรู้ควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ การแนะนำ กำกับติดตาม โดยใช้กิจกรรม ดังต่อไปนี้

- 2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 2.4 การนิเทศกำกับติดตาม
- 2.5 การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3. วิธีการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988 : 11-15) เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีลักษณะเป็นวงรอบ (Spiral) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 การวางแผน (Planning)
- 3.2 การปฏิบัติ (Action)
- 3.3 การสังเกต (Observation)
- 3.4 การสะท้อนผล (Reflection)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555 ถึงวันที่ 25 ธันวาคม 2555
วงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2556 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนส่งเสริมสนับสนุนบุคลากร โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ให้ความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดเรื่องที่จะสอน หมายถึง การกำหนดเรื่องที่จะสอนโดยศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกัน

1.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จะนำมาศึกษาจุดประสงค์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นๆ เพื่อการวัดผลและประเมินผล

1.3 การกำหนดเนื้อหา หมายถึง การกำหนดเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

1.4 การวางแผนการสอน หมายถึง การกำหนดรายละเอียดของการสอนซึ่งประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

1.5 การปฏิบัติการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน รวมทั้งมีการสังเกตพฤติกรรมเรียนของนักเรียน โดยบันทึกจุดเด่นจุดด้อยไว้สำหรับการปรับปรุง หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

1.6 การประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาการสอน หมายถึง นำผลที่ได้จากการบันทึกรวบรวมไว้ในขณะปฏิบัติการสอนมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาการสอนแบบโครงงาน ให้ความรู้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง วิธีการที่ผู้ศึกษาค้นคว้านำมาพัฒนา เพื่อให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตการสอน และการนิเทศกำกับติดตาม

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การร่วมกันปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดทั้งการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการเรียนรู้แบบโครงการ โดยมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ หรือลงมือปฏิบัติของผู้เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การนิเทศกำกับติดตาม หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ศึกษาค้นคว้าให้ความรู้ แนะนำครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน สังเกตการณ์การสอนของครูผู้ร่วมศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูและนักเรียน โดยนำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปเก็บรวบรวมข้อมูลขณะสังเกตการสอนทุกครั้ง

2.3 การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และปรึกษาปัญหาร่วมกันทุกโอกาสระหว่างผู้ร่วมศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ กับผู้ร่วมศึกษาที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้บรรลุผล

3. การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอน 4 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อความเข้าใจต่อปัญหาและให้ได้แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนแบบโครงการ ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำเอาการสอนแบบโครงการไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การพัฒนาบุคลากร
 - 1.1 ความหมายของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.3 ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร
 - 1.4 หลักการพัฒนาบุคลากร
 - 1.5 วิธีการและกระบวนการพัฒนาบุคลากร
2. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
 - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
 - 2.2 ประเภทของโครงงาน
 - 2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
 - 2.4 บทบาทของครูกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
 - 2.5 การเขียนรายงานโครงงาน
3. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร
 - 3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 3.2 การนิเทศกำกับ ติดตาม
4. การวิจัยปฏิบัติการ
5. บริบทของโรงเรียนบ้านกันตรวจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การพัฒนาบุคลากร

1. ความหมายของการพัฒนาบุคลากร

ปัจจัยด้านการบริหารงานซึ่งประกอบไปด้วย คน งบประมาณ การจัดการ และวัสดุ อุปกรณ์ คนหรือบุคลากรถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ย่อมต้องใช้บุคลากรในการดำเนินการ หน่วยงานใดที่มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นประสบความสำเร็จ และเป็นที่ยอมรับในสังคม มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังต่อไปนี้

เกรียงศักดิ์ เจียมบุญศรี และจักร อินทจักร (2544 : 42) ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understanding) ทักษะในการทำงาน (Skills) และทัศนคติ (Attitude) ให้เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการทำงาน

พยอม วงศ์สารศรี (ม.ป.ป. : 146) ให้ความหมายการพัฒนาบุคลากรว่า การทำให้บุคลากรมีคุณภาพมากขึ้นในกรณีที่เกี่ยวกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ แก่องค์กร

มนูญ ไชยทองศรี (2544 : 14) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า การที่หน่วยงานได้นำวิธีต่าง ๆ มาพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้ทักษะต่าง ๆ เพื่อนำมาปฏิบัติงานในหน่วยงานให้ได้ผลตามที่หน่วยงานต้องการในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

วิโรจน์ สารัตถะ (2546 : 186 -187) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า การมุ่งเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ การบริหารจากกระบวนการทัศน์เก่าสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ รับรู้และเข้าใจความแตกต่างระหว่างกระบวนการทัศน์ และก่อให้เกิดทัศนคติความเชื่อและค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติตามกรอบแนวคิดของกระบวนการทัศน์ใหม่

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 85) ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติของบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่พึงประสงค์

อนันต์ ศรีอำไพ (2549 : 254) ได้สรุปความหมายการพัฒนาบุคลากร คือ การเพิ่มประสิทธิภาพ ด้านทักษะ ความชำนาญในการทำงานตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรสามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม ปรุณนิเทศ ส่งไปดูงานต่างประเทศรวมทั้งสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อบุคลากรนั้น จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

จากความหมายการพัฒนาบุคลากร ผู้ศึกษาค้นคว้าสรุปความหมายของการพัฒนาบุคลากรได้ดังนี้ การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถและมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และประสบความสำเร็จที่พึงประสงค์ขององค์กร

2. ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร มีนักวิชาการได้อธิบายความมุ่งหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

1. เพื่อจูงใจให้ทุกคนใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ
2. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของคนให้ตรงกับงาน
3. เพื่อเป็นการให้รางวัลตามสัดส่วนของผลงาน
4. เพื่อให้โอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 155) ได้ให้ความหมายในการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

ยิ่งขึ้น

1. เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพ

2. ช่วยพัฒนาทักษะอันจำเป็นสำหรับการทำงานของบุคคลที่ได้รับคัดเลือกแล้ว
3. ส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาความสามารถของตนเองยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2543 : 248-249) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรช่วยให้ระบบ และวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น มีการติดต่อประสานงานดียิ่งขึ้น เพราะการพัฒนาบุคลากร จะช่วยเร่งรัดความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความสำนึกรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ได้ผลยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ เมื่อได้รับความรู้จากโครงการพัฒนาบุคลากรแล้วย่อมที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้ปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลทำให้องค์การประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในที่สุด

ถวิล มาตรเลียม (2544 : 140) ได้อธิบายถึงความมุ่งหมายให้การพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรแต่ละคนเกิดแรงจูงใจ และรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของทุกคน

2. เพื่อช่วยเหลือบุคลากรแต่ละคนได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญ
3. เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมบุคลากรแต่ละคนให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ
4. เพื่อช่วยเหลือสมาชิกแต่ละคนมีโอกาสดำเนินความคิดต่อจุดมุ่งหมายและ

วัตถุประสงค์นโยบาย ตลอดจนการปฏิบัติในการดำเนินงานของโรงเรียน

5. เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกคน
6. เพื่อดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพความพึงพอใจในงานของแต่ละบุคคล
7. สร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากร

วิยะดา วรรณานันท์ (2546 : 3) ได้ให้ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรมี 3 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับเข้าใจ คือ สามารถนำไปใช้

ระดับที่ 2 ระดับของความสามารถ

ระดับที่ 3 ระดับของความประทับใจ เข้าใจ สามารถนำไปใช้ได้อย่างดี

จิรยุทธ เจริญวัฒนาพาณิชย์ (2547 : 12) ได้ให้ความมุ่งหมายในการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้ เพื่อเพิ่มผลผลิตเพื่อเพิ่มความคล่องตัวและการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานแก่ผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเพิ่มพูนและปรับปรุงความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรว่าเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้เข้าเกิดความก้าวหน้าในหน่วยงาน

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการพัฒนาบุคลากร คือ การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ ตลอดจนมีความสามารถก้าวหน้าทันเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

3. ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะความชำนาญเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ งานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

วิจิตร อวทะกุล (2540 : 25-27) ได้ให้ความหมาย ความจำเป็นที่องค์กรต้องมีการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม สรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรใหม่ที่เข้าทำงาน จะมีเพียงความรู้ก่อนการทำงานซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากสถานบันหรือมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานในองค์กรที่มีประสิทธิภาพได้ต้องมีการอบรม เพื่อปรับความรู้ให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในองค์กรได้

2. เพื่อการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าและมีชื่อเสียงขององค์กร ทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์ และพร้อมที่จะดำรงอยู่ท่ามกลางการแข่งขัน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ พนักงานจากการฝึกอบรมที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพเป็นประจำอยู่เสมอ

3. องค์กรจะดำรงคงอยู่จะต้องมีความเจริญก้าวหน้า ขยายกิจการ ทั้งการขยายการผลิตการเติบโตกว้างขวาง จึงจำเป็นต้องสร้างบุคคลให้มีความรู้ความสามารถเพื่อทดแทนเพิ่มเติมและเข้าประจำตามตำแหน่งต่าง ๆ ตามขนาดงานที่ขยายออกไป องค์กรต้องเตรียมคนเอาไว้เพื่อรับการเลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย ลาออก องค์กรจึงต้องพร้อมในการฝึกอบรมและพัฒนา

4. ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆด้าน ไม่เพียงแต่เพียงสมัยก่อน ไม่ว่าด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำเป็นต้องอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนที่เปลี่ยนไป

5. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในองค์กรเป็นเวลานาน แม้แต่เดิมจะมีความรู้ความชำนาญแต่เมื่ออยู่กับที่นาน ๆ จะเกิดความจำเจเบื่อหน่าย ขาดขวัญและกำลังใจจำเป็นที่องค์กรต้องจัดให้เข้ารับการสัมมนา ประชุม รับการอบรม ฯลฯ เพื่อการพัฒนาที่เรียกว่า การปิดฝุ่น เพื่อเป็นการกระตุ้นบำรุงขวัญในการทำงาน เป็นการสร้างบรรยากาศและเพิ่มประสิทธิภาพในองค์กร

6. องค์กรต้องวางแผนพัฒนาตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ บุคลากรที่จะฝึกอบรมเพื่อทำประโยชน์ให้กับองค์กรอย่างเต็มที่ เช่น งานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถพิเศษ งานด้านบริหารที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมคนและฝึกอบรมเป็นระยะเวลานานกว่าคนนั้นจะทำงานได้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540 : 154 - 155) ได้เสนอแนะว่าความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร มีความสำคัญดังนี้

1. บุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานใหม่ ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานนโยบาย และแนวทางในการปฏิบัติงานหน่วยงานนั้น ต้องพัฒนาบุคคลเหล่านั้นก่อน โดยการฝึกอบรม ปฐมนิเทศ แนะนำชี้แจงเพื่อให้คนใหม่พร้อมปฏิบัติ

2. เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ มีลักษณะงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งระบบวิธีการทำงาน ดังนั้นก่อนที่บุคคลจะปฏิบัติงาน จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับงานที่จะปฏิบัติ เช่น กรณีบรรจุใหม่ กรณีย้ายมาปฏิบัติงานใหม่เป็นต้น

3. แม้บุคคลจะปฏิบัติงานในหน้าที่มานานจนถือว่ามีประสบการณ์ แต่เนื่องจากมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย แผนการปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงาน ระบบวิธีการทำงาน ความเจริญของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอาจทำให้ปรับตัวไม่ทัน จึงจำเป็นที่หน่วยงานต้องพัฒนาบุคคล ให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนารูปแบบต่างๆ เช่น การปฏิบัติงาน การจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานและการแนะนำงานเป็นต้น

4. การที่บุคคลได้เลื่อนตำแหน่ง โดยเฉพาะตำแหน่งผู้บริหารใหม่ ๆ บุคคลเหล่านั้นมักมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร จึงต้องได้รับการฝึกอบรม เช่น การฝึกอบรมผู้นำระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง เป็นต้น

5. แม้บุคคลมีความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันโลกมีการแข่งขันกันมาก ทุกหน่วยงานต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาหน่วยงาน การพัฒนาทีม

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543 : 248-249) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรช่วยทำให้ระบบ และวิธีการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การติดต่อประสานงานดียิ่งขึ้น เพราะการพัฒนาบุคลากร จะช่วยเร่งรัดความสนใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความสำนึกรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ได้ผลยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ เมื่อได้รับความรู้จากโครงการพัฒนาบุคลากรแล้วก็ย่อมที่จะนำเอาความรู้นั้นไปใช้ปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องและปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลทำให้องค์กรประสบความสำเร็จรุ่งเรืองในที่สุด

2. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการประหยัดลดความสิ้นเปลืองของวัสดุที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคลากรใดได้รับการพัฒนามาเป็นอย่างดีแล้วย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีความผิดพลาดในการปฏิบัติงานน้อยซึ่งจะมีผลทำให้องค์กรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ลงได้ด้วย

3. การพัฒนาบุคลากรช่วยลดระยะเวลาของการเรียนรู้งานให้น้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานแบบลองผิดลองถูกอีกด้วย

4. การพัฒนาบุคลากรเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการตอบคำถามหรือคำแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน กล่าวคือ ในกรณีที่บุคลากรเข้าทำงานใหม่หรือเข้ารับตำแหน่งในหน่วยงานใดๆ ก็ตามในระยะเริ่มแรกนั้นย่อมจะมีความเข้าใจในลักษณะงานตามหน้าที่ใหม่ไม่มากนัก จึงมักจะต้องสอบถามหรือขอคำแนะนำจากหัวหน้าหน่วยงานที่ต้องคอยตอบคำถามหรือให้คำแนะนำอยู่เสมอ ดังนั้นถ้าหากจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นเสียก่อนก็ย่อมที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะของงาน ที่จะต้องปฏิบัติแต่แรกก็ย่อมที่จะไม่ต้องสอบถามบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา ทำให้หัวหน้าหน่วยงานนั้นลดภาระในการตอบคำถามหรือให้คำแนะนำจะได้มีเวลาปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่

5. การพัฒนาบุคลากรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นบุคลากรต่าง ๆ ให้ปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปแล้วมีการพิจารณา

เลื่อนตำแหน่งที่ได้รับการเลื่อนขั้นได้ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาแล้วย่อมมีโอกาสมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการ พัฒนา

6. การพัฒนาบุคลากรยังช่วยให้บุคคลนั้นๆ มีโอกาสได้รับความรู้ความเข้าใจ ความคิดใหม่ๆ ทำให้เป็นคนทันสมัยต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารงาน อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงาน ซึ่งมีการคิดค้น และเสนอแนะสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ถ้าหากสามารถรู้และเข้าใจอย่างแท้จริงแล้ว ย่อมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของหน้าที่ของตนได้ และในที่สุดย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อองค์การ

จากแนวคิดของนักการศึกษาทั้งหลาย สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายขององค์การและมีความทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงได้อีกด้วย

4. หลักการพัฒนาบุคลากร

เกรียงศักดิ์ เจียมบุญศรี และจักร อินทจักร (2544 : 43) การพัฒนาบุคลากรที่ดีจะต้องมีหลักการ มีทฤษฎีการพัฒนาบุคลากรรองรับ จึงจะสามารถกำหนดโครงการฝึกอบรม หรือวิธีการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม มีหลักการพัฒนาบุคลากรอย่างน้อย 8 ประการ กล่าวคือ

1. Establish Objective : หลักการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการทำให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบว่าจะต้องการอะไรในการพัฒนาครั้งนี้ เป็นเสมือนเป้าหมายที่จะต้องร่วมกันฟันฝ่าต่อไปจนกว่าจะบรรลุตามที่คาดหวัง การที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทราบวัตถุประสงค์ จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายน่าสนใจเพราะทราบเป็นอย่างดีว่าจะต้องกระทำเพื่ออะไร

2. Transfer of Training : หลักการถ่ายทอดความรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้มีการแสดงออกให้เห็นว่า ตนเองมีความเข้าใจอย่างไร ต่อประเด็นที่ได้เรียนรู้จึงจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นและหลักการนี้ยังรวมถึงการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องลักษณะเดียวกันอีกด้วย อันจะทำให้รู้สึกเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้น

3. Feedback : หลักการสะท้อนกลับข้อมูล หรือการป้อนข้อมูลย้อนกลับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนแนวของพฤติกรรมการเรียนรู้โดยตัวของผู้นับถือเองหากเห็นว่าการรับรู้เป็นที่ยอมรับของคนอื่นบุคคลจะมีแนวโน้มในการพัฒนาการความรู้ต่อไป แต่หากเป็นการสะท้อนเชิงลบบุคคลจะมีแนวโน้มหยุดยั้งพฤติกรรมนั้น หรือปรับเปลี่ยนเป็นแนวทางปลอดภัยหรือรู้สึกว่ามี ความสบายใจที่สุด

4. Reinforcement : หลักการเสริมแรงเป็นการพัฒนาพฤติกรรมในลักษณะสองทิศทาง ตามผลของการเสริมแรง กล่าวคือ หากพฤติกรรมที่ได้รับรางวัลบุคคลจะกระทำต่อไป แต่หากได้รับการลงโทษบุคคลมีแนวโน้มที่จะหยุดพฤติกรรมดังกล่าวส่วนรูปแบบการเสริมแรงอาจจะแตกต่างกันไปตามความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลนั้น ซึ่งจะมีความแตกต่างกันเพราะมนุษย์มีความแตกต่างกัน

5. Meaningfulness : หลักการสร้างความสำคัญเป็นการตอบสนองต่อธรรมชาติของมนุษย์ เพราะมนุษย์ล้วนต้องการความสำคัญ เพราะการยอมรับต่อบรรดาบุคคลที่เขาเห็นว่ามี ความสำคัญ ดังนั้นท่ามกลางบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีจะต้องเอื้ออำนวยให้บุคคลได้แสดงออกเห็นว่าตัวเขา มีความสำคัญตลอดเวลา

6. Repetition : หลักการทำซ้ำ เป็นการทบทวนความเข้าใจที่เกิดจากการเรียนรู้จากการกระทำ การทำซ้ำจะช่วยให้เกิดความมั่นใจในความรู้ที่ได้รับมา ดังนั้นเทคนิคการเรียนรู้ส่วนหนึ่งควรกำหนดกิจกรรมให้พนักงานได้มีการกระทำหรือการแสดงออกหลายครั้งย่อมช่วยให้เกิดการเรียนรู้มีประโยชน์และสามารถนำไปปฏิบัติได้ต่อไป

7. Motivation : หลักการจูงใจหมายถึง การสร้างแรงจูงใจของบุคคลด้วยการสนองตอบต่อความคาดหวังของบุคคล ด้วยการให้ในสิ่งที่บุคคลนั้นต้องการ ดังนั้นการฝึกอบรมจะต้องมีการสังเกตพฤติกรรมหรือพยายามให้พนักงานได้แสดงออกในสิ่งที่อยู่ในความสนใจ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญที่จะกำหนดกิจกรรมให้ตรงประเด็นที่ต้องการ

8. Whole – Specifies – Whole : หลักการเรียนรู้ภาพรวม – รายละเอียด เป็นวิธีการเรียนรู้จากภาพรวมกว้าง ๆ ของเรื่องที่ฝึกอบรมให้ครอบคลุมแล้วเรียนรู้ในรายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละส่วนประกอบ และสรุปภาพรวมความสัมพันธ์ของภาพรวมอีกครั้ง หลักการนี้จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น เช่น การเรียนรู้วิธีซ่อมรถยนต์ ที่ต้องเรียนรู้ภาพรวมถึงส่วนประกอบและหน้าที่ของทุกส่วน จากนั้นจึงเข้าเรียนรู้โดยละเอียดทุกชิ้นส่วนให้เข้าใจและสุดท้ายจะสรุปภาพรวมที่เป็นองค์ประกอบของเครื่องยนต์และหน้าที่โดยรวมอีกครั้ง จะช่วยให้เรียนรู้ระบบรถยนต์ได้ดีขึ้นเป็นต้น

อุมาภรณ์ ตุงตระกูล (2553 : 15) ได้ให้หลักการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของระบบงานขึ้นอยู่กับทักษะของสมาชิก คณะบุคคลในด้านประสิทธิภาพของปัจเจกบุคคล จะเพิ่มขึ้นถ้าระบบงานให้โอกาสหรือจัดการพัฒนาความสามารถของบุคลากร
2. หลักการรักษาระดับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาอยู่ในระดับสูงอยู่เสมอ โดยทั่วไปแล้วในระยะเริ่มแรกที่มีการพัฒนาบุคลากร ผู้เข้ารับการพัฒนาล้วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้นสนใจใคร่รู้สิ่งต่างๆ ที่จะได้รับจากการที่ได้ดำเนินการพัฒนาไปแล้ว ระดับความสนใจจะเริ่มลดลงตามลำดับจนหมดความสนใจต่อไปก็ได้ ถ้าหากโครงการพัฒนาบุคลากรนั้นมีระยะยาวนาน ดังนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดสภาพเช่นนี้ จึงต้องเร่งเร้าความสนใจของผู้รับการพัฒนาลให้อยู่ในระดับสูงเสมอ
3. หลักการเสริมภาวะสมอง โครงการพัฒนาบุคลากรที่จะถือได้ว่าประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้แสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาไม่ว่าจะโดยรูปหรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องสร้างสถานการณ์ที่ชักจูงให้ผู้เข้าร่วม การพัฒนาทุกคนได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นหรือพฤติกรรมใด ๆ ที่ต้องใช้สมองหรือสติปัญญา

สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาบุคลากรคือ เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำตั้งแต่แรกเข้าทำงานจนถึงออกจากงานไปตามวาระ เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีคุณภาพตามที่หน่วยงานต้องการ หลักการพัฒนาบุคลากร สามารถดำเนินการได้หลาย ๆ รูปแบบ หน่วยงานควรให้การส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาตนเอง การพัฒนาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ย่อมทำได้ตามความเหมาะสม ของหน่วยงานหรือองค์การนั้น ๆ

5. วิธีการและกระบวนการพัฒนาบุคลากร

จรรยา เกษโพหนอง (2544 : 16) ได้ให้ความหมายของกระบวนการพัฒนาบุคลากร อาจทำได้ 3 ทาง คือ

1. การฝึกอบรมก่อนการปฏิบัติ

การอบรมปฐมนิเทศ (Orientation) การฝึกอบรมประเภทนี้ จัดขึ้นสำหรับผู้เข้ารับราชการใหม่ หรือผู้ปฏิบัติงานใหม่ เพื่อให้ทราบถึงความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับองค์การของหน่วยงานนั้น ๆ ให้รู้จักสถานที่ต่าง ๆ ในองค์กรของตน โดยเฉพาะในหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานใหม่สามารถปฏิบัติงานที่จะได้รับมอบหมายโดยปราศจากความกลัว (Word Without Fear) เพราะโดยทั่วไปผู้ที่ปฏิบัติงานใหม่ มักจะใหม่ต่อสถานที่ ใหม่ต่อลักษณะงานและสภาพแวดล้อม ดังนั้น ขวัญในการทำงานของผู้นั้นย่อมจะไม่อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานจนให้บังเกิดผลได้เต็มที่ การอบรมปฐมนิเทศ เป็นวิธีที่จะช่วยจัดเพื่อผ่อนคลายสถานการณ์เช่นนั้นได้

2. การฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติกร ได้แก่

2.1 การฝึกอบรมโดยการลงมือปฏิบัติจริงๆ กรณีนี้จะทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ควรอธิบายให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานก่อน แล้วจึงลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง อาจลำดับขั้นตอนของการฝึกปฏิบัติงานได้ดังนี้

2.1.1 อธิบายให้ทราบถึงหลักการและวิธีการโดยทั่วไป

2.1.2 สาธิตให้ดูจากของจริง

2.1.3 ให้ผู้เข้ารับการฝึก ทดลองปฏิบัติ

2.1.4 แก้ไขข้อบกพร่องและชี้แจงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ

2.1.5 ติดตามดูการทดลองปฏิบัติงานและให้ทดลองซ้ำหลาย ๆ ครั้งจนแน่ใจว่าจะสามารถทำได้ด้วยตนเอง

2.2 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติงาน (Skill Training) การฝึกนี้เป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการของโลก ที่ก่อให้เกิดประดิษฐ์กรรมใหม่ ๆ มาเป็นเครื่องมือในการบริหารนั่นเอง

2.3 การฝึกอบรมระดับหัวหน้างาน (Supervisory Training) ทั้งนี้ เพราะหัวหน้างานเป็นกุญแจดอกสำคัญของงานในระดับรอง ๆ ลงมา

2.4 การฝึกอบรมระดับการจัดการ (Managerial Training) หมายถึง การฝึกอบรมระดับผู้จัดการระดับรอง หรือหัวหน้างานที่มีความรับผิดชอบสูงกว่าหัวหน้างานทั่วไป มักจะเกี่ยวกับจิตวิทยาการบริหาร (Administrative Psychology) ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาวะสร้างสรรค์ (Creativity) ศิลปะการเกลี้ยกล่อม (Persuasion) และการวินิจฉัยสั่งการ (Decision Making)

2.5 การพัฒนานักบริหาร (Executive Development) นักบริหาร หมายถึง ผู้มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับผู้อื่น ในการพิจารณาตัดสินใจทั้งในด้านนโยบายและความรู้ (Knowledge) และทัศนคติ (Attitude) อันเหมาะสมและจำเป็นเพื่อผลสัมฤทธิ์ของงานทั้งหมด

3. การฝึกฝนตนเอง วิธีการฝึกฝนตนเองของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความนิยมก่อนที่จะทำการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชามิดังนี้

- 3.1 มีความตั้งใจที่จะฝึกฝนตนเองให้ทันกับเหตุการณ์
- 3.2 แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นแบบกันเอง
- 3.3 ศึกษาหาความรู้ จากเอกสารวิชาการอื่น ๆ
- 3.4 ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของงานที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง
- 3.5 ติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ภายในและภายนอกประเทศโดยอาศัยหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนต่าง ๆ
- 3.6 ศึกษาทางไปรษณีย์ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงาน เพื่อเพิ่มความรู้อื่นๆ
- 3.7 เข้าร่วมประชุม สัมมนาเมื่อมีโอกาส
- 3.8 เป็นผู้นำอภิปรายและบรรยายในบางโอกาส
- 3.9 เป็นสมาชิกของชมรมทางวิชาการหรือองค์กรที่น่าสนใจ
- 3.10 หาโอกาสไปศึกษาดูงานทั้งในและนอกประเทศเป็นครั้งคราว
- 3.11 เข้าศึกษาบางรายวิชาในสถาบันอุดมศึกษา
- 3.12 คบค้าสมาคมกับผู้รู้บางท่าน

เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา (2544 : 28 - 48) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคคล ประกอบด้วย 3 วิธี คือ

1. การพัฒนาตนเอง เป็นกระบวนการในการเรียนรู้ไม่ว่าจากการศึกษา หรือการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำเอาความรู้หรือข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ทศนคติ ตลอดจนแนวคิด ที่พึงได้รับรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน
2. การศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่มีความมุ่งหมายในการที่จะเสริมสร้างความรู้ ความชำนาญ ค่านิยมทางศีลธรรม และความเข้าใจที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและคุณประโยชน์ให้แก่สังคม เพื่อให้ผู้เข้ารับการปฏิบัติ อยู่แล้วจะหมายถึงกิจกรรมด้านการพัฒนาคน ที่ได้กำหนดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน
3. การฝึกอบรม เป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาครู ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน มีความเจริญก้าวหน้าหรือบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ เพื่อให้สามารถทำงานเกิดผลดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 32) ได้สรุปสาระสำคัญของการพัฒนาบุคลากร จากการรายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องแห่งชาติ การปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง รูปแบบที่คัดสรร ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ ได้พัฒนาบุคลากรโดยวิธีการหลัก 3 วิธี คือ

1. การให้ความรู้ความเข้าใจในสาระของการปฏิรูปการศึกษาและปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเฉพาะการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ และการฝึกอบรม
2. การสร้างความตระหนักในความสำคัญของบทบาทภารกิจของครู โดยใช้ กระบวนการสร้างความตระหนักในบทบาทและภารกิจของครู สรุปได้ 4 กระบวนการ คือ การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน การหมั่นประชุม วิเคราะห์บทบาทของตนเอง เป็นนิจ การอำนวยความสะดวกด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนให้กำลังใจแก่ครู

3. การนิเทศซึ่งข้อค้นพบที่เด่นชัดคือ รูปแบบกลยุธมิตริเทศซึ่งเป็นการจัดกลุ่มชี้แนะและช่วยเหลือกันในลักษณะเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู ซึ่งแต่ละคนต้องยอมรับการวิจารณ์และการแนะนำซึ่งกันและกัน

อุมารณ ตุงตระกูล (2553 : 18) ได้ให้ความสำคัญและรูปแบบวิธีการในการพัฒนาบุคลากรไว้ดังนี้

1. การฝึกอบรม อันได้แก่ การที่หน่วยงานจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรหลักสูตรต่าง ๆ ตามที่ทราบกันอยู่ทั่วไป การฝึกอบรมนั้นเป็นวิธีการพัฒนาบุคคลที่นิยมดำเนินการกันมาก เนื่องจากสามารถดำเนินการได้อย่างมีระบบ สามารถพัฒนาบุคคลได้เป็นจำนวนมาก และเป็นวิธีการพัฒนาบุคคลที่ดีวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตามการฝึกอบรมจะมีข้อจำกัดอยู่มาก กล่าวคือ การฝึกอบรมจะใช้ได้เฉพาะการพัฒนาบุคคลเป็นกลุ่ม หรือเป็นจำนวนมากพอสมควร ถ้ามีบุคคลจำนวนน้อย ๆ แล้วจะใช้การฝึกอบรมไม่ได้ ต้องหาวิธีการอื่น ๆ มาใช้ให้เหมาะสม

2. การส่งบุคคลไปศึกษาดูงาน อันได้แก่ การที่หน่วยงานจัดให้บุคคลได้ศึกษาต่อส่งไปฝึกอบรมหรือดูงาน ซึ่งเป็นการส่งบุคคลไปพัฒนาภายนอกหน่วยงาน แต่จะมีประโยชน์เท่า ๆ กับการจัดฝึกอบรมหรือดูงานนั้น หน่วยงานได้พิจารณาส่งบุคคลไปเฉพาะหลักสูตรที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานจริง ๆ

3. การพัฒนาบุคคลโดยกระบวนการปฏิบัติงาน อันได้แก่ การที่หน่วยงานจัดให้บุคคลได้รับการพัฒนาความสามารถหรือพัฒนาความรู้ ความชำนาญหรือความเข้าใจจากการปฏิบัติงานนั่นเอง เช่น การแนะนำชี้แจง ประชุมชี้แจง การศึกษาจากคู่มือการปฏิบัติงาน การมอบหมายให้ไปค้นคว้าด้วยตนเอง การมอบหมายให้ร่วมประชุมหรือสัมมนา การมอบหมายให้เป็นวิทยากร หรือเขียนบทความหรือเอกสาร การหมุนเวียนงาน หรือการโยกย้ายสับเปลี่ยนตำแหน่ง เป็นต้น

4. การพัฒนาด้วยตนเอง อันได้แก่ การที่หน่วยงานจัดหรือส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาด้วยตนเอง เช่น การศึกษาคู่มือปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าประกอบการปฏิบัติงาน การศึกษาตอนนอกเวลา การเข้าหลักสูตรฝึกอบรม การประชุมทางวิชาการ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

5. การพัฒนาทีมงาน หรือการพัฒนาองค์การ อันได้แก่ การที่หน่วยงานได้มีการจัดให้มีการพัฒนาบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในลักษณะการพัฒนาทั้งทีมงาน ซึ่งเป็นการพัฒนาทีมงานร่วมกัน กรณีนี้จะเน้นการทำงานเป็นทีมเป็นสำคัญ ซึ่งโดยปกติจะจัดการพัฒนาบุคคลทั้งหน่วยงาน ด้วยเหตุนี้จึงได้ถือว่าการพัฒนาบุคคลในลักษณะนี้เป็นการพัฒนาองค์การวิธีหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีการมุ่งเน้นกันมาก กรณีการพัฒนาบุคคลเช่นนี้ ตัวอย่างเช่น พัฒนาบุคคลโดยระบบคิวซีซี การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

อุมารณ ตุงตระกูล (2553 : 19) ได้ให้ข้อเสนอแนะกระบวนการในการพัฒนาบุคลากร พอสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายและบทบาทของหน่วยงาน
2. จัดคณะบุคคลเพื่อดำเนินการรับผิดชอบ
3. กำหนดความต้องการในการพัฒนา
4. เตรียมแผนการพัฒนาบุคลากรทั้งหมด
5. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทั้งหมด
6. ประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

สรุปได้ว่าการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้เลือกใช้วิธีการหรือกระบวนการพัฒนาบุคลากรด้วยตนเองโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และนิเทศกำกับติดตามในการการพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการที่สำคัญที่ทุกองค์กรจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการสร้างองค์ความรู้ ทักษะ เจตคติ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน และเกิดขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้น จะต้องทำให้ผู้เรียนมองเห็นความสำคัญสิ่งๆ ที่เรียนไปนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้หรือไม่ และจะนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร ครูผู้สอนจะต้องแนะนำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความคิดตอบคำถามของตนเองได้

1. ความหมายของการเรียนรู้โครงการ

ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ (2540 : 14) ได้ให้ความหมายของโครงการไว้ว่าเป็นกิจกรรมเน้นกระบวนการโดยนักเรียนเป็นผู้คิดค้น วางแผนและลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อาศัยเครื่องมือเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติเพื่อให้โครงการสำเร็จภายใต้คำแนะนำการกระตุ้นความคิดการทำงานจากครูหรือผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอนวิชาโครงการจะอำนวยความสะดวกในการทำงานชี้แนะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานตลอดทั้งติดตามวัดผลและประเมินโครงการด้วย

วิมลศรี สุวรรณรัตน์ (2542 : 23-25) โครงการหรืองานวิจัยเล็ก ๆ สำหรับนักเรียนเป็นการแก้ปัญหา หรือข้อสงสัย หาคำตอบโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เนื้อหาหรือข้อสงสัยเป็นไปตามรายวิชาจะเรียกว่าโครงการรายวิชานั้น

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 59) โครงการเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการลงมือปฏิบัติ ใช้กระบวนการแสวงหาความรู้หรือค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากเรียนรู้ หรือสงสัยด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างหลากหลาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 4) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

วิชชุกร มาลาวิทยา (2543 : 29) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำ สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ

สมเดช สีแสง (2543 : 28) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า คือรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบหนึ่ง นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากสิ่งที่เขาสนใจ โดยใช้วิธีการอย่างเป็นระบบ

กรมวิชาการ (2544 : 85) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนา ความรู้ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ วิธีดำเนินการเป็นระเบียบ วิธีทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการจัดการเรียนรู้โดยโครงการต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ รู้จักสรุปและทำความเข้าใจกับสิ่งค้นพบ

ลัดดา ภูเกียรติ (2544 : 27) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจหรือรู้ของผู้เรียนที่อยากจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องและอยากรู้คำตอบให้ลึกซึ้งชัดเจนหรือต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ให้มากกว่าเดิม โดยใช้ทักษะกระบวนการและปัญญาหลายๆ ด้าน มีวิธีศึกษาอย่างเป็นระบบ ละมีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนในการศึกษาอย่างละเอียดแล้วลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ จนได้ข้อสรุปหรือผลการศึกษาหรือคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

สำลี รักสุทธี (2544 : 20) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่าคือ กระบวนการแสวงหาความรู้หรือ ค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้

สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ (2545 : 81) ให้ความหมายของโครงการไว้ว่าเป็นการสืบค้นอย่างลุ่มลึกในหัวข้อของการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนรายบุคคลกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ ทั้งชั้นเรียน ลักษณะสำคัญของโครงการคือ เน้นไปที่การหาคำตอบให้แก่คำถามหรือสิ่งที่อยากรับทราบตามหัวข้อโครงการ การแสวงหาคำตอบอาจทำโดยนักเรียนหรือครูร่วมกับนักเรียนก็ได้ถือเป็น การปรึกษาหารือร่วมกันโดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการเป็นเทคนิควิธีการหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีระบบเพื่อหาคำตอบที่ตนเองสงสัยและอยากรู้วิธีการปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจโดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องนั้นโดยครูผู้สอนเป็นคนคอยกระตุ้น แนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่การคิดและการเลือกปัญหาทำโครงการ การวางแผนในการทำโครงการ การลงมือทำโครงการ และการเขียนรายงาน

2. ประเภทของโครงการ

วิโรจน์ ศรีโกศา และคณะ (2544 : 1-13) โครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ตามการปฏิบัติ ดังนี้

1. โครงการประเภททดลองเป็นโครงการที่ต้องการทำการทดลอง เพื่อศึกษาผลของตัวแปรหนึ่งที่มีต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่ต้องการศึกษา โดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อตัวแปรที่ต้องการศึกษาไว้โดยทั่ว ๆ ไปมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์หรือสมมติฐาน การออกแบบการทดลอง การรวบรวมข้อมูล การกำหนดการทดลอง การแปรผลและสรุปผลการทดลอง ตัวอย่าง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวโดยไม่ใช้ดิน ไข่เค็มสูตรใหม่ยากันยุงจากสมุนไพร เป็นต้น

2. โครงการประเภททฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดเป็นโครงการที่ผู้ทำโครงการได้นำเสนอแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของสูตร สมการ หรือคำอธิบายก็ได้โดยผู้เสนอ

ได้ตั้งข้อตกลงหรือกติกาขึ้นมาเอง แล้วนำเสนอทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือจินตนาการที่เสนอนี้ อาจจะใหม่ยังไม่มีใครคิดมาก่อนหรืออาจขัดแย้งกับทฤษฎีเดิม หรือเป็นการขยายทฤษฎีหรือแนวคิดเดิม ก็ได้ การทำโครงการประเภทนี้มีจุดสำคัญอยู่ที่ทำโครงการตั้งมีความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นเป็นอย่างดี โดยทั่วไปโครงการประเภทนี้มักจะเป็นโครงการคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ เช่น ความมหัศจรรย์ของเลข 9 คณิตคิดลัด เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ทฤษฎีของจำนวน เป็นต้น

3. โครงการประเภทสำรวจ รวบรวมข้อมูล เป็นโครงการที่ผู้เรียนเพียงต้องการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากแหล่งความรู้ต่างๆ แล้วนำข้อมูลนั้นมาจำแนกตามหมวดหมู่ แล้วนำมาเสนอในรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เห็นลักษณะและความสัมพันธ์ในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การสำรวจมลภาวะในชุมชนลักษณะนามในภาษาถิ่น การใช้ภาษาแสดงในภาษาถิ่น การสำรวจทรัพยากรด้านทัศนศิลป์ดนตรี นาฏศิลป์ ในท้องถิ่น หรือบริเวณที่ต้องการศึกษา

4. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการเกี่ยวกับการประยุกต์ทฤษฎีหรือหลักการทางวิทยาศาสตร์ หรือด้านอื่นๆ มาประดิษฐ์ของเล่นเครื่องมือเครื่องใช้ หรืออุปกรณ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นการประดิษฐ์สิ่งใหม่หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงของเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นก็ได้ อาจเป็นไปในด้านวิทยาศาสตร์ด้านสังคม ศิลปะ อาจรวมถึงการสร้างแบบจำลองเพื่ออธิบายแนวคิดต่าง ๆ ตัวอย่างโครงการประเภทนี้ เช่น เครื่องกรองดักไขมัน เครื่องช่วยในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โครงการประเภทประดิษฐ์ของเล่น ของใช้ ของประดับตกแต่งจากวัสดุ โครงการการแสดงดนตรีหรือละครโครงการผลิตสื่อการเรียนการสอน คณิตศาสตร์ โครงการเครื่องจักรกล พลังแม่เหล็ก หุ่นยนต์ใช้ในบ้าน ลิฟต์พลังงานโน้มถ่วง แบบจำลอง แบบจำลองการวางแผนแบบชุมชน แบบจำลองการวางแผนบริหารองค์กร

กรมวิชาการ (2544 : 29) แบ่งประเภทของโครงการออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. โครงการประเภทสำรวจ (Survey Project) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอยู่แล้วนำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ อย่างมีระบบ

2. โครงการประเภทการทดลอง (Experimental Research Project)

3. เป็นการศึกษาหาคำตอบว่า ตัวแปรที่กำหนด มีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่อย่างไร โดยการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลต่อ ตัวแปรต้น

1. โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์คิดค้น (Development Research Project or Invention) เป็นการนำหลักการแนวคิด ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหรือประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในงานหรือเพื่อแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

2. โครงการประเภทการสร้างหรืออธิบายทฤษฎี (Theoretical Research Project) การศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ หรืออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีหลักการทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน

สรุปว่าโครงการแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะที่เห็นหรือกระทำเช่น การปฏิบัติโครงการประเภทการทดลอง โครงการประเภททฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดโครงการประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล โครงการประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์คิดค้น

3. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

Ribe และ Vidal (สมศักดิ์ ภูวดีวารรณ์. 2545 ; อ้างอิงมาจาก Ribe and Vidal. 1993) กล่าวถึงขั้นตอนการทำโครงงานตามแนวทางกำหนดขั้นตอนการทำโครงงานไว้ ดังนี้

1. ขั้นสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน (Creating a Good Atmosphere) เป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้สมาชิกในกลุ่มทำงานมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการทำงาน เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เข้าช่วยเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคย และพร้อมที่จะปฏิบัติงานร่วมกัน
2. ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ (Getting the Class Interested) เป็นขั้นของการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในอันที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ ซึ่งอาจใช้การระดมสมอง ใช้ดนตรี หรือธรรมชาติเพื่อนำความรู้สึกของผู้เรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน
3. ขั้นเลือกหัวข้อ (Selecting the Topic) เป็นขั้นตอนของการเจรจาและสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประมวลเป็นหัวข้อเรื่องของโครงงาน
4. ขั้นสร้างโครงร่างของโครงงาน (Creating a General Outline of the Project) เป็นขั้นของการวางแผนและกำหนดขอบเขตของโครงงาน วิเคราะห์ขั้นตอนการทำงาน จัดเตรียมอุปกรณ์
5. ขั้นลงมือปฏิบัติงานตามหัวข้อเรื่อง (Doing Basic Research Around the Topic) เป็นขั้นของการดำเนินการตามโครงร่างโครงงานตามหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม
6. ขั้นการรายงานผลการปฏิบัติงานสู่ชั้นเรียน (Reporting to the Class) เป็นขั้นถ่ายทอดความคิดความรู้สึกสู่ชั้นเรียนอาจเป็นการรายงานด้วยการพูดหรือการเขียน
7. ขั้นกระบวนการย้อนกลับ (Processing Feedback) เป็นขั้นตอนการย้อนกลับ

วิชุกร มาลาวิทยา (2543 : 29) กระบวนการเรียนรู้มีหลายลักษณะ ที่สำคัญและควรจัดให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนารอบด้าน มี 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะมีความสุขเมื่อได้เรียนในเรื่องที่สนใจ อยากเรียน ได้เรียนหรือทำกิจกรรมตามความสามารถของผู้เรียน ภายใต้บรรยากาศแห่งความรัก ความเอื้ออาทรของครู หรือผู้เรียนได้แสดงออกตามศักยภาพและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถได้รับแรงเสริมและการสนับสนุนให้บังเกิดผลสำเร็จในการเรียน การทำกิจกรรมที่สำคัญ ผู้เรียนต้องมีความสุขทั้งขณะเรียนและหลังเรียน
2. การเรียนรู้จากการคิด และการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยการสังเกต การใช้กระบวนการคิด พิจารณา ตัดสินใจลงมือปฏิบัติปรับปรุงผลที่เกิดขึ้นให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมาย แล้วสรุปเป็นความรู้ นำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้
3. การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น เป็นการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนแนวคิด ความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน บุคคลอื่น อาจหมายถึงเพื่อนในชั้นเรียน ครูหรือบุคคลอื่น ๆ นอกห้องเรียน อาทิเช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นคนในชุมชน ฯลฯ สิ่งสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น คือ ต้องสามารถเรียนรู้ได้ทุกแง่ทุกมุมคือเลือกสิ่งที่ดีของบุคคลอื่นมาประยุกต์ใช้กับตนเอง มองสิ่งที่ไม่ดีของคนอื่นเพื่อมาปรับปรุงตนเอง

4. การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้อย่างบูรณาการ สัมพันธ์เชื่อมโยง สอดคล้องกันทั้งเนื้อหาวิชา ความรู้ความสารถ ทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ท้องถิ่นและสังคมโลก ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

5. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนทบทวน พิจารณาส่งที่เรียน แนวทางที่ใช้ในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกิดขณะเรียน เพื่อสร้างเป็นแนวทาง รูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมกับตนเองในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ต่อไป

สรุปได้ว่า การเขียนโครงการจะต้องมีหัวข้อและเนื้อหาตามโครงสร้างจะทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ดี ในการจัดการเรียนการสอนจะได้ประสิทธิภาพมากกว่าการจัดการเรียนการสอน แบบอื่น โดยการฝึกปฏิบัติให้นักเรียนแบ่งกันออกเป็นทีมย่อย สมาชิกแต่ละทีมร่วมกิจกรรม ซึ่งเป็นการแบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่ม สามารถแบ่งเป็นรายเดี่ยวหรือเป็นคู่เลือกข้อย่อยจากหัวข้อ รองเพื่อการศึกษา แต่ละคนหรือแต่ละคู่ ทำการศึกษาค้นคว้า ตามหัวข้อย่อยที่เลือกและเตรียม นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า หัวข้อย่อยต่อทีมของตนเอง ทีมเตรียมนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับหัวข้อของทีมต่อชั้นเรียน นำเสนอผลการศึกษารั้งขั้นตอนสุดท้ายคือการประเมินผลการ นำเสนอสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เพื่อให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 62-65) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยโครงการไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกเรื่อง / ปัญหา ประเด็น
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. การวางแผน / กำหนดวิธีการหาคำตอบ
4. การลงมือปฏิบัติตามโครงการ
5. การเขียนรายงานการศึกษา
6. การนำเสนอผลการศึกษา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 62-65) ได้แบ่งขั้นตอนการเรียนรู้โครงการออกเป็น 6 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษา
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. การเขียนโครงร่างของโครงการหรือสร้างแผนผังของความคิด
4. การปฏิบัติโครงการ
5. การเขียนรายงาน
6. การแสดงผลงาน

วิโรจน์ ศรีโสภะ และคณะ (2544 : 11-14) การทำโครงการเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง และมีการดำเนินการหลายขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้าย สรุปลำดับขั้นได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง
2. การวางแผน

3. การดำเนินงาน
4. การเขียนรายงาน
5. นำเสนอผลงาน

กรมวิชาการ (2544 : 30) การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนออกแบบ พัฒนางานของตนอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมีหลักการแนวคิด ทฤษฎี และนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำกระตุ้น ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการคิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ และสามารถกำหนดปัญหาแนวคิดและวิธีการที่จะใช้ปัญหาตามความสนใจอยากรู้ของตนเองทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องเวลา ความรู้ความสามารถและแหล่งข้อมูลที่มี
2. ขั้นการวางแผนในการจัดทำโครงงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนวางแผนการทำงานทุกขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อป้องกันความผิดพลาดและสับสน ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย การกำหนดปัญหาและขอบเขตการศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการที่จะนำไปใช้แก้ปัญหา สมมติฐาน นิยามเชิงปฏิบัติการ การวางแผนรายงานข้อมูล การค้นคว้าเพิ่มเติม กำหนดแนวทางการศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ และกำหนดระยะเวลาในการทำงานทุกขั้นตอน
3. ขั้นการลงมือทำโครงงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนตามที่วางแผนไว้ได้ พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบครบถ้วน
4. ขั้นการเขียนรายงาน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถเขียนรายงานผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงงาน เพื่อสื่อความหมายที่ทำได้ให้ผู้อื่นได้เข้าใจความคิด วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ข้อสรุป ข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงงานตลอดกระบวนการที่มีการเสนอผลที่มีเอกสารการนำเสนอด้วยวาจา การจัดนิทรรศการและมีการประเมินผลโครงงานโดยนักเรียน โดยครูและผู้ปกครอง

สรุปว่าขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงงานมีขั้นตอนที่เหมือนกัน คือการเลือกปัญหา ประเด็น การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวางแผน กำหนดวิธีการหาคำตอบ การลงมือปฏิบัติตามโครงงาน เขียนรายงานการศึกษา การนำเสนอผลการศึกษาและส่วนที่แตกต่างกัน คือ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การนำเสนอผลการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงเลือกใช้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คือมีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน

4. บทบาทบุคลากรในการจัดกิจกรรมโครงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 5-17) ได้ให้แนวทางการพัฒนาบุคลากร โดยให้ทำแผนการจัดกิจกรรมโครงงานไว้เป็นระยะดังนี้คือ ระยะเริ่มต้นโครงงาน ระยะการทำโครงงาน ระยะเสนอผลการศึกษา ระยะการพัฒนาโครงงาน

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545 : 180-181) เสนอบทบาทแนวทางให้ครูเขียนแผนการสอนแบบโครงงานเพื่อเตรียมตัวก่อนสอนให้มีประสิทธิภาพมีขั้นตอน ดังนี้

1. การฝึกเขียนโครงร่าง (เค้าโครง) โครงงานกำหนดเรื่องและเขียนความเป็นมา ระบุกำหนดความรู้และทักษะหลักที่จะใช้ในการทำโครงงาน ครูใช้คำถามเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอยากรู้ อาจใช้สื่อประกอบ เช่น ภาพนิ่ง ป้ายนิเทศ วีดิทัศน์ที่ท้าทายให้นักเรียนคิดต่อครูอาจใช้ใบงานหรือใบความรู้เพื่อกำหนดกรอบกว้าง ๆ ในการให้ผู้เรียนศึกษาและกำหนดเรื่องหรือปัญหา

2. การเขียนจุดประสงค์ ครูใช้คำถามให้นักเรียนคิดถึงความต้องการหรือ ประเด็นที่ต้องการศึกษาจากเรื่องที่นักเรียนได้กำหนดแล้ว ครูลองให้นักเรียนพูดหรือเขียน ครูช่วย ปรับการเขียนพื้นฐานประสบการณ์ที่ใช้ในการทำโครงงาน ครูใช้คำถามและร่วมกันสรุปว่าใช้ความรู้ ทักษะอะไรบ้างในการทำโครงงานครั้งนี้

3. การเขียนสมมติฐาน (เฉพาะโครงงานที่มีการทดลอง) ครูใช้คำถามให้มีการ คาดเดาคำตอบครูพิจารณาคำตอบให้ความเห็นหรือช่วยปรับ

4. การจัดทำตารางการวางแผนการปฏิบัติงาน ครูกระตุ้นด้วยการให้ตัวอย่างหรือนำเขียนที่ละประเด็นดังนี้ กิจกรรมที่จะปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ ขั้นสรุปและ รายงานผล แต่ละกิจกรรมขั้นสรุปจะทำที่ไหน เมื่อไร ทำกับใคร ให้นักเรียนเขียนเค้าโครงตามที่ครู กำหนด

5. การทบทวนโครงงานเมื่อนักเรียนเริ่มทำโครงงานตามขั้นตอนตามที่ครูกำหนดไว้ในเค้าโครง ครูควรกำหนดช่วงเวลาในการทบทวนโครงงานในช่วงกลางๆ ของการทำโครงงานทบทวน โครงงานนี้ ให้นักเรียนนำหลักฐานการปฏิบัติงานและเค้าโครงการทำโครงงานมาครูจัดกิจกรรมให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักเรียนด้วยกันครูตรวจสอบ ประเมิน พร้อมให้ข้อเสนอแนะ

6. การจัดทำแฟ้มสะสมโครงงานครูกำหนดวันในการให้นักเรียนจัดทำแฟ้มสะสม โครงงานไว้ตั้งแต่เริ่มต้นทำโครงงานในการจัดแฟ้มให้นักเรียนจัดทำแฟ้มสะสมโครงงาน และ หลักฐานการปฏิบัติงานหลักฐานที่แสดงการพัฒนางานมาโรงเรียนในโครงงานแรก ๆ ครูควรฝึกให้ นักเรียนจัดทำแฟ้มตามขั้นตอนที่ครูปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง ภายหลังควรให้นักเรียนปฏิบัติเองโดยอิสระ

พิสมัย มิ่งฉาย (2543 : 30-31) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียน การสอนแบบโครงงานของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า เมื่อนักเรียนได้หัวข้อโครงงาน และมีอาจารย์ ที่ปรึกษาแล้วโดยหลักการควรมีอาจารย์ที่ปรึกษา 1-3 ท่านต่อ 1 โครงงาน โดยอาจารย์ที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. พิจารณาความเป็นไปได้ของเรื่อง ถ้าเป็นไปได้ควรลงมือปฏิบัติ ถ้าเป็นไปได้ ไม่ได้ก็ควรเสนอแนะให้นักเรียนเปลี่ยนหัวข้อ หรือปรับเปลี่ยนวิธีการศึกษาใหม่

2. เสนอแนะขยายขอบเขตการศึกษา ถ้าเค้าโครงที่นักเรียนเขียนมีขอบเขตแคบ ไปให้ขยายขอบเขตกว้างขึ้น ถ้าขอบเขตกว้างไป ควรเสนอให้มีขอบเขตเฉพาะเจาะจงลงไปด้วย การใช้คำถามแทนการบอกโดยตรง

3. แนะนำเอกสารและแหล่งการค้นคว้า สิ่งแรกที่ควรให้นักเรียนคำนึงถึงคือ หนังสือเรียนที่เรียนมา และกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งหนังสือที่เกี่ยวข้องในห้องสมุดหรือพานักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เสนอแนะวิธีวางแผนและเขียนเค้าโครงย่อ กรณีโครงงานประเภททดลอง

หรือสิ่งประดิษฐ์ ต้องกำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม แต่ถ้าเป็นโครงงานประเภทสำรวจหรือทฤษฎี ไม่ต้องกำหนดตัวแปร

5. ตรวจเค้าโครงย่อ อาจารย์ที่ปรึกษาควรพิจารณาประเด็นที่สำคัญเท่านั้น ได้แก่ จุดมุ่งหมาย เขียนถูกต้อง สอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า

6. การวางแผนการศึกษา ในกรณีประเภทโครงงานทดลอง หรือประเภสิ่งประดิษฐ์ ควรพิจารณาว่ามีตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมหรือไม่ ตัวแปรต้นเหมาะสมหรือไม่ ตัวแปรตามสามารถสังเกตหรือวัดได้หรือไม่ เครื่องมือวัดเหมาะสมสอดคล้องกับสิ่งที่วัดหรือไม่ การออกแบบตารางบันทึกผลการศึกษาคัดเจนมากน้อยเพียงใด ในกรณีเป็นโครงงานประเภทสำรวจ ควรพิจารณาว่า มีการระบุขอบเขตพื้นที่ที่จะศึกษาชัดเจนหรือไม่ ประเด็นที่จะศึกษามีอะไรบ้างเหมาะสมหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาของการศึกษาเพียงพอและเหมาะสมที่จะอธิบาย หรือสรุปผลการศึกษาหรือไม่การออกแบบบันทึกผลการศึกษามากน้อยเพียงใด หากอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและเห็นว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงงานย่อนักเรียนเสนอมานั้นไม่เหมาะสม ให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยใช้เทคนิคการตั้งคำถาม โดยให้นักเรียนพิจารณาสิ่งที่มองข้ามหรือคาดไม่ถึง แทนการบอกให้ทำ เพราะจะเป็นการปลูกฝังนักเรียนให้เกิดทักษะในการวางแผนศึกษาต่อไป

กรมวิชาการ (2544 : 31) ได้ให้ความหมายถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ไว้ดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัยในการทำโครงงาน
2. แนะนำให้นักเรียนรู้จักหลักการและวิธีในการทำโครงงาน
3. จัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เห็นปัญหา
4. แนะนำแนวทางแก่นักเรียนในการเลือกปัญหาที่แก้ไข
5. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการวางแผนดำเนินงานโครงงาน
6. อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำโครงงาน
7. ติดตามการทำโครงงานของนักเรียนทุกระยะ ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อ

จำเป็น

8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักเรียนรายงานโครงงาน
9. ให้โอกาสนักเรียนได้แสดงผลงานของตน ในโอกาสและรูปแบบต่าง ๆ

ตามความเหมาะสม

10. ประเมินผลการทำโครงงานของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำโครงงานของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่าการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมโครงงาน เป็นการวางแผนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยวิธีการปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยการวางแผน เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องนั้นๆ โดยครูผู้สอนเป็นคนคอยกระตุ้น แนะนำ ละให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด นับตั้งแต่การวางแผนเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ค้นคว้า ดำเนินการวางแผน การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน และนำเสนอผลงาน

5. การเขียนรายงานโครงการ

การเขียนรายงานโครงการเป็นการเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าโดยตลอดจนเสร็จสมบูรณ์ หัวข้อในการเขียนรายงานโครงการดังนี้

5.1 ปกหน้า ประกอบด้วย ชื่อโครงการ.....ผู้จัดทำ.....อาจารย์ที่ปรึกษา.....สถานที่ศึกษา.....(ชื่อโรงเรียนที่อยู่โดยละเอียด ที่ติดต่อทางไปรษณีย์พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์และหมายเลขโทรสาร ถ้ามี) วัน เดือน ปี ที่จัดทำ.....

5.2 สารบัญ สารบัญเรื่อง สารบัญภาพ สารบัญตาราง สารบัญกราฟ

5.3 บทคัดย่อ เขียนเกี่ยวกับโครงการโดยย่อ เช่น วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และสรุปของการศึกษา

5.4 กิตติกรรมประกาศ อาจเขียนคำขอบคุณผู้ที่ได้ช่วยเหลือไว้ในรายงานด้วย นิยมเขียนไว้หลังบทคัดย่อ หรือหัวข้อสุดท้ายหลังข้อเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม ลำดับก่อนหลังของหัวข้อต่างๆที่เสนอไว้นี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องตายตัว บางคนนิยมสลับหัวข้อ หรือยุบรวมบางหัวข้อเข้าด้วยกัน หรืออาจแจกแจงหัวข้อละเอียดขึ้นก็ย่อมกระทำได้

5.5 เนื้อเรื่องโครงการ ประกอบด้วย

บทที่ 1 บทนำ ที่มาและความสำคัญของโครงการ (กล่าวถึงความเป็นมา เหตุจูงใจ หรือปัญหาที่ศึกษา) ปัญหาที่ศึกษา หรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า(ระบุจุดประสงค์ของการศึกษา หรือปัญหาที่ต้องการศึกษาให้ได้คำตอบ) สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า (ข้อความแสดงการคาดคะเนคำตอบล่วงหน้าก่อนทำการศึกษา โดยมีพื้นฐานจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และจากข้อมูลอื่นๆ) ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตัวแปรควบคุมขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า (ระบุให้ชัดเจนว่างานนี้ทำกว้างแค่ไหน) นิยามคำศัพท์ (เขียนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกัน เช่น ความเข้มข้นของสารเป็นเท่าไร สลับแปลว่าอะไร มีอาการอย่างไร)

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง เอกสารและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (กล่าวถึงข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา จากเอกสาร ตำรา วารสาร หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ หลักการที่ต้องการนำมาใช้และเป็นแนวทางของการตั้งสมมติฐาน)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการ วัสดุและอุปกรณ์ (ระบุว่าใช้วัสดุอุปกรณ์ใดบ้างในจำนวนและปริมาณเท่าใดเป็นต้น) วิธีดำเนินการ (อธิบายวิธีการในการศึกษาค้นคว้าทุกขั้นตอนโดยละเอียด เช่น การออกแบบการทดลอง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล)

บทที่ 4 ผลการศึกษาระบุผลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษาเป็นการตอบปัญหาที่ศึกษา โดยสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาปัญหาว่าได้คำตอบอะไรแสดงความคิดเห็นที่มีผลต่อการศึกษาที่ได้ว่าความหมายว่าอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไรเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปของปัญหาที่ศึกษา

ข้อเสนอแนะ กล่าวถึงข้อคิดเห็นที่ได้จากการทำโครงการ เช่น จะนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์อะไรบ้าง และข้อคิดเห็นสำหรับการศึกษาค้นคว้าเรื่องในทำนองนี้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง ระบุชื่อหนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่ใช้ศึกษาค้นคว้าในการทำโครงการ ควรเขียนให้ถูกต้องตามหลักการเขียนเอกสารอ้างอิงด้วย

สรุปว่าการเขียนรายงานโครงการเป็นการเสนอผลงานที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อสื่อความหมายให้เข้าใจออกมาเป็นตัวหนังสือให้คนอื่นได้ทราบว่าเขาได้ทำอะไรซึ่งมี หัวข้อในการเขียนรายงานโครงการประกอบด้วยปกหน้า ผู้จัดทำ อาจารย์ที่ปรึกษา สถานที่ศึกษา วัน เดือน ปี ที่จัดทำสารบัญ บทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศ เนื้อเรื่องโครงการ ประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินการ บทที่ 4 ผลการศึกษา และบทที่ 5 สรุปผลและอภิปรายผลข้อเสนอแนะ เอกสารอ้างอิง...

กลยุทธ์การพัฒนา

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้นำข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาที่สรุปได้ มาร่วมกันกำหนดกลยุทธ์การพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการ และการสอนตามแผนการเรียนรู้หรือการนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

1.1 ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ ดังนี้

สนอง เครือมาก (2537 : 1724) ได้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การประชุมในลักษณะที่เน้นให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านวิชาการ และด้านทฤษฎีอย่างใดอย่างหนึ่งโดยแท้จริง ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมอบรมเกิดทักษะในด้านปฏิบัติงาน รู้จักแก้ปัญหา และปรับปรุงงานให้ดีขึ้น การประชุมเชิงปฏิบัติการนี้จะมีทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

สมเกียรติ ศรีจักรวาล (2540 : 1) ได้ให้ความหมายของการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการจัดประชุมเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะวิธีการอาจประกอบด้วย การบรรยายหรือการอภิปราย ติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติภายใต้การดูแลและให้คำแนะนำของที่ปรึกษา (Consultant) เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “เทคนิคการติดตามงาน” หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “พฤติกรรมกลุ่มการทำงานร่วมกัน” เป็นต้น

อุมาภรณ์ ตุงตระกูล (2553 : 21) ได้ให้ความหมายว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคล ให้เหมาะหรือเข้ากับงานหรือการทำงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้บุคลากรเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามนัยนี้การประชุมเชิงปฏิบัติการมีความหมาย 4 นัยด้วยกัน คือ

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการที่จะทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
2. ก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ บุคคลจะต้องมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนัก

3. ถ้าก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลยก็แสดงว่าผู้นั้นยังไม่รับการอบรมหรือกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการไม่บังเกิดผล

4. ถ้าต้องการเพิ่มเติมความสามารถ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคน ก็ทำได้โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ

สมคิด บางโม (2544 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติอันจะนำไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในการหน้าที่การงาน และองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Chuck (2000 : 575) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การให้โอกาสบุคลากรได้พัฒนาทักษะ ประสบการณ์และความรู้ ให้ตรงกับความต้องการในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ประโยชน์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการในหน่วยงานเป็นอย่างมาก ซึ่งมีผู้กล่าวถึงประโยชน์ไว้หลายแนวทาง ดังนี้

พัฒนา สุขประเสริฐ (2546 : 15) ได้ให้ความหมายถึงประโยชน์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้เป็น 4 นัยด้วยกัน คือ

2.2.1 ประโยชน์ต่อบุคคลเป้าหมาย เช่น บุคคลเป้าหมายได้เรียนรู้จากวิทยากรประหยัดเวลาในการเรียนรู้ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างบุคคลเป้าหมาย ได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้รวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่มเพิ่มขีดความสามารถลดความเบื่อหน่ายในการทำงาน เพิ่มความรับผิดชอบ มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น เข้าใจความสัมพันธ์ การประสานงาน ลดความขัดแย้ง เพิ่มความพึงพอใจในการทำงานอย่างสูงขึ้น ลดความตึงเครียดในการทำงาน สร้างนิสัยในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ มีการปรับปรุงงานให้เป็นที่ยอมรับ

2.2.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานของบุคคลเป้าหมาย เช่น เพิ่มผลผลิตแก่หน่วยงานทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ จะทำให้หน่วยงานมีความมั่นคง มีผลงานและบริการได้มากและดีขึ้นนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจและลดปัญหาการทำงาน

2.2.3 ต่อหน่วยงานที่จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เช่น ทำให้บุคคลในหน่วยงานมีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน มีการพัฒนางานอย่างเป็นระบบ มีความพร้อมในการทำงาน จนทำให้หน่วยงานมีคุณภาพ

2.3 ความจำเป็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

เมื่อมีสถานการณ์มีปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องมาจากบุคลากรขาดความรู้ความสามารถทักษะ อันมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานไม่บรรลุผลสำเร็จ สามารถแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาได้โดยอาศัยกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความจำเป็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการไว้หลายแนวทาง ดังนี้

อุมารณ์ ตุงตระกูล (2553 : 22) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความจำเป็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการหมายถึง ปัญหาอุปสรรคขัดข้องใดๆ เรื่องใดเรื่องหนึ่งในการทำงาน เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจและความชำนาญ โดยทั่วไปบุคลากรทำงานไม่สำเร็จเพราะขาดในสิ่งเหล่านี้ คือ

K – Knowledge ความรู้ ขาดความรู้ ความรู้ไม่พอในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

A – Attitude ทศนคติ ขาดทศนคติที่ถูกต้องงานที่ทำ ขาดความรักงาน ขาดการทุ่มเท ไม่มีอุดมการณ์

P – Practice การฝึกปฏิบัติ การปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ขาดหลักวิธีการทำงานที่ถูกต้อง

S – Skill ทักษะไม่พอเนื่องจากฝึกฝนมาน้อยต้องหาทักษะเพิ่มเติม

I – Interest ความสนใจ เนื่องจากขาดความเข้าใจที่ดีและเหมาะสม

U – Understanding ความเข้าใจ ขาดความเข้าใจในวิธีการต่าง ๆ

ทำให้ได้งานไม่สมบูรณ์

2.4 กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นขั้นเป็นตอนและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่บุคลากรและหน่วยงานมากที่สุด ดังนี้

ชูชัย สมิตีไกร (2540 : 29) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ ซึ่งแบบออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ในขั้นตอนนี้ประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ 3 ประการ คือ

1. การวิเคราะห์องค์การ (Organizational Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ที่เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งแนวโน้มต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบ ต่อเป้าหมายของหน่วยงานจะเป็นสิ่งกำหนดทิศทางของการวางแผนการประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์หน่วยงานยังเป็นการตรวจสอบบรรยากาศการทำงานในหน่วยงาน

2. การวิเคราะห์ภารกิจและคุณสมบัติ (Task and Knowledge, Skill, and Ability Analysis) ในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความต้องการในการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ การวิเคราะห์ภารกิจซึ่งบุคลากรจะต้องปฏิบัติภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์นี้จะบ่งบอกว่า ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำอะไร อย่างไร และเพราะเหตุใด

3. การวิเคราะห์บุคคล (Person Analysis) การวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ จะช่วยให้ทราบว่า ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความรู้ทักษะและความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานอยู่ใน ระดับใด การวิเคราะห์บุคคลจะมุ่งเน้นไปที่ระดับความดีเลวของการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละคน เพื่อพิจารณาว่าบุคลากร จำเป็นที่จะต้องได้รับการแนะนำเพิ่มเติมหรือไม่

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการในขั้นตอนแรกจะเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการจะเป็นสิ่งที่นำมาใช้ในการกำหนดวัตถุประสงค์

ของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นเสมือนเข็มทิศสำหรับออกแบบและพัฒนาหลักสูตรการประชุมเชิงปฏิบัติการต่อไปและยังเป็นที่กำหนดแนวทางการประเมินผลโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การคัดเลือกและออกแบบโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กระบวนการขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีความละเอียดอ่อนและต้องอาศัยการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบเป็นอย่างมาก ผู้ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจะต้องมีความรู้ทั้งในด้านหลักการเรียนรู้และการเลือกสรรสื่อการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่ใฝ่ฝันไว้

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมิน สร้างเกณฑ์ (Christiana) สำหรับการประเมินผล ควรที่จะได้กระทำควบคู่ไปกับ การคัดเลือกและออกแบบโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นจะต้องอิงหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประชุมเชิงปฏิบัติการที่ได้กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ผู้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับสถานที่ของการประชุมเชิงปฏิบัติการให้เรียบร้อยไม่ว่าจะเป็นไปในด้านของโต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์และสื่อการสอนต่าง ๆ แสงสว่าง อุณหภูมิ อาหาร หรือที่พักสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการประชุมเชิงปฏิบัติการกระบวนการของการประเมินผลการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 2 ชนิดด้วยกัน คือ การสร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล และการวัดผลโดยใช้วิธีการทดลอง (Experimental) หรือวิธีการที่ไม่ใช่การทดลอง (Non – Experimental) เพื่อตรวจสอบว่ามีความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ ภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. การนิเทศ

2.1 ความหมายและความสำคัญการนิเทศ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 3) สรุปไว้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

สนั่น มีสัจธรรม (2537 : 559) ได้ให้ความหมาย การนิเทศภายใน คือ กระบวนการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยผ่านตัวกลาง คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน

นริศรา อุปกรณ์ศิริการ (2542 : 33) ได้ให้ความหมาย การนิเทศ เป็นการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในแผนงานการนิเทศ โดยมีการเตรียมงานความละเอียดรอบคอบร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนด

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542 : 10-11) ได้ให้ความหมายการนิเทศเป็น กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ ซึ่งการทำงานมีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอด

วรวรรณ เนืองทอง (2545 : 11) ได้ให้ความหมาย การนิเทศว่า เป็น กระบวนการที่มีขั้นตอนชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายแผนงาน โครงการไว้อย่างชัดเจน กิจกรรม ของหมู่คณะแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันเสริมสร้าง บรรยากาศแห่งการทำงาน เพื่อความสำเร็จของงาน

สะอาด คำมา (2536 : 17-19) ได้ให้ความเห็นว่า หลักการนิเทศภายใน โรงเรียนควรยึดหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักความถูกต้องในหลักวิชาการ ผู้ปฏิบัติต้องรู้และเข้าใจหลักการและ วิธีการนิเทศ การทำงานร่วมกันอย่างเป็นกระบวนการเชิงวิทยาศาสตร์ มีเป้าหมายการทำงาน อยู่ที่คุณภาพนักศึกษา แต่ดำเนินงานผ่านตัวปัญหา คือ ครู บุคลากรทางการศึกษา
 2. หลักการประชาธิปไตย เน้นบรรยากาศความเป็นกันเอง และความร่วมมือ ร่วมใจเคารพในตัวบุคคล และรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์งาน และผู้นำผู้ตามที่ดี ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน
 3. หลักการวางแผนเริ่มต้นจากสภาพปัจจุบัน ปัญหาของตนเองกำลังความต้องการเพื่อมุ่งผลในอนาคตกำหนดทางเลือก ในการปฏิบัติตามประเมิงานอย่างเป็นระบบระเบียบ การนิเทศคุณภาพสำหรับด้านคุณภาพของนักเรียนนี้มีใช่เป็นจุดมุ่งหมายปรารถนาของฝ่ายนิเทศเท่านั้น ฝ่ายบริหารครูปกครองตลอดจนประชาชนก็ให้ความสำคัญในด้านคุณภาพมาก
- สรุป การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มุ่งแก้ปัญหาอันเกิดขึ้นแก่การจัดการเรียน การสอนของครู พัฒนาครูผู้สอนให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะทันตามเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ครูผู้สอน การนิเทศแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการของการปฏิบัติงานร่วมกัน ของผู้นิเทศ คือผู้บริหาร ผู้รับการนิเทศ และผู้ร่วมนิเทศโดยร่วมกันกำหนดแผนงานโครงการนิเทศ กำหนดระยะเวลา กำหนดกรอบปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งร่วมกันสังเกตพฤติกรรม เก็บข้อมูลการสอน ประชุมสะท้อนผลร่วมกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เพิ่มประสิทธิภาพให้ดีขึ้น

2.2 กระบวนการนิเทศการสอน

Harris (1985 : 125) งานที่ปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นงานที่มีเป้าหมายอยู่ที่ การเรียนการสอนซึ่งก็คืองานการนิเทศการสอน ลักษณะงานนิเทศการสอนตามที่ ได้แบ่งไว้ 10 ประการ คือ

1. งานพัฒนาหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบปรับปรุงพัฒนา หลักสูตรเพื่อการเรียนการสอน เช่น งานหลักสูตรช่างเทคนิคควรจะได้พิจารณาถึงความต้องการ ของตลาดแรงงาน ความต้องการของอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีความต้องการ ของผู้เรียนประกอบด้วย
2. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้การแปลความหมายของหลักสูตรเป็นพฤติกรรมการเรียนการสอน การแนะนำการใช้หลักสูตร อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. การเลือกบุคลากรเป็น การจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้ง การคัดเลือกบรรจุ ทดสอบ และการพัฒนาบุคลากร

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ให้เพียงพอตามความจำเป็นต่อการใช้ในการเรียน เพื่อให้การสอบมีประสิทธิภาพ และในการเรียน การสอน

5. การจัดการวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การคัดและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการเรียนการสอน

6. การจัดอบรมประจำการ จัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า และก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

7. การปฐมนิเทศจัดให้มีความรู้เบื้องต้นแก่ครู ให้เข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ในการปฏิบัติงาน

8. การบริการพิเศษ เป็นการจัดการบริการอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการสอนรวมทั้งงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักการณ์นโยบาย แนวปฏิบัติในการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียน

9. งานสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีความเข้าใจรวมทั้งการดำเนินการด้านการบริการศึกษาให้กับชุมชน

10. งานประเมินผล เป็นการประเมินผลการสอน ทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 45) ได้กำหนดชั้น และกระบวนการของการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครู ไว้ดังนี้ คือ

1. การประเมินความต้องการ และความจำเป็นในการพัฒนา หมายถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แล้วนำมาพิจารณาเก็บข้อมูลที่แสดงสภาพปลายทาง หรือสภาพความสำเร็จของงาน ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันสอดคล้องกับข้อมูลความสำเร็จของงาน ดีกว่าหรือสูงกว่าแสดงว่าความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขไม่มี แต่จะต้องมีการเพิ่มความคาดหวังให้พัฒนาต่อไป แต่ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันไม่สอดคล้องกับข้อมูลแสดงสภาพความสำเร็จของงาน หรือด้อยกว่า ก็แสดงว่ามีความต้องการและมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข การประเมินความต้องการ และความจำเป็นโดยดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 กำหนดสิ่งที่จะประเมินและองค์ประกอบที่จะประเมิน
- 1.2 กำหนดสภาพความสำเร็จและเกณฑ์การประเมิน
- 1.3 กำหนดวิธีการ เครื่องมือ และระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.4 กำหนดแหล่งข้อมูล
- 1.5 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.6 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำเป็นสารสนเทศ
- 1.7 เปรียบเทียบสารสนเทศแสดงสภาพปัจจุบันและสภาพความสำเร็จ
- 1.8 เขียนข้อความที่แสดงถึงสภาพที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้

ดียิ่งขึ้น

19 เรียงลำดับความต้องการ และความจำเป็นที่จะพัฒนา และนำเสนอให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงอยู่เสมอ

2. การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อที่จะกำหนดจุดที่จะพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์หรือข้อมูลที่ได้จากการประเมิน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนา และประเมินแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา การเลือกจุดที่จะพัฒนาให้เหมาะสม ทำให้การนิเทศของโรงเรียนมีโอกาสประสบผลสำเร็จได้ จุดที่จะพิจารณาอาจพิจารณาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 2.2 เจตคติต่อวิชาชีพ
- 2.3 ค่านิยมในการพัฒนาตนเอง
- 2.4 ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2.5 ความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียน

3. การหาแนวทางเพื่อพัฒนา เป็นการพิจารณาการเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาความเป็นไปได้หรือโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมากที่สุดโดยคำนึงถึงจุดพัฒนา หรือข้อจำกัดของหน่วยงาน การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนามีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 รวบรวมข้อมูลแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
- 3.2 พิจารณาทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
- 3.3 พิจารณาข้อดีข้อเสียของแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้
- 3.4 เลือกแนวทางพัฒนาที่มีความเหมาะสมที่สุดให้บรรลุความต้องการ

4. การลงมือปฏิบัติ เป็นการเอายุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอนการดำเนินการ และกำหนดสิ่งสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 การกำหนดรายละเอียดขั้นตอนการทำงาน
- 4.2 กำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน วัสดุ อุปกรณ์
- 4.3 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ
- 4.4 วางแผนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 4.5 จัดทำแผนการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 4.6 ประชุมชี้แจง มอบหมายงานที่ตรงตามความสามารถของการปฏิบัติงาน
- 4.7 ผู้ปฏิบัติงานจัดปฏิทินการปฏิบัติงาน และประสานปฏิทินการ

ปฏิบัติงานกับผู้เกี่ยวข้อง

- 4.8 ผู้ปฏิบัติลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ตามปฏิทินการปฏิบัติงาน
- 4.9 ผู้ปฏิบัติงานรายงานความก้าวหน้าละปฏิบัติงานต่อหน่วยงานเจ้าสังกัด

5. การติดตามผลและปรับปรุงแก้ไข เป็นการรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการนิเทศ ผลที่ได้จากการนิเทศ ข้อมูลที่ได้ นำไปเปรียบเทียบกับสภาพความสำเร็จของงาน หากไม่ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ก็ต้องพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร และหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาให้ดีขึ้น

สรุปว่าหลักการนิเทศการสอนมีเป้าหมายหลัก อยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน การนิเทศการสอนต้องผ่านครูและบุคลากรอื่นทางการศึกษาเพื่อจะไปสู่ผู้เรียน หลักการนิเทศการสอนจึงมุ่งที่ครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น หลักการนิเทศการสอนก็คือ พฤติกรรมของครูมีความเหมาะสมแล้วคุณภาพนักเรียนจะดีควบคู่ไปด้วย

2.3 การประเมินผลการนิเทศผลการศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายมีหน้าที่ประเมินผลการนิเทศ การประเมินการนิเทศเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานได้บรรลุผลเพียงใด ขอบข่ายของการประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย การประเมินผลในสิ่งต่อไปนี้

1. ผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของการนิเทศ มุ่งหวังที่คุณภาพของนักเรียนที่พัฒนาขึ้น
2. กระบวนการปฏิบัติงานที่เกิดกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้หรือไม่
3. ทรัพยากรที่ใช้ในการนิเทศ จากแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ครูที่ความรู้ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่งตั้งเป็นครูต้นแบบดำเนินการพัฒนาครูต้นแบบให้สามารถนิเทศการศึกษา โดยมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร

สรุปว่า โรงเรียนกับครูทำงานกันเป็นระบบแบบทีม และ ร่วมกันประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรถ้าทุกโรงเรียนดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมช่วยลดความวิตกกังวลของครูโดยสิ้นเชิง แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศใช้แล้วบรรดาครูทั้งหลายคงไม่ตระหนัก เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของเขาเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร นอกจากนี้ข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาครูจะมีส่วนผลักดัน ให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จได้เร็วยิ่งขึ้น

3. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

3.1 ความหมายของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วัชร่า เล่าเรียนดี (2545 : 155-156) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนหมายถึงการนิเทศโดยเพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนร่วมอาชีพที่ไม่ใช่ศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหาร เพื่อให้ช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนกันและกัน มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ครูและเพื่อนครูนำความรู้และวิธีการสู่การปฏิบัติจริงในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

Copeland and Boyan (วัชร่า เล่าเรียนดี. 2544 : 139-140 ; อ้างอิงมาจาก Copeland and Boyan. 1978 : 220) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ โดยมีความสัมพันธ์ที่มุ่งช่วยเหลือกัน ผสมผสานกับการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เชื่อใจไว้วางใจกันเพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สรุปความหมายได้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ทั้งแนวคิดและเทคนิคต่าง ๆ นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

3.2 สาระสำคัญของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วัชร่า เล่าเรียนดี (2545 : 155-156) ให้ความหมายไว้ว่า สาระสำคัญของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีดังนี้

1. การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกระบวนการทำงานเคียงคู่กันระหว่างเพื่อร่วมงาน ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยตลอด ซึ่งจะช่วยให้มีการนำเทคนิคทักษะใหม่ ๆ ไปใช้จริงมากขึ้น
2. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ นวัตกรรมใหม่ ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในโรงเรียน โดยมีเพื่อร่วมงานร่วมกันปฏิบัติ
3. เป็นการสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกันระหว่างบุคคลร่วมอาชีพ
4. เป็นการช่วยให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของตนเองกับเพื่อนอย่างต่อเนื่อง ด้วยความเต็มใจ
5. เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับครูผู้สอนโดยตรง และมีประโยชน์มากสำหรับผู้นิเทศ หรือผู้บริหารที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. เป็นการสร้างบรรยากาศในการนิเทศที่เป็นมิตรต่อกัน เชื่อใจไว้วางใจกันและกัน และช่วยให้ได้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

3.3 รูปแบบของการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

แกมส์ตัน (วัชร่า เล่าเรียนดี. 2545 : 156 ; อ้างอิงมาจาก Garmston. 1987 : unpagged) ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถจำแนกได้ 3 รูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบสามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในแต่ละเรื่อง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การนิเทศการสอนเพื่อนพัฒนาด้านเทคนิคการสอน (Technical Coaching) เป็นการช่วยเหลือ และส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ มักจะนำความรู้และวิธีการสู่การปฏิบัติจริงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายหลังการให้การฝึกอบรมด้านเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ แล้ว
2. การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Collegial Coaching) เป็นการช่วยให้ครูได้รับการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตัวเอง ในการทดลองใช้แนวคิด ทฤษฎี และนวัตกรรมใหม่ เป็นการปฏิบัติงานพร้อมกันระหว่างผู้นิเทศกับครู หรือครูกับเพื่อนครู หรือครูกับบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน
3. การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาด้านการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ที่ท้าทาย (Challenge Coaching) เป็นการช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นเสมอ และยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งเป็นงานที่ท้าทายความสามารถในการแก้ปัญหาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ทำหน้าที่นิเทศ หรือผู้บริหารซึ่งจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหานั้น ๆ

3.4 ขั้นตอนการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

วัชรยา เล่าเรียนดี (2545 : 142-144) ได้ศึกษาขั้นตอนของการนิเทศการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

1. ประชุมก่อนสังเกตการสอน (Preobservation Conference)

เป็นการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับผู้ถูกนิเทศก่อนการสังเกตการณ์สอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ

1.1 ผู้นิเทศพูดปรึกษาหารือกับครูผู้สอนเกี่ยวกับประเด็นที่น่าสนใจหรือประเด็นที่เป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้มองเห็นชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรม การสอน หรือพฤติกรรมเรียนที่เป็นปัญหาและเกิดขึ้นบ่อยในห้องเรียน

1.2 เป็นขั้นตอนการตกลงกันในเรื่องพฤติกรรมที่จะสังเกตในห้องเรียนร่วมกัน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของพฤติกรรมที่ใช้ได้ หรือต้องปรับปรุง ถ้าผู้นิเทศและครูไม่ได้พูดคุยหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาก่อน ผู้นิเทศก็กำหนดเกณฑ์ที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเพื่อจะบันทึกได้ตรง แต่ถ้าครูและผู้นิเทศได้พูดตกลงกันก่อนแล้วเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นปัญหาในขั้นตอนที่สองนี้ ก็จะต้องพยายามนิยามพฤติกรรมนั้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขจุดที่เป็นปัญหานั้น แต่ในขั้นตอนนี้ ทั้งผู้นิเทศและครูจะต้องช่วยกัน กำหนดเกณฑ์มาตรฐานพื้นฐาน การปฏิบัติที่ครูควรปฏิบัติได้

1.3 เป็นขั้นตอนการเลือกเครื่องมือ หรือสร้างเครื่องมือในการสังเกตการสอน โดยผู้นิเทศอาจจะเสนอเครื่องมือในการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ให้ครูได้รับรู้ที่จะใช้ใน การเก็บ บันทึกข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นปัญหาและเกิดขึ้นในห้องเรียน

2. การสังเกตการสอน (Observation) เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนที่ได้ตกลงกันแล้ว โดยที่ผู้นิเทศจะดำเนินสังเกตการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ตั้งแต่ต้นจนจบหรือในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามที่ตกลงไว้ระหว่างครูและผู้นิเทศ โดยใช้เครื่องมือที่ได้เลือกหรือสร้างขึ้น ทำการบันทึกข้อมูลจากการสังเกต

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากสังเกตการสอน (Analysis) เป็นการวิเคราะห์จากการสังเกตการณ์สอน และระบุสิ่งที่ต้องแก้ไขปรับปรุงหรือคงไว้ จึงประกอบด้วยขั้นตอน 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน ผู้นิเทศรวบรวม เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นให้สมบูรณ์ แปลข้อมูลจากการสังเกตให้ครูผู้สอนเข้าใจอย่างชัดเจนแต่ไม่ควรให้ความคิดเห็นส่วนตัวเชิงประเมินผล หรือวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานของครู เพียงเพื่อให้ครูทราบ ว่า จากการสังเกตการสอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่เห็นและร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือคงไว้หลังจากที่ครูยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

3.2 การร่วมพิจารณาพฤติกรรมที่ต้องคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงจากการวิเคราะห์ผลของการสังเกต ซึ่งผู้นิเทศจะพิจารณาพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งดีอยู่แล้วและควรคงไว้และพฤติกรรมการสอนที่ควรจะต้องเปลี่ยนแปลง เพื่อได้แก้ไขการสอนของครู โดยผู้นิเทศจะต้องวางแผน ยุทธวิธีในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจจะพิจารณาร่วมกันกับครู

4. การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Postobservation Conference)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการนิเทศการสอน ก่อนที่จะดำเนินการกระบวนการซ้ำ ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การใช้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับผลการสอนในขั้นตอนนี้ ผู้นิเทศจะทบทวนข้อตกลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในการสอนของครูและวิธีที่ได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว ซึ่งข้อมูลนี้จะได้มาจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศนั่นเอง การนำเสนอข้อมูลย้อนกลับแก่ครู จะต้องเป็นไปในลักษณะที่พยายามทำให้ครูเข้าใจ และกระตุ้นส่งเสริมให้ครูได้การพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลนั้นด้วยตัวเอง แม้ผู้นิเทศจะทำการวิเคราะห์มาแล้วก็ตามแต่ผลการวิเคราะห์ของผู้นิเทศจะยังไม่แนะนำให้ครูทราบ แต่จะใช้วิธีนำและฝึกให้ครูได้ใช้ข้อมูลจากการสังเกต มาสรุปผลประเด็นที่เป็นปัญหาหรือต้องแก้ไขด้วยตัวเองได้

4.2 การพิจารณายุทธวิธีการแก้ปัญหาของครู โดยที่ผู้นิเทศจะช่วยแนะนำหรือชี้แนะวิธีการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งคู่ร่วมกันพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ 1) พฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมแก่การคงไว้ 2) พฤติกรรมการสอนที่ไม่ถูกต้อง 3) ยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 4) การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง (Recycle) การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศการสอนอีกครั้ง เป็นเรื่องที่ควรปฏิบัติเมื่อปรากฏว่าครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แต่ปัญหาการสอนยังคงเกิดขึ้นอยู่ดังนี้ การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศจึงควรมีการปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง โดยเน้นประเด็นปัญหาเดิม แต่พฤติกรรมการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ และเกณฑ์ในการปฏิบัติควรกำหนดขึ้นใหม่ รวมทั้งเครื่องมือในการสังเกตการณ์สอนก็ควรจะต้องปรับเปลี่ยนด้วย ผู้นิเทศและครูควรร่วมมือกันปฏิบัติตามทุกขั้นตอนของกระบวนการเพื่อช่วยกันแก้ปัญหาในการสอนของครู

3.5 รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนของครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้น โรงเรียนบ้านกันตรวง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ กำหนดไว้ 3 รูปแบบ คือ

3.5.1 การช่วยเหลือครูในการถ่ายโยงความรู้และทักษะสู่การปฏิบัติการสอน

3.5.2 การช่วยเหลือครูให้พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน

3.5.3 การช่วยเหลือร่วมมือกันในการแก้ปัญหการเรียนการสอน

สรุปความหมายได้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการนิเทศเทคนิคการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในสภาพจริง เป็นการเน้นการทำงานและการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล

การวิจัยปฏิบัติการ

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

บุรินทร์ ทองแมน (2539 : 8) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยของผู้ทำงานทำการวิจัยระหว่างการปฏิบัติงานตามปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นเพื่อคุณภาพของกระบวนการและผลผลิตการวิจัยเพื่อปรับปรุงแก้ไขไปพร้อมกัน ถ้าเป็นการเรียนการสอนก็คือ สอนไป วิจัยไป

บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 12) การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อนำผลมาแก้ปัญหาอย่างรีบด่วนหรือปัจจุบันทันที

สุภางค์ จันทวานิช (2545 : 68) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดีเหมาะสม ตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติเพื่อทดลองว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมในความเป็นจริง ควบคุมแนวทางปฏิบัติและนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำผลไปทดลองใหม่จนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ นำไปใช้และเผยแพร่ได้ การวิจัยชนิดนี้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงดำเนินงาน เพื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลใหม่เพื่อขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 54) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนหรือปัญหาต่างๆ ในห้องเรียน โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 5) ให้ความหมายว่า กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่และให้ได้แนวทางปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือ การวิจัยที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชั้นเรียน โดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง จากการสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่รวมทั้งการทำความเข้าใจและมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญการวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถหรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ด้วยตนเอง

สรุปความหมายได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของบุคลากรในหน่วยงานนั้นเพื่อหาแนวทางและวิธีการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

สุวิมล ว่องวานิช (2545 : 23-24) ได้เสนอขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 เป็นการตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้น
- ขั้นตอนที่ 2 เป็นการกำหนดปัญหาวิจัยหรือคำถามวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้นเป็นคำถามที่สามารถวิจัยได้
- ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามการวิจัย
- ขั้นตอนที่ 5 เป็นการทำความเข้าใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น
- ขั้นตอนที่ 6 เป็นการนำข้อค้นพบไปเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและนำไปใช้

ประโยชน์

จากการดำเนินการใน 6 ขั้นตอนนี้ เริ่มต้นด้วย การวางแผนปฏิบัติ สังเกตและสะท้อนผลหรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า PAOR (Plan, Act, Observe, Reflect) โดยแต่ละขั้นตอนมีการดำเนินงาน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) วางแผนหลังจากวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข
2. การปฏิบัติ (Action) ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
3. การสังเกต (Observation) สังเกตผลที่เกิดขึ้นหลังการปฏิบัติงาน
4. การสะท้อนผล (Reflection) สะท้อนผลหลังการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป

การวิจัยปฏิบัติการมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และมีกระบวนการดำเนินการวิจัยที่คล้ายกับหลักการวิจัยทั่วไป คือ มีการกำหนดปัญหา การเก็บข้อมูล การเสนอผลการวิจัย ส่วนที่แตกต่างออกไปอย่างชัดเจน คือการสะท้อนผลเพื่อให้เกิดการวิพากษ์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน

Deakin University (1988 : 11-55) Deakin University ในประเทศออสเตรเลีย มีนักวิจัย Stephen Kemmis และคณะได้นำแนวคิดของ Lewin มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของประเทศออสเตรเลียจนได้รับการยอมรับและเปิดเผยไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งในความคิดของ Kemmis และคณะนั้น การวิจัยปฏิบัติการ คือการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะจะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคนเดียวถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลง ก็จะทำลายพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่ม ดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ จึงต้องกำหนดจุดสนใจร่วมกัน (Thematic Concern) เช่น สนใจที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจวิธีการวิทยาศาสตร์ให้ลึกซึ้งเป็นต้น เมื่อได้จุดสนใจร่วมกันแล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ที่เกี่ยวข้องกันเป็นวงจร คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การปฏิบัติ (Action) 3) การสังเกต (Observation) 4) การสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งมีการเคลื่อนไหวลักษณะ “เกลียวสว่าน” ไปในจุดทั้ง 4 ไม่อยู่นิ่งและไม่จบลงด้วยตัวเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยปฏิบัติการ

ประวิต เอรารวรรณ์ (2544 : 67-77) ได้เสนอวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยปฏิบัติการไว้ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน
2. การสังเกต โดยผู้ถูกสังเกต รู้ตัวและไม่รู้ตัวการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม
3. การสังเกตแบบมีระบบและไม่มีระบบ การสังเกตโดยตรงและโดยอ้อม
4. การสัมภาษณ์
5. การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยปฏิบัติการ

ประวิต เอรารวรรณ์ (2544 : 50-53) ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวทาง การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลการวิจัย หรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหามุ่งในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้นสรุปหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ ได้ดังนี้

ประวัติ เอรารรณ (2544 : 99-106) การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความ ซึ่งจะนำมาสู่การสรุปเป็นผลการวิจัยและแสดงให้เห็น แนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษานั้นสรุปหลักการสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ ได้ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการเป็นความพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษา โดยการเปลี่ยนแปลง (Changing) การศึกษาและการเรียนรู้ลำดับของการเปลี่ยนแปลงนั้น
2. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการทำงานของกลุ่ม (Participatory) และให้การปรึกษาหารือร่วมมือการทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการฝึกปฏิบัติแนวทางที่กลุ่มกำหนด
3. การวิจัยปฏิบัติการให้การสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบทุกขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย
4. การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนอย่างมีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมมาสร้างเป็นข้อสมมติฐานทดลองฝึกปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นถูกหรือผิด
5. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ (Start Small) อาจจะเริ่มต้นจากบุคคลครูหรือนักเรียนคนเดียวที่พยายามดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติต้องปรึกษารับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง การวิจัยปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ที่ให้แนวทางการปฏิบัติเชิงรูปธรรมจากการบันทึก(Records) พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนไป ทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหา การแก้ปัญหาการปรับปรุง และได้ผลผลิตที่สมเหตุสมผล ในขณะเดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎี (Proposition) ได้และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่องมีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติเพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหานั้นสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และนำการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งโรงเรียน

บริบทของโรงเรียนบ้านกันตรว

โรงเรียนบ้านกันตรว ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านกันตรว ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ห่างจากอำเภอไพรบึง ประมาณ 16 กิโลเมตร และห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ระยะทาง 32 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดศรีสะเกษ ประมาณ 34 กิโลเมตร อาณาเขตของโรงเรียนบ้านกันตรวมีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 7 ไร่ 2 งาน 73.10 ตารางวา มีเขตบริการติดต่อกับชุมชนต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับบ้านกันตรว หมู่ที่ 1 ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
 ทิศใต้ ติดกับบ้านหนองสำราญ หมู่ที่ 10 ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
 ทิศตะวันออก ติดทุ่งนาชาวบ้านกันตรว ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
 ทิศตะวันตก ติดกับบ้านศาลา ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

เส้นทางคมนาคม การเดินทางจากโรงเรียนบ้านกันตรวจถึงอำเภอไพรบึง ต่อเดินทางใช้รถส่วนตัวตามเส้นทางบ้านกันตรวจ - บ้านหนองอารีย์ - บ้านปราสาทเยอ - ไพรบึง ระยะทาง 16 กิโลเมตร

ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียน 85 คน มีผู้บริหาร 1 คน มีครูปฏิบัติการสอน จำนวน 7 คน การจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านกันตรวจ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ ตามศักยภาพของผู้เรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีความเสมอภาคทางการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนบ้านกันตรวจจึงมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมปกติในชั้นเรียนทุกระดับ

โรงเรียนบ้านกันตรวจ ได้จัดการศึกษาเพื่อสนองนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยได้จัดการศึกษาเป็น 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มอายุ 4 - 6 ปี ให้ได้รับการพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการจัดเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่ลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่มีปัญหาออกกลางคันและปัญหาตกต่ำชั้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีโอกาสศึกษาต่อที่สูงขึ้นทุกคน

เขตบริการของโรงเรียนบ้านกันตรวจ โรงเรียนบ้านกันตรวจ ให้การบริการทางการศึกษาในการกักที่รับผิดชอบ 2 หมู่บ้าน คือ

บ้านกันตรวจ หมู่ที่ 1 ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

บ้านหนองสำราญ หมู่ที่ 10 ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

อาชีพประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำนา เมื่อหมดฤดูทำนาก็จะเดินทางย้ายถิ่นไปทำงานต่างจังหวัดหรือในตัวเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ งานส่วนใหญ่ได้แก่ รับจ้างก่อสร้างและอาชีพเสริม คือ การปลูกผักสวนครัว ตามฤดูกาล

สภาพเศรษฐกิจของชุมชน เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและรับจ้าง การทำนา ราคาข้าวตกต่ำ ฐานะยากจน จึงมีการย้ายถิ่นไปรับจ้างกรีดยางพารา ซึ่งเฉลี่ยรายได้ต่อหัวประมาณ 3,000 - 4,000 บาทต่อปีต่อคน

สภาพสังคมวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาของชุมชน ชุมชนมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ยึดถือระบบอาวุโสอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่มีระบบเครือญาติ ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็น ภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาลาว ภาษาส่วย และภาษาเขมร ศาสนาที่นับถือคือศาสนาพุทธ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เพียงจันทร์ จันดี (2549 : 73-75) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน ได้พบว่า ครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ตามกรอบแนวคิดของกรมวิชาการ 5 ขั้นตอนคือ การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง การวางแผน การดำเนินการ การเขียนรายงานและการนำเสนอผลงาน ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการสังเกตและการสะท้อนผล กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินและแบบบันทึก ใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การนำเสนอโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการพัฒนา ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ตามกรอบ คือ การคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง การวางแผน การดำเนินการ การเขียนรายงานและการนำเสนอผลงาน ใช้กิจกรรมนิเทศภายใน 2 วงรอบ

พุลศรี ภูไชยแสง (2550 : 84 - 86) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนเทศบาลวัดกลางเทศบาลนครขอนแก่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานยังมีน้อย ครูไม่มีความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบโครงงาน ผู้สอนขาดความรู้ขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังจากได้ศึกษาค้นคว้าโดยการฝึกอบรม ทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนการสอนโดยโครงงานได้ มีการนิเทศติดตาม ช่วยเหลือให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ครูสามารถเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการจัดทำโครงงานได้ดียิ่งขึ้น

สิทธิญา รัสสัยการ (2551 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ทำการวิจัยศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลดังนี้ จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการออกแบบเพื่อให้มีกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีประสิทธิภาพ นั้นเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นนั้นมีกิจกรรมที่หลากหลายผู้เรียนมีการใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสูงขึ้น และพบว่าทักษะการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศึกษาในเรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้จากใบยาง อยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .34 จากการที่ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้มาก น่าจะเนื่องมาจากการใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีการลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาด้วยตนเอง และได้วางแผนในการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม จึงส่งผลให้การเรียนรู้ดีขึ้นและส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยพบว่ามีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80/87.5

สุทธิชัย ลบบำรุง (2551 : 111 – 116) ได้ผลการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอกะเปอร์สมบูรณ จังหวัดชัยภูมิ ให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ โดยดำเนินการตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติ จำนวน 2 วงรอบ สามารถให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถนำแผนไปใช้ได้อย่างถูกต้องขึ้นตอน ส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 4 คน มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ดังนี้ ครูมีความรู้ ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น ครูสามารถออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ดี ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยนักเรียนสามารถคิดและเลือกหัวข้อเรื่อง วางแผนทำโครงงาน ดำเนินงานทำโครงงานเขียนรายงานโครงงานและสามารถนำเสนอผลงานโครงงานได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข

ศรีประพร วงศ์กมลไสย์ (2551 : 102 – 103) พบว่าก่อนการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย 8.55 คิดเป็นร้อยละ 42.75 และหลังการพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยาทำแบบทดสอบได้คะแนนเฉลี่ย 16.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.25 นั้นแสดงว่า ภายหลังจากการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ทำให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น และการดำเนิน การพัฒนาโดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการให้มีความรู้สร้างความเข้าใจ ในเรื่องการจัดเรียนรู้แบบโครงงาน แล้วดำเนินการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการดำเนิน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้นักเรียนผ่านการทำโครงงาน ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการพูด ทักษะการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ และพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์สูงขึ้น

นครเศ แสนทวีสุข (2551 : 94 – 96) ได้ศึกษาสภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีโครงงานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการจัดแหล่งเรียน ด้านการจัดจัดสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการพัฒนาครู และบุคลากรดังนี้คือ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีโครงงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา สนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนโดยวิธีโครงงาน และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีโครงงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้อภิปรายเสนอแนะผลดังนี้คือ สถานศึกษาจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของผู้เรียน ที่อยู่รอบตัวของผู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความต้องการอยากรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ผกาพันธ์ ผาเจริญ (2551 : 112 – 113) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูโรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา อำเภอนพพิสัย จังหวัดหนองคาย ก่อนการพัฒนาครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยึดตนเองเป็นหลัก ไม่เตรียมการสอนล่วงหน้า ใช้แหล่ง

การเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิด การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและการแสดงออก
 เต็มตามศักยภาพของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ขาดเรียนบ่อยและมีความรับผิดชอบ
 ต่อบุคคลน้อย ผู้วิจัยจึงดำเนินการพัฒนาครูเพื่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เพื่อให้ผู้ร่วม
 วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถเขียนแผนการเรียนรู้
 แบบโครงงานได้โดยผลการวิจัย ดังนี้คือ ได้ทำการศึกษาโดยการจัดทำ Focus Group พบว่า
 สภาพการจัดการเรียนรู้ยังไม่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้น จึงใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการจัดฝึกอบรม
 เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน พบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 7 คน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
 การเขียนแผนการเรียนรู้และการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น สามารถเขียนแผนการ
 เรียนรู้และจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้อย่างถูกต้องและมั่นใจมากขึ้น นักเรียนสามารถจัดทำ
 โครงงานได้ ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งสอดคล้อง
 กับผลการ วิจัยของจันทา ไกรโสตา (2548) โดยปัจจัยที่ทำให้ผลการดำเนินการพัฒนาครูเพื่อจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย
 ประสบความสำเร็จสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับ มาก
 ค่าเฉลี่ยที่ 3.51 ขึ้นไปทุกกิจกรรมมาจากสาเหตุ ดังนี้ วิทยากรที่มาให้การอบรมมีความรู้
 ความสามารถตั้งใจ เอาใจใส่ในการอบรมและมีปฏิสัมพันธ์ดีกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่รับผิดชอบ ทำให้
 บรรยากาศเป็นกันเองไม่น่าเบื่อซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทราณี สงวนนาม (2554) ที่กล่าวว่า
 การอบรมเชิงปฏิบัติการจะเป็นการแก้ปัญหาและฝึกปฏิบัติงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลที่สนใจหรือมี
 ปัญหาเหมือนกันได้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากรนั่นเอง ซึ่งเมื่อการฝึกอบรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 และเสร็จสิ้นก็จะได้ชิ้นงานจากการปฏิบัติด้วย การนิเทศการสอนของผู้ร่วมวิจัยและวิทยากร เป็นแบบ
 กัลยาณมิตรให้คำแนะนำต่างๆ ดีมาก ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจต่อการนิเทศการสอน ตระหนัก
 ในการร่วมมือกันในการเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งยุทธศาสตร์การนิเทศการสอนใช้ในโรงเรียน
 ทำให้ครูสอนปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัยได้ว่าการที่เราจะพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผน
 การเรียนรู้แบบโครงงานและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้สำเร็จต้องใช้กลยุทธ์ 2 อย่าง
 คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากการที่จะประสบความสำเร็จ
 ในการพัฒนาได้ต้องประกอบด้วยปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ วิทยากรที่มาให้การอบรมมีความรู้
 ความสามารถ ตั้งใจ เอาใจใส่ในการอบรม และมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยที่เข้ารับการฝึก
 อบรมและนิเทศการสอนของผู้ร่วมวิจัยที่เข้ารับการฝึกอบรม และนิเทศการสอนของผู้ร่วมวิจัย
 และวิทยากร ที่เป็นรูปแบบกัลยาณมิตร

ภัทรพงศ์ ประภาสัจจะเวทย์ (2551 : 117-118) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากร
 ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันทรอม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ
 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภายหลังจากการดำเนินการพัฒนาตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ
 โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบคลินิก การประเมินตามสภาพจริง และการ
 นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้พื้นฐาน
 เกี่ยวกับโครงงาน 5 -ขั้นตอน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ถูกต้องเหมาะสม
 สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ การดำเนินการพัฒนาบรรลุจุดประสงค์ ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนดีขึ้น

วราภรณ์ สมัครงศ์ (2551 : 86-88) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านบักตอง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินการพัฒนาตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในโรงเรียน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน นำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ แต่ในจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน 5 ขั้นตอนของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังพบข้อบกพร่อง และมีปัญหาในขั้นตอนของการวางแผน และเขียนรายงานโครงงานจึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยการใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา เด็กนักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย มีอิสระทางแนวคิด ได้เรียนรู้และได้ปฏิบัติจริง ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็นคนดี เป็นคนเก่ง และสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

สัมฤทธิ์ บุญพานำ (2551 : 86-87) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านม่วง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ภายหลังจากการดำเนินการพัฒนาตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน ทำให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการสอนมีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสม และนำไปใช้ตามขั้นตอนได้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการทำโครงงาน อยู่ในเกณฑ์ดี รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Wahl (2003 : 3458-A) ได้ทำการศึกษาได้ พบว่า

1. นักศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้พวกเขาเข้าใจแนวคิดคณิตศาสตร์มากกว่าการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่มีการสัมผัส/เคลื่อนไหวทำให้เกิดการรับรู้มากที่สุดเพราะทำให้นักศึกษาเกิดความชัดเจนและเกิดภาพมโนคติทางคณิตศาสตร์

2. นักศึกษาเกิดการพัฒนา (ปรับปรุง) ทักษะที่มีต่อคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาสงเกตสนานกับกิจกรรมที่ได้สัมผัส / เคลื่อนไหวและกิจกรรมนี้ ได้ช่วยให้ให้นักศึกษาเหล่านี้เข้าใจเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ตรงประเด็น นักศึกษายังได้รับความสนุกสนาน ในจุดมุ่งหมายทางสังคมในการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่าง ๆ

3. นักศึกษาได้ให้ความนิยม (ความพอใจ) ในกิจกรรมในห้องเรียนที่หลากหลายรวมถึงการสอนแบบบรรยายด้วยความหมายโดยนัยของงานวิจัยนี้คือผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานในระดับวิทยาลัยควรรวมรูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานที่หลากหลายที่เหมาะสมในรูปแบบการเรียนรู้ในส่วนนำแก่นักศึกษาและเน้นในเรื่องระบบการเรียนรู้ 5 ประการ ซึ่งจะเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงานเหมาะสมสำหรับคณิตศาสตร์พื้นฐานในระดับวิทยาลัยนั้นทำให้เป็นไปได้

Walker (2004 : 62-A) ได้ได้ทำการศึกษาทฤษฎีการทางวิทยาศาสตร์คือ เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม โครงงานวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

มีคนจำนวนน้อยที่ทราบถึงความสำคัญของนิทรรศการวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนวิทยาศาสตร์การศึกษาในครั้งนี้สำรวจความเกี่ยวข้องของนิทรรศการวิทยาศาสตร์และโครงการวิทยาศาสตร์ในห้องเรียน นิทรรศการวิทยาศาสตร์เป็นการจัดประสบการณ์ กล่าวถึงต้นกำเนิดและพัฒนาการของนิทรรศการวิทยาศาสตร์การศึกษา 5 แบบอย่างในการแสดงนิทรรศการคือ วิทยาศาสตร์ทั่วไป วิธีทำโครงการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ หลักสูตรพิเศษและห้องทดลองการศึกษา มุ่งประเด็นหลักไปยังการทำโครงการช่วยในการสอนวิทยาศาสตร์ในห้องเรียน มีการศึกษารายกรณี 3 เรื่องในชิคาโก ยืนยันการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนซึ่งมีจุดสนใจคือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการสร้างแนวทางทำงานทางวิทยาศาสตร์ ความรู้ที่ได้จากห้องทดลองและความสามารถของผู้เรียนในการค้นคว้าทดลอง ครูบางคนใช้การสอนโครงการโดยการแสดงนิทรรศการ บางคนสอนวิทยาศาสตร์โดยการให้ค้นคว้าอีกกรณีหนึ่งนิทรรศการวิทยาศาสตร์เป็นพัฒนาการของการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน การปฏิรูปการสอนวิทยาศาสตร์ ใช้การทำโครงการเป็นพัฒนาการเรียนวิทยาศาสตร์ช่วยให้นักเรียนเกิดการพัฒนามากกว่าการสอนโดยวิธีอื่น และการจัดนิทรรศการวิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์แทรกในการจัดการเรียนรู้

Boh (2004 : 598 – A) ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยนี้ต้องการศึกษาว่าโครงการส่งผลต่อการจัดองค์ประกอบอย่างไรและมีเทคนิควิธีการอย่างไร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการนำเอกสารโครงการมาใช้ใหม่นั้นค่อนข้างยากและเป็นการยากในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันดูเหมือนว่าจะไม่เกิดความคุ้นเคยในการแลกเปลี่ยนเอกสารโครงการ ผู้ใช้สามารถหาผลลัพธ์ที่ยากในการแสวงหาผู้ช่วยจากผู้เขียนโครงการนั้น แต่ถ้ามมีการใช้การแลกเปลี่ยนจะทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขวางกว่ามาก

Harris (2004 : 3581-A) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้นจากเหตุผลทางสังคมแมตซาซูเซสที่ผ่านมา การปฏิรูปการศึกษาถูกพัฒนาขึ้นในโรงเรียนการสอนแบบโครงการถูกกำหนดสำหรับสถานศึกษาหลักในพื้นที่ มีโครงการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและช่วยครูวางแผนการสอนแบบโครงการ รายงานนี้เป็นการกล่าวถึงคุณภาพการเรียนจากการสัมภาษณ์ครู 15 คน ในแมตซาซูเซส ตั้งแต่ปี 1999-2001 การศึกษาครั้งนี้สอบถามประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับโครงการประวัติศาสตร์และสังคม ครูผู้ให้สัมภาษณ์มาจากสถานที่ต่าง ๆ กัน ประสบการณ์สอน ต่างกัน ต่างเพศ ต่างชาติพันธุ์และต่างประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์และการใช้คำถามเพื่อวิเคราะห์ซึ่งสามารถวิเคราะห์จำแนกประสบการณ์ประสบการณ์ของครูเกี่ยวกับการทำโครงการพิเศษต่างๆและประเมินผลจากการสอนแบบโครงการมีผลต่อการสอนและการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งผลวิเคราะห์พบว่าครูในโรงเรียนทั่วไปไม่ได้มีหลักสูตรเตรียมการทำโครงการจึงไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ผลสำเร็จ จากข้อค้นพบนี้สามารถเป็นแนวทางให้โรงเรียนพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และสร้างหลักสูตรเป็นที่น่าสนใจของนักการศึกษามืออาชีพ

Hwang (2006 : unpagged) ได้ทำการศึกษาได้พบว่า ครูอนุบาลซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทั้ง 2 คน มีความคุ้นเคยในการใช้แบบประเมินแบบต่างๆเข้าในการสอนโดยโครงการได้ ครูทั้ง 2 คน สามารถประเมินใบงานของเด็ก เช่น การเขียน การวาดภาพ และสามารถประดิษฐ์เครื่องมือเพื่อประเมินความสามารถและความตั้งใจของนักเรียนเพื่อพัฒนาด้านพฤติกรรมทักษะการพูด

ของนักเรียนให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ครูยังได้ใช้แบบบันทึกเรื่องราวต่างๆ เพื่อประเมินกิจกรรมของนักเรียนในระหว่างการทำโครงการ รูปแบบอื่นการประเมินรวมถึงใบงานสำหรับการปรับปรุงความเข้าใจองค์ความรู้ใหม่ of นักเรียนที่สัมพันธ์กับหัวเรื่อง of โครงการนั้น คือการประเมินตนเอง of นักเรียนที่เกิดขึ้น โดยวาจาหรือโดยการเขียน ปัจจัยในการประเมิน ตัวอย่างเช่นความสามารถอ่านออกเขียนได้ of พวกเขา ความสามารถในการแสดงออกด้วยตนเอง โดยการเขียนการวาดและทัศนคติพื้นฐานและรายชื่อการตรวจสอบได้สร้างขึ้นโดยครูเพื่อให้ตรงกับความต้องการ of หลักสูตร of อนุบาลแห่งชาติ การพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแต่ละระดับและหลักสูตรท้องถิ่น

ดังนั้นผู้ศึกษาค้นคว้า จึงได้นำแนวคิดและผลการศึกษาวิจัยมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านกันทรจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและให้ข้อมูล จำนวน 4 คนประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า 1 คน
 - 1.2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน คือ ครูผู้สอนที่สมัครใจร่วมศึกษาค้นคว้าได้แก่
 - 1.2.1 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน
 - 1.2.2 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน
 - 1.2.3 ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 17 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกันตรวจ
 - 2.2 นายสมนึก ศรีตาพันธ์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 วิทยากร
 - 2.3 ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และตัวแทนประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 5 คน รวม 15 คน

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

1. การวางแผน (Planning)
2. การปฏิบัติ (Action)
3. การสังเกต (Observation)
4. การสะท้อนผล (Reflection)

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีวิธีที่เหมาะสมจึงใช้วิธีการดำเนินในลักษณะ “วงรอบ” (Spiral) มีรายละเอียดการดำเนินงาน ตามขั้นตอน PAOR ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวทางแก้ไข

1.1.1 สภาพปัจจุบันโรงเรียนกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และด้านครูมาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้

1.1.2 ปัญหาการเรียนการสอนที่พบคือ ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ที่เคยปฏิบัติมา ไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ส่งผลให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูไม่สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ขาดการนิเทศติดตามการให้ความรู้จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และครูผู้สอนมีข้อจำกัดด้านเวลา โอกาสและมีการปฏิบัติงานอื่นมากกว่าการสอน จึงไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาและการวางแผน แก้ปัญหา ทำให้การสอนขาดประสิทธิภาพ

1.2.3 แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและคณะครูได้ประชุมปรึกษาหารือเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามที่คณะกรรมการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้เสนอแนะให้ปรับปรุงพัฒนา ด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 6 และด้านครูมาตรฐานที่ 9 ซึ่งผู้บริหารและคณะครูได้ตระหนักเรื่องนี้และมีความพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขแต่ปัญหาคือขาดบุคลากรที่จะมาเป็นแกนนำในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนได้ส่งครูเข้าอบรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลายครั้ง แต่เมื่อครูกลับมาจากการอบรมแล้วครูก็ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการไปอบรมมาปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เป็นรูปธรรมได้ จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจต้องการจะแก้ปัญหาดังกล่าว จากสภาพปัจจุบันปัญหา โรงเรียนจะต้องแก้ปัญหของครูและปัญหาของนักเรียนโดยเร็วจึงได้ประชุม ศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนร่วมกันทั้งโรงเรียนเพื่อปรับแนวคิดให้เป็นแนวเดียวกัน และได้ข้อสรุปว่า ครูควรได้รับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ จึงอาสาที่จะเป็นแกนนำในการแก้ปัญหาคณะกรรมการบริหารโรงเรียนจึงได้นำเอาปัญหาดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกันในที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาว่าจะต้องพัฒนาครูซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด เมื่อครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็จะส่งผลไปยังผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถ

นำกระบวนการเรียนรู้ที่เคยเรียนมามานำมาเสาะแสวงหาคำตอบจากสิ่งที่ตนเองต้องการรู้หรือสงสัย จากความมุ่งหมายดังกล่าวคณะครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนกันตรวจจึงได้จัดหาแนวทางร่วมกัน และได้กำหนดวิธีการช่วยเหลือครูให้ครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการสอนแบบโครงงานซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากสิ่งที่ตนเองสนใจ หลังจากได้ข้อตกลงร่วมกันแล้วคณะบริหารจึงมอบหมายให้ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้สมัครใจ เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ ซึ่งครูที่มีความสนใจเข้าร่วมศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน รวมผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมการศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน

1.2 กลยุทธ์ในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรว่าเมื่อการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เสร็จสิ้นลงสิ่งที่จะเกิดผลในโครงการนี้คือครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงงานได้ สิ่งที่จะทำให้ครูบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้จะต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันพิจารณาเสนอข้อมูลที่ดีว่าจะเป็นแนวทางในการดำเนินการตามเป้าหมายได้จากการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจร่วมกันด้วยความรอบคอบของผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้เลือกกลยุทธ์การพัฒนาที่คิดว่าเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุดร่วมกัน 3 กลยุทธ์คือ

กลยุทธ์ที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรผู้มีความรู้ความสามารถด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงงาน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ 3 มาให้ความรู้ให้คำแนะนำในการอบรมเชิงปฏิบัติการ

กลยุทธ์ที่ 2 การนิเทศกำกับติดตาม โดยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้นิเทศกำกับติดตามและกลุ่มเป้าหมายนิเทศซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนา ส่งเสริม ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงงาน

กลยุทธ์ที่ 3 การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และปรึกษาปัญหาร่วมกันทุกโอกาสระหว่างผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างแบบโครงงานได้

1.3 แผนปฏิบัติการ (Action Plan) จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา กำหนดเป้าหมายการพัฒนาและกลยุทธ์ที่เลือกใช้เพื่อพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าร่วมกันวางแผนกำหนดแผนงานในการที่จะปฏิบัติการดำเนินการมาจัดเป็นแผนปฏิบัติการได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
วงรอบที่ 1

กลยุทธ์/ กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1.การประชุมเชิง ปฏิบัติการ 1.1 การบรรยาย โดยวิทยากร 1.2 การฝึก เขียนแผนการ สอน	-เพื่อให้บุคลากรมี ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรม เรียนแบบโครงงาน	16-17 พฤศจิกายน 2555	-วิทยากร -ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	-การสังเกต -การสัมภาษณ์ -ทดสอบ	-การสังเกต -การสัมภาษณ์ -ทดสอบ -แบบประเมินแผนการ เรียนรู้	-วิทยากร -กลุ่มเป้าหมาย
2. การนิเทศ กำกับติดตาม	-เพื่อให้คำแนะนำให้ คำปรึกษาแก้ปัญหา ในการจัดกิจกรรม เรียนรู้	11-25 ธันวาคม 2555	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -กลุ่มเป้าหมาย	การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมินแผน	การสังเกต -การสัมภาษณ์ -การประเมินแผน	-ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า -กลุ่มเป้าหมาย

2. การปฏิบัติ (Action)

ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ดำเนินการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโครงงาน จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ให้ความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเขียนแผนการสอนการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการใช้กลยุทธ์การนิเทศกำกับติดตาม ซึ่งได้นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้การวิจัย และนิเทศกำกับติดตามการจัดกิจกรรมเรียนรู้จากผู้อำนวยการโรงเรียน และกลุ่มเป้าหมายนิเทศซึ่งกันและกัน เพื่อแนะนำช่วยเหลือและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานด้วยกัน

3. การสังเกต (Observation)

เป็นการรวบรวมจากกระบวนการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย จากสภาพแวดล้อมและข้อจำกัดในการปฏิบัติโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสังเกตการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสังเกตพฤติกรรมของการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การสะท้อน (Reflection)

ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของการปฏิบัติการ เป็นการสะท้อนผลกลยุทธ์การพัฒนาที่เกิดขึ้นหรือสิ่งที่ป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในแต่ละวงจรรอบโดยผู้ศึกษาค้นคว่านำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การประเมินแผนของกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์ เพื่อตรวจสอบจุดเด่น จุดด้อยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมโรงเรียนบ้านกันตราง โดยร่วมกันคิด วิเคราะห์ อภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการเก็บข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ทางเลือกที่เป็นกลยุทธ์พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยเทคนิควิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ทั้งเทคนิคเชิงปริมาณและเทคนิคเชิงคุณภาพโดยยึดหลักสามเส้าหรือหลายมิติซึ่งประกอบด้วย

4.1 หลักสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งจากคนหลายคน (มิติบุคคล) หรือเก็บข้อมูลจากคนเดิมแต่ต่างเวลา (มิติเวลา) หรือต่างสถานที่ (มิติสถานที่)

4.2 หลักสามเส้าด้านผู้ศึกษา (Investigator Triangulation) เป็นการสะท้อนประเด็นการศึกษาจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน

4.3 หลักสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) เป็นการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมหลายวิธี ดังมีขั้นตอนในการสะท้อนผลดังต่อไปนี้

4.3.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทำความเข้าใจร่วมกับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

4.3.2 ประชุมกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางพัฒนา

4.3.3 ปรับปรุงส่วนที่เป็นปัญหา เสริมส่วนที่ดีอยู่แล้วสำหรับการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

การสะท้อนผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการในแต่ละกิจกรรม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ที่ละกิจกรรม แผลผลข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ และสะท้อนผลทั้ง 2 กิจกรรมว่า ประเด็นใดบรรลุเป้าหมาย และนำข้อมูลที่ได้ในทุกแง่มุมจากการสะท้อนผลตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงภาพแห่งความสำเร็จ ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการ

การศึกษาค้นคว้าในแต่ละกิจกรรม ซึ่งมีจุดแข็ง จุดอ่อน ในวงรอบที่ 1 โดยจุดอ่อนเป็นจุดที่ต้องหา
แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาต่อในวงรอบต่อไป

ตาราง 2 แผนปฏิบัติการการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
วงรอบที่ 2

กลยุทธ์/ กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินกิจกรรม	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูลหรือ ผู้ให้ข้อมูล
1.การนิเทศแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน	- เพื่อให้สามารถ จัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบ โครงงานได้อย่างมี คุณภาพมากขึ้น	8 กุมภาพันธ์ 2556 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2556	-ผู้ศึกษาค้นคว้า -ผู้ร่วมศึกษา	-การสัมภาษณ์ -แบบนิเทศ -การประเมิน	-การสัมภาษณ์ -แบบนิเทศ -การประเมิน	-ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. ข้อมูลความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์
2. ข้อมูลความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน

ประเภทและลักษณะของเครื่องมือมี 4 ประเภท จำนวน 9 ฉบับ คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์มี จำนวน 4 ฉบับ

- 1.1.1 แบบสัมภาษณ์ครูก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 1.1.2 แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
- 1.1.3 แบบสัมภาษณ์ครูในการจัดการเรียนรู้

1.1.4. แบบสัมภาษณ์นักเรียนในการจัดการเรียนรู้

1.2 แบบทดสอบ จำนวน 1 ฉบับ

1.3 แบบสังเกตมี จำนวน 3 ฉบับ

- 1.3.1 แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ
- 1.3.2 แบบสังเกตครูในการจัดกิจกรรมเรียนรู้
- 1.3.3 แบบสังเกตนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ

ลักษณะของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์ตามคำถามที่สร้างขึ้น และผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามชุดเดียวกัน บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 79) ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์ก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ครูในการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์นักเรียนในการเรียนรู้
2. แบบทดสอบ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มี 30 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนและหลังเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามกระบวนการของกรมวิชาการ จำนวน 1 ฉบับ
3. แบบสังเกต (Observation) มี 3 ฉบับ แบบสังเกตในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 74-75) ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก การแบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตครูในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ แบบสังเกตนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. แบบประเมินแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากเอกสาร ตำรา แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดรวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จากหนังสือพื้นฐานการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551 : 63-67)

1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับร่างตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ศึกษาให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.5.1 นายสมนึก ศรีตาพันธ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 วุฒิ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

1.5.2 นางละเอียด ภาษี ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบ้านปรือ (ครุราษฎร์) อำเภอไพรบึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 วุฒิ กศ.ม. (การวัดและประเมินผล)

1.5.3 นายสุเทศ บุญเย็น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 วุฒิ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ อีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีข้อเสนอแนะก็ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อขอความเห็นชอบ

1.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับจริงให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาที่จัดพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบทดสอบ (Test) ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากเอกสาร ตำรา แนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบทดสอบ

2.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิดรวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบ จากหนังสือ พื้นฐานการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551 : 49-55)

2.3 สร้างแบบทดสอบฉบับร่างตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ศึกษาให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องความครอบคลุมของเนื้อหาสาระ และให้ข้อเสนอแนะ

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพและให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. แบบสังเกต (Observation) ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสังเกต

3.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participan Observation) จากหนังสือ พื้นฐานการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551 : 60-63)

3.3 สร้างแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมฉบับร่างตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ศึกษา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

3.4 นำแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม

3.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ อีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีข้อเสนอแนะก็ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อขอความเห็นชอบ

3.7 จัดพิมพ์แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วมฉบับจริงให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาที่จัดพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบประเมิน ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบประเมิน

4.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบประเมิน พื้นฐานการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2551 : 60-63)

4.3 สร้างแบบประเมินแบบมีส่วนร่วมฉบับร่างตามขอบข่ายเนื้อหาและหลักเกณฑ์วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ศึกษา ให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

4.4 นำแบบประเมินแบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

4.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินแบบมีส่วนร่วม

4.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ อีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีข้อเสนอแนะก็ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อขอความเห็นชอบ

4.7 จัดพิมพ์แบบประเมินแบบมีส่วนร่วมฉบับจริงให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ชัดเจน และพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาที่จัดพิมพ์ รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ใน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. บันทึกเสนอขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตไปทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียน บ้านกันตรวจ อำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

2. ประสานกับโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ โดยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเสนอให้ทางโรงเรียนทราบอย่างเป็นทางการแล้วดำเนินการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้ศึกษาในการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและร่วมศึกษาค้นคว้า

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ สังเกต แบบทดสอบ แบบประเมินในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานจากแหล่งข้อมูลคือ ผู้ศึกษาค้นคว้าซึ่งดำเนินการทดสอบผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าก่อน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและสัมภาษณ์นักเรียนชั้นที่กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าสอน การสังเกต ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าในระหว่างการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสังเกตนักเรียนในระหว่างขั้นตอนปฏิบัติการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและการนิเทศภายใต้ขั้นตอนการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติงานของกลุ่มเป้าหมาย และผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมาย ในระหว่างวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ครูก่อน-หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ครูในการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียนในการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบสังเกตครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำมาเก็บข้อมูลของเครื่องมือแต่ละชนิด เพื่อประเมินสถานการณ์ในแต่ละครั้ง และรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

- 1.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในกิจกรรมต่างๆ จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดสอบ และการประเมิน มาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษา
- 1.2 ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจข้อมูลทั้งหมดในแต่ละประเด็น
- 1.3 เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลในกลุ่มเพื่อหาข้อสรุป โดยใช้เทคนิค

การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลเชิงพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินแผนจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนแบบประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความเหมาะสม
4.51 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง ดีมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง น้อยที่สุด

- 2.2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบนิเทศ นำมาวิเคราะห์โดยใช้พรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมข้อมูลทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูด้านการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรว อำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในการพัฒนาครั้งนี้ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ มีผลการดำเนินการโดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับต่อไปนี้

1. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป้าหมายเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานโครงงาน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในระหว่างวันที่ 16 – 17 พฤศจิกายน 2555 ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกันตรว โดยเชิญ นายสมนึก ศรีตาพันธ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นวิทยากรซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมาบรรยาย โดยมีเนื้อหาการประชุมเชิงปฏิบัติการดังนี้

1.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโครงงาน

- 1.1.1 ความเป็นมาของโครงงาน
- 1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับโครงงาน
- 1.1.3 ความสำคัญของการสอนแบบโครงงาน
- 1.1.4 ลักษณะของโครงงาน
- 1.1.5 ประเภทของโครงงานแบ่งตามลักษณะวิชาหรือกิจกรรม
- 1.1.6 ขั้นตอนการทำโครงงาน
- 1.1.7 ส่วนประกอบของโครงงาน
- 1.1.8 บทบาทของครูกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.1.9 การเขียนโครงงานและแบบแนวทางการเขียนโครงงาน
- 1.1.10 การประเมินโครงงาน
- 1.1.11 การปรับปรุงโครงงาน

1.2 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

- 1.2.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

- 1.2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.3 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.4 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.5 รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.6 หัวข้อสำคัญในการจัดทำแผนการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.7 การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.8 การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานปฏิบัติจริง
- 1.2.9 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 1.2.10 การปรับปรุงและพัฒนาของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555

หลังจากพิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก หลังจากการดำเนินการทดสอบเสร็จ นายสมนึก ศรีตาพันธ์ วิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พอสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการสอนที่ให้นักเรียนรู้จักวิธีทำโครงงานวิจัยเล็ก ๆ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง พัฒนาความรู้ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ วิธีการดำเนินเป็นระบบระเบียบ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงงานเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้รู้จักสังเกตการณ์ตั้งคำถาม การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองการหาคำตอบ สำหรับคำถามที่ตนอยากรู้ โครงงานแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่โครงงานประเภททดลอง โครงงานสำรวจ โครงงานสิ่งประดิษฐ์ โครงงานประเภททฤษฎี ขั้นตอนโครงงานประกอบด้วยความคิดและเลือกหัวเรื่อง การวางแผนและเขียนเค้าโครง การดำเนินการ การเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน วิทยากรได้ให้ความรู้รายละเอียดแต่ละหัวข้อพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมได้อภิปรายซักถามและแสดงความคิดเห็นวิทยากรได้มอบหมายให้ทำงานในใบงานเกี่ยวกับการคิดและเลือกหัวข้อในการทำโครงงาน

ภาคบ่าย วิทยากรได้ให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้านำเสนอหัวข้อเรื่องโครงงานและเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายและเสนอแนะเพื่อให้การเลือกหัวโครงงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผลการเสนอหัวข้อปรากฏดังนี้

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำเสนอโครงงานเรื่อง การสำรวจพืชสมุนไพรในท้องถิ่นตนเอง

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำเสนอโครงการเรื่อง การสำรวจลูกน้ำหมดไปเมื่อใช้ใบมะกรูด

ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเสนอโครงงานเรื่อง วิธีชาวบ้านกันตรวดในท้องถิ่นตนเอง

หลังจากการดำเนินการมาวิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนเค้าโครงและมอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไปเขียนเค้าโครงตามแบบที่กำหนดและให้นำเสนอในถัดไป
วันที่ 17 พฤศจิกายน 2555

วิทยากรได้มอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้านำเสนอเค้าโครงของโครงงานและเปิดโอกาสให้มีการซักถามและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้โครงงานมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในระหว่างประชุม

เชิงปฏิบัติการ วิทยากรได้สรุปถึงข้อเด่น ข้อที่ควรปรับปรุงจนผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการเขียนเค้าโครงของโครงการ

ภาคบ่าย วิทยากรได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนรายงานและนำเสนอโครงการ ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้ ชื่อโครงการ ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่อครูที่ปรึกษาบทคัดย่อ กิตติกรรมประกาศ วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า ที่มาและความสำคัญของโครงการ สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า วิธีการดำเนินการ สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ประโยชน์ ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง วิทยากรได้ให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ศึกษาตัวอย่างของการเขียนรายงานการทำโครงการและเปิดโอกาสให้มีการซักถามให้ข้อเสนอแนะจนเป็นที่พอใจก่อนปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีดังนี้

การบรรยายให้ความรู้ พบว่า โดยภาพรวมของการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี บรรยากาศของการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นการเอง ผู้เข้าประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความสนใจ กล่าวคิดกล้าแสดงออกในการซักถามปัญหาต่าง ๆ เช่น รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การวัดประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง โดยวิทยากรที่เชิญมาเป็น ผู้มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิคในการให้ความรู้ มีตัวอย่างและอุปกรณ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในกิจกรรมทุกขั้นตอน ส่งผลให้ผู้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นอย่างดี

การฝึกปฏิบัติจริง พบว่า ผู้รับการประชุมเชิงปฏิบัติการได้รับการปฏิบัติจริง ตามใบงานที่วิทยากรมอบหมายให้ โดยเน้นให้มีการทำงานเป็นกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งมีกิจกรรมหลัก คือ รูปแบบโครงงาน และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ตามสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยวิทยากรคอยให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างใกล้ชิด

ผลการสัมภาษณ์พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มองเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความมั่นใจที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความรู้ด้านการเขียนเค้าโครงของโครงการ การเขียนรายงานโครงงาน การประเมินผลงาน และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

“...ดิฉันมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ ในการจัดทำแผนโครงงานและมั่นใจจะดำเนินการสอนได้...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 16 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันมีความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแนวทางที่จะให้นักเรียนเลือกหัวข้อโครงงาน หรือเลือกประเด็นปัญหาไม่ใช่เรื่องยุ่งยากเลย...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 16 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ครอบคลุมด้านต่าง ๆ มากขึ้น
มั่นใจว่าจะใช้สอนได้ดี และผู้ที่สอนแทนก็สามารถสอนแทนได้...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. 16 พฤศจิกายน 2555 : สัมภาษณ์)

สรุปผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความมุ่งมั่น
ในตนเองโดยทุกคนเข้าใจ ในกระบวนการรูปแบบของโครงงาน หลักการ แนวคิด ทฤษฎี

ผลการสังเกต พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีการร่วมกิจกรรมและทำตามใบงานตามที่วิทยากร
กำหนด มีการอภิปรายซักถามและให้ข้อเสนอแนะกันอย่างกว้างขวาง แสดงออกถึงการเรียนรู้
แบบโครงงาน รู้ความหมาย ความสำคัญ ขั้นตอนและการประเมินผลและการเขียนแผนจัดการเรียนรู้
แบบโครงงานได้เป็นอย่างดี

ผลจากการทำข้อสอบวัดความรู้ความเข้าใจความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
แบบโครงงานก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า	คะแนนก่อนการ การประชุม เชิงปฏิบัติการ	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนนหลังการ ประชุม เชิงปฏิบัติ	คิดเป็น ร้อยละ
ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	17	56.66	25	83.33
ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	20	66.66	28	96.66
ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	19	63.33	27	90.00
เฉลี่ย	18.66	62.21	26.66	89.99

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยการทดสอบหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการของ
กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการผล
ปรากฏว่า เพิ่มขึ้น ร้อยละ 27.78 แสดงว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษา
ค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเพิ่มขึ้น

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการปรากฏผล
ดังตาราง 4

ตาราง 4 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ

รายการประเมิน	ครูชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 4	ครูชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 5	ครูชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 6	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน
สาระสำคัญ	3	5	4	4	ดีมาก
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	4	4	3	3.66	ดีมาก
เนื้อหา	5	4	4	4.33	ดีมาก
กิจกรรมการเรียนรู้	3	3	3	3.00	ปานกลาง
สื่อ	3	4	4	3.66	ดีมาก
การวัดผลประเมินผล	4	4	3	3.66	ดีมาก
โดยเฉลี่ย				3.71	ดีมาก

จากตาราง 4 พบว่า มีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ใน 6 ประเด็นแต่ละประเด็น มีคะแนนเต็ม 5 คะแนน ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 3 คน อยู่ในระดับดีมาก

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมศึกษา โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ทั้ง 3 คน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมา ของรูปแบบการสอนแบบโครงงาน ลักษณะของรูปแบบโครงงานประเภทต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และยังไม่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกปฏิบัติในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วันที่ 11 ธันวาคม 2555 ถึง 25 ธันวาคม 2555 นำความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไปสู่การปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขโดยนิเทศกำกับติดตามต่อไป

2. การนิเทศกำกับติดตาม

มีความมุ่งหมายเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ การแลกเปลี่ยนทักษะ ประสบการณ์ ซึ่งกันและกันระหว่างผู้ศึกษาค้นคว้ากับผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า และวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงาน

การนิเทศกำกับติดตามการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน วันที่ 11 ธันวาคม 2555 ถึง 25 ธันวาคม 2555 หลังจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ผ่านการประชุม เชิงปฏิบัติการแล้ว กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนได้นำความรู้ที่ได้รับไปปรึกษาหารือร่วมกัน ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ จากการกำกับ ติดตามการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครู โดยกำหนดให้ครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้สอนสัปดาห์ ละ 1 ครั้ง ตามกรอบแนวคิด ปรากฏผลดังนี้

ผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยขั้นตอนประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการวัดผลประเมินผลและนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งดำเนินงาน โดยกำหนดให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในชั้นเรียนใน 1 สัปดาห์ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ยังมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะเป็นเรื่องที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน พึ่งได้ทราบตอนได้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ จึงขาดความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยขั้นตอนประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการวัดผลประเมินผลและนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งดำเนินงาน โดยกำหนดให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในชั้นเรียนใน 1 สัปดาห์ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษายังมีปัญหายอยู่บ้าง เพราะเป็นเรื่องที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน พึ่งได้ทราบตอนได้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ จึงขาดความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญต่อไป

ผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการวัดผลประเมินผลและนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งดำเนินงาน โดยกำหนดให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในชั้นเรียนใน 1 สัปดาห์ พบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังมีปัญหายอยู่บ้าง เพราะเป็นเรื่องที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน พึ่งได้ทราบตอนได้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ จึงขาดความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องการคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการนิเทศกำกับติดตามการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในสัปดาห์ที่ 1 วันที่ 11 ธันวาคม 2555 ถึง 25 ธันวาคม 2555 จากการกำหนดให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าส่งแผนการจัดการเรียนรู้สัปดาห์ 1 ครั้ง พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังทุกครั้งซึ่งส่งแผนการจัดการเรียนรู้ ทุกคนมีส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้บางเรื่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ครูผู้สอนสามารถเขียนแผนการสอนแบบโครงงานทั้ง 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้สมบูรณ์พอสมควร ซึ่งยังมีส่วนที่เสนอแนะอยู่บ้างจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการสัมภาษณ์ บันทึกการสังเกตเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาและอุปสรรคในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

“...ดิฉันคิดว่าการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาให้เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังค่อนข้างยาก จึงไม่ค่อยมั่นใจ...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 13 ธันวาคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันคิดว่าการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาให้เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังค่อนข้างยาก แต่คิดว่า สุขศึกษาและพลศึกษา ดูเป็นเรื่องชีวิตประจำวัน เด็กน่าจะเรียนรู้ได้เร็วขึ้น...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 13 ธันวาคม 2555 : สัมภาษณ์)

“...ดิฉันคิดว่าการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาให้เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังค่อนข้างยาก เพราะว่าวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งสัมพันธ์กับชีวิตจึงมีความมั่นใจในการทำโครงการ...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. 13 ธันวาคม 2555 : สัมภาษณ์)

จากผลการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของผู้เชี่ยวชาญโดยการสัมภาษณ์ สันทนา พุดคุย ซึ่งครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้สะท้อนความรู้ถึงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบโครงงาน ผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้อย่างขาดความสมบูรณ์ องค์ประกอบไม่ครบถ้วน ขาดการวิเคราะห์สูตรที่ครบกระบวนการ คำอธิบายรายวิชา การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำแผนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่วิปฏิบัติ หลังจากการนิเทศกำกับติดตามเกี่ยวกับการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูได้มีการปรับปรุงและพัฒนางาน ของตนเองโดยการแนะนำและนิเทศของผู้เชี่ยวชาญตามลำดับ จากการนิเทศกำกับติดตามการนำ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ยังมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ด้านเวลา สื่อ ความพร้อมที่ยังไม่สัมพันธ์กับแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป จากการสัมภาษณ์ สังเกต อุปสรรคในการนำแผน การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานนี้ไปใช้ และพฤติกรรมการสอนของครูซึ่งยังติดอยู่กับการสอนแบบเก่า ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจึงทำให้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สัมพันธ์กัน

การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า วันที่ 18 ธันวาคม 2555 โดยภาพรวมมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ค่อยดีนัก กิจกรรมไม่หลากหลาย ไม่มั่นใจในตนเอง เตรียมอุปกรณ์การสอนไม่พร้อม เด็กขาดความสนใจ ในบางครั้งครูติดการสอน แบบเก่า เด็กไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กไม่กล้าแสดงออก การวัดประเมินผล ยังเน้นให้เด็กใช้ความจำ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และพฤติกรรม การสอนต่อไป

การวิเคราะห์การสอน จากการนิเทศกำกับติดตาม การสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าไม่ปรับปรุงการเขียนแผนการสอนพฤติกรรมการสอนขาดความมานใจ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ขณะสังเกตการสอนการสอนครูผู้สอนมีความประหม่า การบันทึกแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ค่อยเป็นปัจจุบัน ใบงานเอกสารประกอบในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนบางครั้งสังเกตพบว่า ไม่พร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่ง

ที่ทำให้เด็กเบื่อต่อการเรียน เพราะเป็นการขาดการกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกเพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นการเสริมแรงให้กับเด็กนักเรียน

ผลการนิเทศกำกับติดตามพบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานยังไม่ค่อยดีและไม่ชัดเจน ยังมีข้อสงสัยในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะและความชำนาญในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดทำสื่อการสอนและสามารถในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในบางกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเวลากำหนด รายละเอียดดบลี้อย่างมากเกินไปแต่การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การสะท้อนผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

การสะท้อนผลการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับติดตาม ส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้แต่จากการนิเทศกำกับติดตามก็ยังพบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานยังไม่ค่อยดีและไม่ชัดเจน ยังมีข้อสงสัยในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบต่อไป ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทักษะและความชำนาญในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การนำสื่อไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูประจำชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในบางกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเวลากำหนดรายละเอียดดบลี้อย่างมากเกินไปแต่การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จริงและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการสะท้อนผลการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ในวงรอบที่ 1 ด้วยกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศกำกับติดตาม พบว่า ผู้ร่วมศึกษาครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยังไม่สอดคล้องและบางกิจกรรมนักเรียนยังปฏิบัติไม่ได้การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ไม่ชัดเจนได้เรียนรู้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ซึ่งต้องนำข้อบกพร่องไปพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2

ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการพัฒนาบุคลากรในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการพัฒนา คือ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาได้สังเกตการสอนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน และหลังจากการสังเกตการสอนได้นำเสนอผลการสังเกตการสอนและได้ให้คำแนะนำปรึกษาและให้การช่วยเหลือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

จากการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการให้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยการกำหนดให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ซึ่งครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 คน ได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามกรอบแนวคิดของการพัฒนาผลปรากฏ ดังนี้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ครูผู้ศึกษาค้นคว้าสามารถ
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เทคนิค วิธีสอนและนวัตกรรม
ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ จากการกำหนดให้ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผน
การจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถ
วิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา และจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ทุกครั้งและส่งแผนการจัดการเรียนรู้
มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกขั้นตอน และจากการประเมินตรวจ
แผนจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
แบบโครงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการสัมภาษณ์ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
แบบโครงงาน ดังนี้

“...ดิฉันได้พัฒนาและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ทุกสัปดาห์ ตามคำแนะนำ
ของผู้เชี่ยวชาญ คิดว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนน่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 11 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
สรุปได้ว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ส่งทุกสัปดาห์ตามกำหนด การกำกับนิเทศ
ติดตาม และผ่านการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ ผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาตนเอง เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของบุคลากร ของครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าโรงเรียนบ้านกันตรวง อำเภอยะผิง
จังหวัดศรีสะเกษ พร้อมทั้งจะนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานต่อไป

การนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวันที่ 8
กุมภาพันธ์ 2556 – 28 กุมภาพันธ์ 2556 การพัฒนาบุคลากรในการสอนแบบโครงงานโดยครู
ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 1 คน ได้มีการปรับปรุงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนตามสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ ผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอน
ของครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูได้ปรับปรุงพฤติกรรมการสอนไปมาก มีการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนที่หลากหลาย การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอน นักเรียนกล้าแสดงออก เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงตามรูปแบบของโครงงานและกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ ครูมีการเตรียมความพร้อมได้เป็นอย่างดีตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองเตรียมไว้
การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการเปลี่ยนพฤติกรรมสอนที่ยึดตนเอง
มาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

การสังเกตการสอน จากการที่ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมนิเทศ ได้ร่วมกันสังเกต
การสอนและการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบโครงการไปใช้สอนจริง ตามกรอบแนวคิดของการพัฒนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอน วิธีการสอน กิจกรรมเรียนรู้แบบโครงการ ซึ่งสังเกตได้กำหนดร่วมกันจนเป็นที่เข้าใจทุกฝ่าย จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการสอน คณะผู้นิเทศให้ความเป็นกันเองกับผู้สอน ซึ่งทำให้การสอนไม่เครียด และทำให้มั่นใจในการสอน

การวิเคราะห์การสอน จากการประชุมปรึกษาหารือระหว่างครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมากขึ้น การเตรียมการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน มีการสอนตามกำหนดการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น การตั้งคำถามเน้นกระบวนการคิด มีการเสริมแรงให้นักเรียนอยากเรียนและแสวงหาคำตอบให้ตนเองและเหตุผล ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงการสอนไปในทางที่ดีขึ้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น มีการนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการสอน การจัดทำแผนการสอนเป็นไปตามขั้นตอน มีความสมบูรณ์ และมีการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดทั้งสื่ออุปกรณ์ เทคนิคการสอน การเสริมแรง มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ความคิดเห็นของผู้ร่วมนิเทศ ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 1 คน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนและใช้เทคนิคการสอน ได้ครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งเตรียมการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การสรุปเนื้อหาบทเรียน นักเรียนกล้าคิด กล้าถาม กล้าแสดงออก มีบทบาทในการแสดงกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ และสังเกตเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์การสอนและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

“...ดิฉันได้ให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และผู้เรียนก็มีความกระตือรือร้นในการเรียน กล้าแสดงออกมากขึ้น...”

(ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. 18 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของนักเรียน จากการสนทนาและสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนสนุกกับการเรียน นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง และพบว่าครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย นักเรียนมีโอกาสได้ทำงานเป็นกลุ่มตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ การทำงานเป็นกลุ่ม ได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การสัมภาษณ์นักเรียนและการสนทนาเกี่ยวกับการสอนของครู ทั้ง 3 คนต่อไปนี้

“...ผมชอบการสอนของครู เพราะสนุกดี มีการฝึกให้พูด กล้าแสดงออก...”

(นักเรียนชั้น ป. 4. 18 กุมภาพันธ์ 2556 : สัมภาษณ์)

ความคิดเห็นของผู้ศึกษาค้นคว้า จากการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างขึ้น พบว่า ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการวางแผนการเตรียมการสอน การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทุกขั้นตอน ครูผู้ร่วมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้ความร่วมมือระดับดีมาก ซึ่งความคิดเห็นจากคณะผู้นิเทศที่ร่วมศึกษาค้นคว้าและสัมภาษณ์นักเรียนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปลี่ยนแปลงไป ช่วยให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมากขึ้น

การสะท้อนผลการพัฒนาในรอบที่ 2

ผลการพัฒนาการศึกษาค้นคว้าในรอบที่ 2 ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องจากวงจรที่ 1 คือการปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และการนำแผนที่ปรับปรุงไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน คณะผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้เชี่ยวชาญได้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการเขียนแผนให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามสาระการเรียนรู้ในแต่ละวิชา การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากการตรวจเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า สามารถวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์จุดประสงค์ และพฤติกรรมที่คาดหวัง มีส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนและใช้การวัดผลมากกว่า 1 วิธี และตามสภาพจริงสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

ผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ตนเองเขียนขึ้นจากการกำกับติดตาม และการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้สอนจริง จากการสังเกตการณ์การสอน จากการกำกับติดตามการสอนของครู โดยการสังเกตการณ์สอนทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมพบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้สื่อการสอนเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนานกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการสอนและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้ดี

สรุปผลการพัฒนาทั้ง 2 รอบ

1. ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน หลังจากมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในวงจรที่ 1 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานได้และสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดกิจกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีทักษะในการคิดแก้ปัญหาเรียนรู้เป็นทักษะกระบวนการทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำคอยให้คำปรึกษา การจัดเนื้อหา สาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้พร้อมกับมีคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ เป็นคนดี เป็นคนเก่งและเรียนรู้อย่างมีความสุข ก่อนการดำเนินการสอนมีการทดสอบวัดความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อหาจุดบกพร่องของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนแก้ไขปัญหาคือจุดบกพร่องนั้น และมีการวัดผลตามสภาพจริงพร้อมแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ผู้เรียนได้รับทราบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานยังช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ ทักษะกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มมีการคิดเชิงเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ภายหลังการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นในรอบที่ 1 พบว่าผู้ร่วมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ดี ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำโครงงาน เริ่มต้นจากขั้นที่ 1 การเลือกเรื่องประเด็นปัญหาของโครงงานมีการใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดเชิงแก้ปัญหาและมีการช่วยพิจารณาในการเลือกหัวข้อที่เหมาะสม ขั้นที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นการศึกษาข้อมูลที่จะดำเนินการให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอที่จะจริงและอ้างอิงได้สมเหตุสมผลได้เหมาะสม ขั้นที่ 3 การวางแผนในการจัดทำโครงงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนในการทำงานและสามารถจัดทำเค้าโครงโครงงานได้ ขั้นที่ 4 การดำเนินงานจัดทำโครงงานผู้เรียนสามารถลงมือดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ได้มีการสังเกตเก็บบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ แปรผลและสรุปผล ขั้นตอนที่ 5 การเขียนรายงาน ผู้เรียนสามารถจัดทำรายงานได้ตามรูปแบบของการจัดทำรายงานโดยครูเป็นผู้แนะนำวิธีการและให้ศึกษาตัวอย่างโครงงาน ขั้นที่ 6 การนำเสนอผลงานผู้เรียนสามารถนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้ทุกคนกล้าแสดงออก ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง กล้าแสดงความคิดเห็นมีการอภิปรายและสรุปผลร่วมกันใช้ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ มีการประเมินผลตามสภาพจริงและวิเคราะห์หาข้อบกพร่องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่อไป มีองค์ประกอบครบถ้วนในแผนการจัดการเรียนรู้มีการกำหนดสื่อการเรียนรู้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงผลแห่งการปฏิบัติตามกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จากการดำเนินการดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการพัฒนายิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนอย่างเห็นได้ชัดเจนกระทั่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้สามารถที่จะดำเนินการจัดทำโครงงานร่วมกับผู้เรียนได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำโครงงานสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้พร้อมทั้งการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถเขียนแผนและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้

สรุปผล

การศึกษาค้นคว้า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ ผลจากการดำเนินการในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ กำกับติดตาม ทำให้ผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานได้ดีในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และยังมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขั้นตอนการเขียนการจัดการเรียนรู้และการคิดหัวข้อการจัดทำโครงการ การเขียนเค้าโครงของโครงการ และการเขียนรายงานโครงการซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการปรับปรุงแก้ไข แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำโครงการ เริ่มต้นจากขั้นที่ 1 การเลือกเรื่องและปัญหาประเด็น มีการใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดเชิงแก้ปัญหาและมีการช่วยพิจารณาในการเลือกหัวข้อที่เหมาะสม ขั้นที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เอกสารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ำโครงการให้ได้ เอกสารอ้างอิงเหมาะสมที่สุด ขั้นที่ 3 การวางแผนและกำหนดวิธีหาคำตอบ การดำเนินงานจัดทำโครงการผู้เรียนสามารถลงมือดำเนินงานตามแผนที่วางไว้มีการกำหนดวิธีหาคำตอบโดยมีการสังเกต การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์สังเคราะห์ แปรผลและสรุปได้ ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติตามโครงการ เป็นการลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้เพื่อเหมาะสมกับเวลา ขั้นที่ 5 การเขียนรายงานการศึกษา ผู้เรียนสามารถจัดทำรายงานได้ตามแบบของการจัดทำรายงานโดยครูเป็นผู้แนะนำวิธีการและให้ศึกษา

ตัวอย่างโครงการ ขั้นที่ 6 การนำเสนอผลการศึกษา ผู้เรียนสามารถนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้ ทุกคนกล้าแสดงออกและมีความสุขกับการเรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการทั้ง 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ 6 ขั้นตอนได้ บรรลุความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ 6 ขั้นตอน และสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้เป็นไปตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ของเกรียงศักดิ์ เจียมบุญศรี และจักร อินทจักร (2544 : 43) พบว่าการพัฒนาบุคลากรที่ดีจะต้องมีคุณภาพอันจะนำไปสู่การปฏิบัติงาน เพื่อให้งานมีคุณภาพตามที่หน่วยงานต้องการ หลักการพัฒนาบุคลากร สามารถดำเนินการได้หลาย ๆ รูปแบบ หน่วยงานควรให้การส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาตนเอง การพัฒนาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ย่อมทำได้ตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกุสุมา พลช่วย (2551 : 94-96) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการ มีเทคนิคและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบโครงการมากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของเพ็ญจันทร์ จันดี (2549 : 73-75) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน และการประเมินตามสภาพจริง ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ มีความสามารถในการเขียนแผนการสอนแบบโครงการ และมีทักษะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการได้ บรรลุความมุ่งหมายของการพัฒนาสอดคล้องกับผลการศึกษาของภัทรพงศ์ ประภาสจจะเวทย์ (2551 : 117-118) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ดำเนินการพัฒนาตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยการใช้กลยุทธ์การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบคลินิก การประเมินตามสภาพจริง และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้บุคลากรผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ ตามขั้นตอน สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการได้ถูกต้องเหมาะสม สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการพัฒนาบรรลุจุดประสงค์ สอดคล้องผลการศึกษาของวราภรณ์ สมัครพงศ์ (2551 : 86-88) พบว่า การพัฒนาบุคลากร

ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบโครงงาน ตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้บุคลากร ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานงาน 6 ขั้นตอนได้สามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสัมฤทธิ์ บุญพาทำ (2551 : 86-87) พบว่า การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโครงงาน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศ และนิเทศภายใน ทำให้ครูผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการสอน มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสม และนำแผนไปใช้ตามขั้นตอนได้ ทำให้การจัดการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้าน กันตรวง อำเภอยะบิง จังหวัดศรีสะเกษ ทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาดังกล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปผล ได้ดังต่อไปนี้

1. จากการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่ากลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ความสามารถ และมีเทคนิคในการบรรยายให้ความรู้ มีการฝึกปฏิบัติจริงตามใบงานที่วิทยากรมอบให้โดยเน้นให้มีการทำงานเป็น กลุ่มตามสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งมีกิจกรรมหลักคือ รูปแบบของโครงงานและการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำแบบทดสอบ ความรู้ความเข้าใจทั้งก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความตระหนักและ กระตือรือร้น ให้ความสนใจ ในการซักถามปัญหาต่าง ๆ วิทยากรคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สนอง เครือมาก (2537 : 1724) กล่าวว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมในลักษณะที่เน้นให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะด้านวิชาการและด้านทฤษฎีอย่างใดอย่างหนึ่งโดยแท้จริง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วม ประชุมเกิดทักษะในด้านการปฏิบัติงาน รู้จักแก้ปัญหา และปรับปรุงงานให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ หลักการการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สมเกียรติ ศรีจักรวาล (2540 : 1) กล่าวว่าการประชุม เชิงปฏิบัติการเป็นการจัดประชุมเพื่อเพิ่มหรือเสริมทักษะบางเรื่องให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม โดยเฉพาะ วิธีการอาจประกอบด้วย การบรรยายหรืออภิปราย ติดตามด้วยการลงมือปฏิบัติภายใต้การดูแล และให้คำแนะนำของที่ปรึกษา เน้นการมีส่วนร่วม การมีอิสระในการคิดและการปฏิบัติร่วมกันของผู้ เข้าประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

2. การพัฒนาครูด้านความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศกำกับติดตาม โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้นิเทศกำกับติดตามได้ให้ คำแนะนำให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหา กาเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และนำแผนจัดการเรียนรู้สู่ การปฏิบัติ ทำให้ผู้ร่วมศึกษามีความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบโครงงานดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการนิเทศกำกับติดตามที่ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 3) กล่าวว่า การนิเทศ เป็นกระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ของครู ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา สอดคล้องกับหลักการนิเทศกำกับติดตามที่สนั่น

มีสัทธิธรรม (2537 : 556) กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันในสถานศึกษาระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนางานของครูให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการนิเทศที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 42) กล่าวว่า การนิเทศ เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การช่วยเหลือครูและบุคลากรในโรงเรียน ให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียน และสังคมให้เต็มตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของครู และบุคลากรในโรงเรียน การนิเทศกำกับติดตามจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

3. การพัฒนาครูด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ช่วยกันสังเกตการสอนของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน และหลังจากการสังเกตการสอน ได้นำเสนอผลการสังเกตการสอน ให้คำแนะนำปรึกษาและให้การช่วยเหลือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าซึ่งกันและกัน เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแก้ไขปัญหาการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่วัชร เล่าเรียนดี (2545 : 155-156) กล่าวว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นการนิเทศโดยเพื่อนร่วมงาน หรือเพื่อนร่วมอาชีพที่ไม่ใช่ศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหาร เพื่อให้การช่วยเหลือแนะนำ และแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน มีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ครูและเพื่อนครูนำความรู้ และวิธีการสู่การปฏิบัติจริงในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับหลักการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่คอปแลนด์ และบอยัน (วัชร เล่าเรียนดี. 2544 : 139- 140 ; อ้างอิงมาจาก Copeland and Boyan. 1978 : 220) กล่าวว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ โดยมีความสัมพันธ์ที่มุ่งช่วยเหลือกัน ผสมผสานกับการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เชื่อใจไว้วางใจกันเพื่อช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ และนำมาปฏิบัติจริงในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศการสอน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การนิเทศกำกับติดตามจะเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้นิเทศต้องมีความรู้เชี่ยวชาญในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ผู้รับการนิเทศต้องยอมรับให้ความไว้วางใจ และสำคัญทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องมีความเป็นกัลยาณมิตร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

- 2.1 โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาครูให้มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานให้หลากหลายครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ต่อเนื่องทุกชั้นเรียน
- 2.2 โรงเรียนควรดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การนิเทศแบบคลินิก เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544.
- กระทรวงศึกษาธิการ. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544 ก.
- _____. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- เกรียงศักดิ์ เจริญบุญศรี และจักร อินทจักร. คู่มือการบริหารทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพฯ :
วี เจ พรินติ้ง, 2544.
- งานนิจ จันทร. การพัฒนาศาสนา. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2536.
- จรรยา เกษโพธิ์ทอง. การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : แม็ค, 2545.
- ชูชัย สมบัติไกร. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ทองสุข ชากัดดี. การนิเทศการสอนแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านนาเวียง สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดยโสธร : วิจัยเชิงปฏิบัติการ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545.
- ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์ และคณะ. สรุปย่อ 38 ระเบียบและกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ, 2536.
- นครศร แสนทวีสุข. สภาพการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีโครงงานของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี :
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.
- ประวิต เอราวรรณ. การวิจัยปฏิบัติการการเรียนรู้ของครูและการสร้างพลังร่วมในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ, 2545.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2536.
- _____. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2547.
- ผกาพันธ์ ผาเจริญ. การพัฒนาครูเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโรงเรียนบ้านท่าหนองพันทา
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.
- พงศกร จันทรแจ่ม. การพัฒนาศาสนาเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวิทยาราชภัฏธนบุรี
อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- พะยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., ม.ป.ป.
- พิสมัย มิ่งฉาย. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่โครงงานวิทยาศาสตร์. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2543.

- เพียงจันทร์ จันดี. การพัฒนาศักยภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ
โรงเรียนบ้านวังแซ้ว อำเภอนายูง จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- พลศรี ภูไชยแสง. การพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่เน้น การคิด
วิเคราะห์ โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง เทศบาลนครขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ = Educational
Supervision : Theory and Practice. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา. พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2551.
- ภัทรพงศ์ ประภาสจจะเวทย์. การพัฒนาศักยภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านกันทรอม อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. มาตรฐานการฝึกอบรมของสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เอกสารการสอนวิชาการบริหารการศึกษา 501702 การบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา เล่ม 2. มหาสารคาม : อภิชาดิการพิมพ์,
2540.
- ยุทธพงษ์ ไกยวรรณ. เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาโครงการ. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดีด, 2540.
- โรงเรียนบ้านกันทรจ. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปี 2550-2553. ศรีสะเกษ :
โรงเรียนบ้านกันทรจ, 2553.
- ลัดดา ภูเกียรติ. โครงการเพื่อการเรียนรู้ : หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- วราภรณ์ สมัครพงศ์. การพัฒนาศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
โรงเรียนบ้านบักดอง อำเภอนายูง จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- วัชร เล่าเรียนดี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
_____. เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.
- วิจิตร อาวะกุล. การฝึกอบรม : การอบรมและการพัฒนาศักยภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิยะดา วรรณานันท์. การบริหารเพื่อสร้างความประทับใจ. กรุงเทพฯ : เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น,
2546.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารการศึกษาหลักการทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์.
กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์, 2546.

- วิโรจน์ ศรีโกศา และคณะ. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสู่การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร, 2544.
- วิมลศรี สุวรรณรัตน์. “กระบวนการเรียนรู้โครงงานวิทยาศาสตร์,” สารปฏิรูป. 2(15) : 23-25 ; มิถุนายน, 2542.
- วิชชุกร มาลาวิทยา. ประมวลบทความการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่มาตรฐานการศึกษา. สุรินทร์ : หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดสุรินทร์, 2543.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.
- ศรีประพร วงศ์กลมไสย. การพัฒนาชุดครูในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.
- สมาน รังสียกฤษณ์. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : สวัสดิการสำนักงาน ก.พ., 2540.
- สมเกียรติ ศรีจักรวาล. การวางแผนและการจัดประชุมทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2540
- สมเดช สีแสง. คู่มือการปฏิบัติราชการและเตรียมสอบผู้บริหารการศึกษา (ฉบับปรับปรุง 2542). พิมพ์ครั้งที่ 2. นครสวรรค์ : ริมปิงการพิมพ์, 2543.
- สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2544.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 5. เชียงใหม่ : The Knowledge Center, 2545.
- สัมฤทธิ์ บุญพาทำ. การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านม่วง อำเภอบัวมหารัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- สนอง เครือมาก. คู่มือสอบและปฏิบัติการ. นครสวรรค์ : เรือนดี, 2537
- สนั่น มีสัตย์ธรรม. ทางสายใหม่ของการปฏิบัติราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานมิตรการพิมพ์, 2540.
- สะอาด คำมา. นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. พะเยา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา, 2536.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. คู่มือการปฏิบัติงานหัวหน้าฝ่ายพัฒนางานบุคคล. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. ปฏิรูปการศึกษาในมุมมองของประชาชน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2544.
- สำลี รักสุทธี. เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนการเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา, 2544.
- สิทธิญา รสสัยการ. ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2551

- สุรางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุทธิชัย ลบบำรุง. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านหนองบัวอำเภอกะเปอร์สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- เสาวลักษณ์ นิกการพิทยา. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. มหาสารคาม : คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2544.
- _____. การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม. มหาสารคาม : ภาควิชาบริหารธุรกิจ และสหกรณ์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, 2544.
- อนันต์ ศรีอำไพ. เอกสารประกอบการสอนวิชา 0501702 การบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.
- Boh, Wai Fong. “Learning, Knowledge – Sharing and Expertise Management in Project Based Knowledge Work,” Dissertation Abstracts International. 3(9) : 598–A ; August, 2004.
- Deakin University. The Action Research Reader. Victoria : Deakin University Press, 1988.
- Harris M, Ben. Supervisory Behavior in Education. Englewood Cliffs, N.J., : Prentice-Hall, 1985.
- Harris, Margaret. “The Experiences of High School Teachers in Massachusetts With the History and Social Science Curriculum Framework,” Dissertation Abstracts International. 5(4) : 3581–A ; April, 2004.
- Kwang, Yeonwook. “A Case Study of the Assessment Practices and Beliefs of Teachers Employing the Project Approach in a Kindergarten in the Republic of Korea,” Dissertation Abstracts International. 9(4) : 3572–A ; April, 2006.
- Wahl, Bruce. “Teaching Introductory College Mathematics With Learning Style Projects,” Dissertation Abstracts International. 12(5) : 3458–A ; April, 2003.
- Walker, Lisa Jean. “From Science Fair to Project – Based Science : A Study of the Implementation of an Innovation Through an Existing Activity System,” Dissertation Abstracts International. 14(7) : 62–A ; July, 2004.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบ
เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

-
- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบฉบับนี้ ใช้ทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงานของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 2. ข้อสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 30 นาที
 3. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ทับข้อ ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้
-
1. ข้อใดคือความหมายของโครงงาน
 - ก. เป็นการดัดแปลงเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้เรียนสนใจ
 - ข. การศึกษาเหตุการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นเพื่อทำนายอนาคต
 - ค. การศึกษาเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ซึ่งผู้เรียนลอกเลียนแบบมาจากผู้อื่น
 - ง. การศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นคว้าด้วยตนเอง
 2. โครงงานมีกี่ประเภท
 - ก. 3 ประเภท
 - ข. 4 ประเภท
 - ค. 5 ประเภท
 - ง. 6 ประเภท
 3. การจัดกิจกรรมแบบโครงงาน ควรเน้นหลักการข้อใดมากที่สุด
 - ก. เน้นกระบวนการกลุ่ม
 - ข. เน้นการแข่งขันเพื่อความสำเร็จ
 - ค. เน้นการทำกิจกรรมตามความรู้ความสามารถของผู้เรียน
 - ง. เน้นการแสดงความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
 4. การจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราใด

ก. มาตรา 22	ข. มาตรา 23
ค. มาตรา 43	ง. มาตรา 81
 5. ข้อใดคือเจตนารมณ์ของการเรียนรู้แบบโครงงาน
 - ก. ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพโดยการนำความรู้ไปใช้
 - ข. เพื่อขยายความรู้ให้กว้างและลึกซึ้ง
 - ค. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้
 - ง. ถูกทุกข้อ

6. กิจกรรมโครงการ หมายถึง
 - ก. วิธีสอนที่ครูคิดขึ้นเอง โดยไม่มีใครบอกมาก่อน
 - ข. วิธีการทำงานของครูนำไปสู่ความสำเร็จ ในการที่จะปฏิบัติการศึกษา
 - ค. เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ให้ผู้เรียนเลือกและสร้างกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างลุ่มลึกด้วยตนเอง
 - ง. อะไรก็ได้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะ หรือความชำนาญ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของชีวิต
7. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของโครงการ
 - ก. เป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจ สงสัย ต้องการหาคำตอบ
 - ข. เป็นกระบวนการศึกษาหาความรู้ ที่ปฏิบัติตามสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ
 - ค. เป็นการบูรณาการ การเรียนรู้
 - ง. ข้อ ก. และ ค. ถูก
8. ข้อใดเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ ได้ถูกต้อง
 - ก. วางแผน เลือกหัวข้อ ลงมือปฏิบัติ เขียนรายงาน
 - ข. เลือกหัวข้อ วางแผน ลงมือปฏิบัติ เขียนรายงาน
 - ค. วางแผน ลงมือปฏิบัติ เลือกหัวข้อ เขียนรายงาน
 - ง. ศึกษาสภาพปัจจุบัน หาแหล่งเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ วางแผน
9. ประเภทของโครงการข้อใดมีครบ
 - ก. สำรวจ ทดลอง อธิบายทฤษฎี สรุปผล
 - ข. สำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น อธิบายทฤษฎี
 - ค. วางแผน สำรวจ ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น
 - ง. วางแผน สำรวจ ทดลอง อธิบายทฤษฎี
10. ในการเลือกหัวข้อเรื่องที่นักเรียนจะนำมาทำโครงการ ไม่ควรเลือกโดยวิธีใด
 - ก. มีปัญหา
 - ข. ความสงสัย
 - ค. ความอยากรู้อยากเห็น
 - ง. ตามที่ครูบอกชื่อเรื่องให้
11. ลำดับขั้นตอนในการทำโครงการของกรมวิชาการ มีกี่ขั้นตอน
 - ก. 3 ขั้นตอน
 - ข. 4 ขั้นตอน
 - ค. 5 ขั้นตอน
 - ง. 6 ขั้นตอน
12. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการทำโครงการ
 - ก. ขั้นตอนการวางแผน
 - ข. ขั้นตอนเลือกหัวข้อเรื่อง
 - ค. ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ
 - ง. ขั้นตอนการเขียนรายงาน

13. ข้อใดเป็นขั้นตอนที่ 2 ในการทำโครงการงาน
 - ก. วางแผน
 - ข. เลือกหัวข้อ
 - ค. ลงมือปฏิบัติ
 - ง. เขียนรายงาน
14. ข้อใดเป็นขั้นตอนที่ 3 ในการทำโครงการงาน
 - ก. ขั้นตอนการวางแผน
 - ข. ขั้นตอนเลือกหัวข้อเรื่อง
 - ค. ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ
 - ง. ขั้นตอนการเขียนรายงาน
15. กิจกรรมโครงการ มีความสำคัญอย่างไรจึงส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติ
 - ก. เป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน
 - ข. เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักสูตรท้องถิ่น
 - ค. เป็นกิจกรรมที่นักเรียนและครูทำงานร่วมกัน
 - ง. เป็นกิจกรรมแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์
16. ข้อใดต่อไปนี้เป็นบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงาน
 - ก. บอกหัวข้อที่จะศึกษาเพื่อประหยัดเวลา
 - ข. กระตุ้นให้เกิดประเด็นที่จะศึกษา ให้กำลังใจ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ค. ช่วยลงมือทดลองเพราะจะได้ไม่เกิดอันตราย
 - ง. ไม่ต้องติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด เพราะนักเรียนจะรำคาญ
17. การกำหนดประเด็นปัญหาในการจัดทำโครงการงานมีหลักเกณฑ์อย่างไร
 - ก. กำหนดจากปัญหาที่ตนเองสนใจ
 - ข. กำหนดจากปัญหาที่เพื่อนบอก
 - ค. กำหนดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - ง. กำหนดจากปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา
18. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการงาน มีหลักเกณฑ์อย่างไร
 - ก. กำหนดวัตถุประสงค์ตามเนื้อหาสาระที่ต้องการ
 - ข. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สามารถบอกสมมุติฐานได้
 - ค. กำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นเนื้อหาสาระมากที่สุดเท่าที่กำหนดได้
 - ง. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง / หัวข้อของโครงการงาน
19. เมื่อได้ชื่อเรื่องและกำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้าแล้ว ควรแนะนำให้นักเรียนจัดทำสิ่งใด
 - ก. ลงมือทำโครงการงาน
 - ข. วางแผนปฏิบัติการ
 - ค. เขียนเค้าโครงของโครงการงาน
 - ง. เตรียมแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา

20. การกำหนดวิธีการศึกษาอย่างไรที่เหมาะสมที่สุด
 - ก. กำหนดวิธีการศึกษาที่สามารถระบุได้
 - ข. กำหนดวิธีการศึกษาให้อิงข้อมูลมากที่สุด
 - ค. กำหนดวิธีการศึกษาให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้
 - ง. กำหนดวิธีการศึกษาให้สามารถได้ประโยชน์มากที่สุด
21. การออกแบบเพื่อบันทึกผลการศึกษา ควรออกแบบอย่างไร
 - ก. ออกแบบได้เฉพาะแผนภูมิ แต่ให้ตอบหัวข้อโครงการได้
 - ข. ออกแบบได้เฉพาะตาราง แต่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของโครงการที่จัดทำได้ทุกข้อ
 - ค. ออกแบบบันทึกตามที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนดเท่านั้น และตอบวัตถุประสงค์ได้ทุกข้อ
 - ง. ออกแบบได้หลากหลายวิธีตามความคิดสร้างสรรค์ แต่ต้องตอบวัตถุประสงค์ของโครงการได้
22. การออกไปสำรวจข้อมูลต่างๆ และรวบรวมไว้เป็นหลักฐานเพื่อจำแนกเป็นหมวดหมู่และนำข้อมูลมา จัดเป็นข้อที่ค้นพบ จัดเป็นขั้นตอนใดของการจัดทำโครงการ
 - ก. การวางแผน
 - ข. การดำเนินงาน
 - ค. การเขียนรายงาน
 - ง. การนำเสนอผลงาน
23. ข้อใดเป็นขั้นตอนในการเขียนรายงานโครงการที่ถูกต้อง
 - ก. ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่อโครงการ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา คำอธิบายต่างๆ
 - ข. ชื่อโครงการ ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา คำอธิบายต่างๆ
 - ค. ชื่อโครงการ ชื่อผู้จัดทำโครงการ คำอธิบายต่างๆ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 - ง. ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่อโครงการ คำอธิบายต่างๆ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
24. การเสนอผลงานจากการศึกษาค้นคว้า ควรแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติในข้อใดมากที่สุด
 - ก. การแสดงผลงาน
 - ข. การเขียนรายงานโครงการ
 - ค. การนำเสนอปากเปล่า
 - ง. การจัดทำแผนโครงการ
25. ข้อใดเป็นสิ่งที่สำคัญในการนำเสนอผลงานปากเปล่าอย่างสมบูรณ์
 - ก. ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - ข. การพูด น้ำเสียง บุคลิกภาพ
 - ค. ปฏิภาณไหวพริบ การเก็บข้อมูล
 - ง. ถูกทุกข้อ
26. ข้อใดเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ชมได้จากการนำเสนอโครงการและสามารถนำไปศึกษาต่อได้
 - ก. การสาธิต
 - ข. ข้อเสนอแนะ
 - ค. สมมติฐาน
 - ง. ผลที่ได้จากการทำโครงการ

27. การเขียนหนังสืออ้างอิง มีหลักการเขียนอย่างไร
- เรียงตามตัวอักษร ก - ฮ
 - เรียงตามลำดับการนำเสนองาน
 - เรียงตามลำดับความสำคัญของเอกสาร
 - เรียงตามลำดับที่ค้นคว้าเอกสารก่อน - หลัง
28. การประกาศเกียรติคุณบุคคล หรือหน่วยงานที่ช่วยให้โครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี จะเขียนไว้ในส่วนใดของโครงการ
- คำนำ
 - บทคัดย่อ
 - กิตติกรรมประกาศ
 - การสรุปผลการศึกษาค้นคว้า
29. โครงการประเภทสำรวจและโครงการประเภททดลอง ต่างกันที่ข้อใด
- ประเภทสำรวจกำหนดสมมติฐาน
 - ประเภทสำรวจกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
 - ประเภททดลองกำหนดตัวแปรที่ศึกษา
 - ประเภททดลองกำหนดแผนการศึกษาและวิธีการศึกษา
30. ถ้าอยากทราบว่าสีย้อมผ้าธรรมชาติที่ได้จากพืชในท้องถิ่นตนเองมีพืชชนิดใดบ้าง ควรทำโครงการประเภทใด
- ประเภทสำรวจ
 - ประเภททดลอง
 - ประเภททฤษฎี
 - ประเภทสิ่งประดิษฐ์

เฉลยแบบทดสอบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

1. ง	11. ข	21. ง
2. ข	12. ข	22. ข
3. ง	13. ก	23. ข
4. ก	14. ค	24. ข
5. ง	15. ง	25. ง
6. ค	16. ข	26. ข
7. ง	17. ก	27. ก
8. ข	18. ง	28. ค
9. ข	19. ข	29. ง.
10. ง	20. ค	30. ก

แบบสัมภาษณ์ครู ก่อน - หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ให้สัมภาษณ์..... สอนชั้น.....
วัน เดือน ปี..... เวลา.....
สถานที่.....
ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง ใช้สัมภาษณ์ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าก่อน - หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยดำเนินการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตเนื้อหา ดังนี้

1. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างไร

.....
.....
.....

2. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานอย่างไร

2.1 การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน

.....
.....
.....

2.2 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

.....
.....
.....

2.3 การกำหนดเนื้อหาย่อ

.....
.....
.....

2.4 การวางแผนการจัดกิจกรรม

.....
.....
.....

2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....

2.6 การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

.....

.....

.....

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ครู เกี่ยวการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ให้สัมภาษณ์..... สอนชั้น.....
 วงจรปฏิบัติ.....
 วัน เดือน ปี..... เวลา.....
 ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า เพื่อนำผลจากการสัมภาษณ์ไป
 ปรับปรุงพัฒนาในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแผนจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

2. องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้มีกี่อย่าง อะไรบ้าง

.....

3. ท่านมีวิธีกำหนดชื่อเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้อย่างไร

.....

4. การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้มีวิธีการเขียนอย่างไร

.....

5. ท่านมีวิธีกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

6. ท่านมีความรู้ในการเขียนเนื้อหาสาระในแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร

.....

7. ท่านมีวิธีการเขียนกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

8. ท่านมีวิธีกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

9. ท่านมีเทคนิควิธีการวัดประเมินผลอย่างไร

.....

.....

.....

10. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรว อำเภอยะบิง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ให้สัมภาษณ์..... สอนชั้น.....
 วงจรปฏิบัติที่.....
 วัน เดือน ปี..... เวลา.....
 ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเพื่อนำผลจากการสัมภาษณ์
 ไปปรับปรุงการพัฒนาในวงรอบปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 แบบโครงงานขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

1. ขั้นการคิดและเลือกหัวเรื่อง

1.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนการคิดและเลือกหัวข้อโครงงานอย่างไร

.....

1.2 อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่สามารถสอนการคิด และเลือกหัวเรื่องโครงงานมีอะไรบ้าง

.....

1.3 ท่านคิดว่าการสอนการคิดและเลือกหัวเรื่องโครงงาน ควรดำเนินการอย่างไร จึงจะ
 ได้ผลดียิ่งขึ้น

.....

1.4 หลังจากที่ได้รับการอบรม นิเทศ แนะนำเกี่ยวกับการคิดและเลือกหัวเรื่องโครงงานแล้ว
 ท่านมีปัญหาอีกหรือไม่ อย่างไร

.....

2. ขั้นการวางแผน

2.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนวางแผนการทำโครงงานหรือไม่ อย่างไร

.....

2.2 อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่สามารถสอนการวางแผนการทำโครงงานมี อะไรบ้าง

.....

2.3 ท่านคิดว่าการสอนการวางแผนโครงงาน ควรดำเนินการอย่างไรจึงจะได้ผลดียิ่งขึ้น

.....

2.4 หลังจากที่ได้รับการอบรม นิเทศ แนะนำเกี่ยวกับการสอนการวางแผนการทำงานแล้ว ท่านมีปัญหาอีกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

3. ขั้นการดำเนินงาน

3.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนดำเนินการจัดทำโครงงานอย่างไร

.....

.....

3.2 อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่สามารถสอนการดำเนินการทำโครงงานมีอะไรบ้าง

.....

.....

3.3 ท่านคิดว่าการดำเนินการทำโครงการ ควรทำอย่างไรจึงจะได้ผลดีขึ้น

.....

.....

3.4 หลังจากที่ได้รับการอบรม นิเทศ แนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4. ขั้นการเขียนรายงาน

4.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนเขียนรายงานโครงงานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

4.2 อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่สามารถสอนการเขียนรายงานโครงงานมีอะไรบ้าง

.....

.....

4.3 ท่านคิดว่าการสอนการเขียนรายงานโครงงาน ควรดำเนินการอย่างไร จึงจะได้ผลดียิ่งขึ้น

.....

.....

4.4 หลังจากที่ได้รับการอบรม นิเทศ แนะนำ เกี่ยวกับการสอนการเขียนรายงานโครงงานแล้ว ท่านมีปัญหาอีกหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. ขั้นการนำเสนอผลงาน

5.1 ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนเขียนรายงานโครงการหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5.2 อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่สามารถสอนการเขียนรายงานโครงงานมีอะไรบ้าง

.....

.....

5.3 ท่านคิดว่าการสอนการเขียนรายงานโครงงาน ควรดำเนินการอย่างไรจึงจะได้ผลดียิ่งขึ้น

.....

.....

5.4 หลังจากที่ได้รับการอบรม นิเทศ แนะนำเกี่ยวกับการสอนการเขียนรายงานโครงงาน
แล้ว ท่านมีปัญหามากหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

แบบสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ให้สัมภาษณ์..... ชั้น.....
วัน เดือน ปี..... เวลา.....
สถานที่.....
ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยดำเนินการ
สัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา โดยบันทึกข้อความลงในช่องว่าง
ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการสอนของครู

.....
.....
.....

2. กิจกรรมการสอน

.....
.....
.....

3. การใช้สื่อในกิจกรรมการเรียนการสอน

.....
.....
.....

4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน

.....
.....
.....

5. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียน

.....
.....
.....

6. การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

.....
.....
.....

แบบสังเกตการประชุมเชิงปฏิบัติการ
ในการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อผู้สังเกต.....
 ชื่อผู้ถูกสังเกต.....
 สถานที่สังเกต.....
 วัน เดือน ปี ที่สังเกต.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง มี หรือ ไม่มี ตามความเป็นจริงในการสังเกต

รายการ	บันทึกการสังเกต		ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
1. ครูมีพื้นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน			
2. ครูมีพฤติกรรมต่อต้านการฝึกรบมเชิงปฏิบัติการ			
3. ครูมีความสนใจในกระบวนการจัดฝึกรบมเชิงปฏิบัติการ			
4. ครูมีความตั้งใจพยายามที่จะศึกษาหาความรู้จากการ ฝึกรบมเชิงปฏิบัติการ			
5. ครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ โครงงาน			
6. ครูมีความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบโครงงาน			
7. ครูมีความพึงพอใจวิทยากรในการฝึกรบม			

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรว อำเภอโพนทอง จังหวัดศรีสะเกษ

.....
 ชื่อผู้รับการประเมิน..... สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่
 ชื่อผู้ประเมิน..... วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

5 คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3 คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในหลักสูตร	...	...	...	...	...
1.2 สอดคล้องกับเนื้อหา	...	...	...	...	...
1.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	...	...		...	
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
2.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	...	...	...		...
2.2 ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	...	...	...	...	...
2.3 ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่างชัดเจน	...			...	
3. เนื้อหา					
3.1 เหมาะสมกับเวลา	...	...	...		...
3.2 มีความยากง่ายพอเหมาะ	...	...	...	...	...
3.3 น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน	...	...			

แบบประเมิน (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอน					
4.1 ได้รับความสนใจของนักเรียน	...	...	...	...	...
4.2 สอดคล้องผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	...	...	...	...	...
4.3 สอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	...	...	...	...	...
4.4 กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	...	...	...	...	...
5. สื่อการเรียนการสอน					
5.1 สอดคล้องกับเนื้อหา	...	...	...		...
5.2 มีคุณภาพ	...	...	...	...	...
5.3 สื่อความหมายชัดเจน	...			...	
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	...	...	...		...
6.2 วัดผลได้ครอบคลุมเนื้อหา ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะ	...	...	...	...	...
6.3 แบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้	...	...			

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

.....

ชื่อผู้สังเกต.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....

สถานที่สังเกต.....

วัน เดือน ปี ที่สังเกต.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง มี หรือ ไม่มี ตามความเป็นจริงในการสังเกต

รายประเมิน	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รายละเอียดเพิ่มเติม
1. ขั้นเตรียมการ				
1.1 วิเคราะห์หลักสูตรก่อนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้				
1.2 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร				
1.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน				
2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง				
2.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมความรู้ทางด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย				
2.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้				
3. เนื้อหา/สาระ				
3.1 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร				
3.2 เนื้อหาสาระมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน				

รายการประเมิน	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รายละเอียดเพิ่มเติม
3.3 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน				
4. กิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้จัดทำไว้				
4.2 มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามสภาพของผู้เรียน				
4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล				
4.5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความถนัด และหาคำตอบที่อยากรู้ด้วยตนเอง				
4.6 ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก วัฒนธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน				
4.7 เสริมสร้างระเบียบวินัยของผู้เรียน				
4.8 กิจกรรมเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน				
4.9 กิจกรรมเอื้อต่อการบูรณาการและการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ				
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้				
5.1 สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้				
5.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ใช้สื่อและบำรุงรักษาสื่อ				
5.3 มีแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	...	...		

รายการประเมิน	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	รายละเอียดเพิ่มเติม
5.4 มีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดโครงการและใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม				
5.5 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สถานที่จริงและวิทยากรหรือสื่อในท้องถิ่นเป็นสื่อตามสภาพจริง				
6. การปกครองผู้เรียนและบรรยากาศในห้องเรียน				
6.1 ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับวัยอยู่เสมอ				
6.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและมีระเบียบวินัยในตนเอง				
6.3 ให้การเสริมแรงแก่นักเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม				
6.4 ผู้เรียนให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี				
6.5 จัดบรรยากาศในห้องเรียนได้อย่างดีและเหมาะสม				
7. การวัดและประเมินผล				
7.1 ศึกษาทำความเข้าใจระเบียบการวัดผลและประเมินผลโดยละเอียดและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง				
7.2 วัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio)				
7.3 ประเมินผู้เรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียนอย่างสม่ำเสมอ				
7.4 วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ของผู้เรียนเพื่อวางแผนพัฒนาผู้เรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)

แบบสังเกตนักเรียนในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันทรจว อำเภไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้ถูกสังเกต..... ชั้น.....
วัน เดือน ปี..... เวลา.....
สถานที่.....
ผู้สังเกต.....

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน โดยดำเนินการ
สังเกตตามกรอบแนวคิด ขอบเขตของเนื้อหา โดยบันทึกข้อความลงในช่องว่างดังต่อไปนี้

1. ความสนใจความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

.....
.....
.....

2. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

.....
.....
.....

3. บรรยากาศในการเรียนรู้

.....
.....
.....

4. กระบวนการคิดของนักเรียน

.....
.....
.....

5. การสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน

.....
.....
.....

6. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....

7. ข้อสังเกตอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เปิดประตูสู่โครงงาน	จำนวน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจัดทำโครงงานต่าง ๆ มีขั้นตอนที่สำคัญ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ตั้งประเด็นที่ต้องการศึกษา ขั้นที่ 2 ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้อง ขั้นที่ 3 การวางแผนทำโครงงาน ขั้นตอนที่ 4 ขั้นลงมือทำโครงงาน ขั้นที่ 5 การเขียนรายงานโครงงาน และขั้นที่ 6 ขึ้นแสดงผลงาน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนการทำโครงงานได้
2. นักเรียนสำรวจปัญหาได้

สาระการเรียนรู้

ขั้นตอนการทำโครงงาน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียน เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ สภาพดิน ความแห้งแล้ง ฯลฯ

2. นักเรียนช่วยกันคิด หาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น

3. ทดสอบความรู้ ความเข้าใจขั้นตอนการทำโครงงาน โดยสนทนาซักถาม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบงาน และร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนการทำโครงงาน

4.2 การสำรวจสภาพแวดล้อมในชุมชน

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอปัญหาที่กลุ่มค้นพบและมีข้อตกลงร่วมกัน พร้อมเสนอวิธีแก้ปัญหาตามขั้นตอนการทำโครงงานต่อครูผู้สอน

6. ครูตรวจผลงานนักเรียนจากใบกิจกรรม

7. ทดสอบความรู้ เรื่อง โครงงาน หลังเรียน ด้วยแบบทดสอบ เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ หลังเรียน สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ใบความรู้

2. ใบกิจกรรม

3. แบบทดสอบ

4. ตัวอย่างโครงงาน

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเรียน จากการตั้งใจ กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมตอบคำถาม การลงมือปฏิบัติ การนำเสนอ และทำงานกลุ่ม
2. ตรวจผลงาน จากการปฏิบัติกิจกรรม
3. ทดสอบความรู้ด้วยแบบทดสอบ
4. สะท้อนความเห็นของนักเรียนจากการบันทึกหลังเรียน

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

ใบความรู้ เรื่อง ขั้นตอนการทำโครงการ

ขั้นตอนการทำโครงการ

1. เลือกเรื่องที่น่าสนใจ
2. เตรียมไปหาแหล่งเรียนรู้
3. เข้าสู่การวางแผน
4. ทำตามขั้นตอนอย่างสนุกสนาน
5. เขียนรายงานอย่างมั่นใจ
6. นำเสนองานได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 1 เลือกเรื่องที่น่าสนใจ ผู้เรียนจะต้องเลือกเรื่องที่เขาสงสัย โดยครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนคิดเรื่องที่จะทำด้วยความพอใจ หัวข้อของโครงการอาจได้มาจากปัญหา คำถาม หรือความอยากรู้ อยากเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลได้มาจากการได้อ่านหนังสือ การฟังการบรรยาย การทัศนศึกษาการได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมไปหาแหล่งเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมหรือชี้แนะแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะต้องใช้ค้นคว้าหาคำตอบจากเรื่องเขาสงสัยและสงสัย อาจเป็นประเภทเอกสาร ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ สื่อประเภทโสตทัศน วัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ที่หลากหลายผู้เรียนจะต้องได้รับรู้ว่าแหล่งความรู้ใดบ้าง ได้มองเห็นช่องทางที่จะใช้แหล่งความรู้ที่นั้น ๆ อย่างไรบ้าง และสามารถกำหนดแนวทางกว้างๆ ได้ว่าจะทำอย่างไร ใช้ทรัพยากรอะไร เพื่ออะไร ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 3 เข้าสู่การวางแผน เมื่อผู้เรียนได้กำหนดแนวทางกว้างๆ แล้ว จะต้องนำแนวทางนั้นมาวางแผนในการทำงานจะทำอะไรก่อนหลัง โดยการสร้างแผนที่ความคิด แล้วนำมาจัดทำเค้าโครงการกำหนดเป็นหัวข้อต่างๆ ได้แก่ ชื่อ โครงการ ชื่อผู้จัดทำโครงการ ชื่อที่ปรึกษาโครงการ ระยะเวลาดำเนินการ เหตุผลที่จัดทำโครงการ วัตถุประสงค์ของการจัดทำ ขั้นตอนการดำเนินงาน ผลที่คาดว่าจะได้รับและแหล่งความรู้ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 4 ทำตามขั้นตอนอย่างสนุกสนาน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ โดยอยู่ในความดูแลและแนะนำของครูผู้สอน โดยผู้เรียนจะต้องปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ มีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นระยะว่าทำอะไร ทำอย่างไร ได้ผลอย่างไร เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคได้แก้ไขอย่างไร ผู้เรียนควรฝึกทักษะจากกิจกรรม และแหล่งความรู้ที่เกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนโดยการปฏิบัติจริงด้วยตนเองได้สนุกเพลิดเพลินกับการทำงาน ได้ทำงานอย่างมีความสุข เกิดความภูมิใจในผลงานที่ปรากฏ และสามารถนำความรู้ที่ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานอย่างมั่นใจ เป็นการสรุปการรายงานผลงานจากการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบแนวคิด วิธีดำเนินงาน ผลที่ได้รับ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับโครงการ การเขียนรายงานควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นสำคัญๆ อาจกำหนดเป็นหัวข้อต่าง ๆ หรือรายบท ได้ดังนี้ บทนำ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการศึกษา ผลการศึกษา สรุป และข้อเสนอแนะ รวมทั้งภาคผนวกที่ต้องการนำเสนอในรายละเอียดด้วย

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนองานได้อย่างเหมาะสม เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการจัดทำโครงการ เป็นการนำผลการดำเนินงานทั้งหมดมาเสนอให้ผู้อื่นได้ทราบ โดยเน้นความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ อาจมีลักษณะเป็นเอกสาร รายงานชิ้นงาน แบบจำลอง ฯลฯ ซึ่งสามารถนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดง การสาธิต การบรรยาย การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ การจัดทำสื่อมัลติมีเดีย ฯลฯ

ใบกิจกรรมที่ 1

ให้นักเรียนเขียนสรุปขั้นตอนการทำโครงงาน

ขั้นตอนที่ 1.....

ขั้นตอนที่ 2.....

ขั้นตอนที่ 3.....

ขั้นตอนที่ 4.....

ขั้นตอนที่ 5.....

ขั้นตอนที่ 6.....

ใบกิจกรรมที่ 2

ให้นักเรียนช่วยกัน เขียนสรุปปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมในชุมชนของนักเรียน

1. ปัญหาที่พบคือ.....

2. วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 1 ชื่อโครงการแก้ปัญหา

.....

ขั้นตอนที่ 2 ความรู้ที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมได้แก่

.....

หรือทรัพยากรที่ต้องการ ได้แก่

.....

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนเตรียมการอย่างไร

.....

ขั้นตอนที่ 4 ลงมือปฏิบัติอย่างไร

.....

ขั้นตอนที่ 5 เขียนรายงานเสนอคุณครูอย่างไร

.....

ขั้นตอนที่ 6 นำผลงานจัดแสดงอย่างไร

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด

จำนวน 3 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ใบมะกรูด มีสรรพคุณทางการรักษาโรคและป้องกันการเกิดของลูกน้ำยุงลายได้ ในท้องถิ่นเรามีใบพืชชนิดต่าง ๆ หลายชนิด บางชนิดมีสรรพคุณดีและป้องกันการเกิดโรคต่าง ๆ ได้

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสรรพคุณของใบมะกรูด และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

สาระการเรียนรู้

ลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนเรื่องโครงงาน ส่วนประกอบของโครงงาน
2. ครูบอกนักเรียนว่าเราจะมาร่วมกันออกแบบ วางแผน เขียนโครงงานลูกน้ำหมดไป เมื่อ

ใช้

ใบมะกรูดสำรวจสมุนไพรมีสรรพคุณทางการรักษาโรคต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3. ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนเค้าโครงของโครงงานลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด ตามหัวข้อในหัวข้อที่ 1

4. ครูและนักเรียนร่วมกันออกสำรวจใบมะกรูด ในหมู่บ้าน

5. ครูและนักเรียนลงมือปฏิบัติตามโครงงานเรื่อง ลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด ตาม

ขั้นตอนที่กำหนดในโครงงาน

6. ครูให้นักเรียนบันทึกผล ระหว่างการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในระหว่าง

ปฏิบัติงาน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติโครงงานลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูดตามหัวข้อที่ 5 แล้ว เขียนสรุปผลงานโครงงาน เพื่อที่จะนำผลงานมาจัดแสดงหน้าชั้น ให้นักเรียนได้เห็นผลงานที่ตนเองมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ตัวอย่างเค้าโครงของโครงการ
2. พืชใบมะกรูด ใบมะกรูดสด ใบมะกรูดตากแห้ง

การวัดและประเมินผล

1. แบบบันทึกพฤติกรรมการทำงาน
2. ตรวจผลงาน จากการปฏิบัติกิจกรรม

บันทึกหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
ภาพกิจกรรมการพัฒนา ตัวอย่างโครงการ

วิทยากรให้ความรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
วันที่ 16 - 17 พฤศจิกายน 2555

นายสมนึก ศรีตาพันธ์ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
วิทยากรให้ความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน
วันที่ 16 - 17 พฤศจิกายน 2555

วิทยากรให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษา
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ใบมะกรูด

การกำจัดลูกน้ำยุงลายโดยใช้ไบโมะกруд
โครงการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โครงการ
เรื่อง ถูกล้นน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

จัดทำโดย

เด็กชายธนันชัย วงศ์พิณิช	ชั้น ป.๕
เด็กชายเดชทัย โสฬส	ชั้น ป.๕
เด็กหญิงพัชรา กองแก้ว	ชั้น ป.๕
เด็กหญิงเจนจิรา แจ็กลักซ์	ชั้น ป.๕
เด็กหญิงนุชนาฏ พงษ์เพชร	ชั้น ป.๕

เสนอคุณครูที่ปรึกษา

นางสุรียา พรหมลา
นางสมพิศ พานิช

โรงเรียนบ้านกันตรวจ
ตำบลโนนปูน อำเภอไพรบึง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๓

บทคัดย่อ

โครงการกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์ เรื่อง ลูกน้ำหมดไป เมื่อใช้ใบมะกรูด ได้จัดทำขึ้น เพื่อป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายจากใบมะกรูด ซึ่งผลการศึกษาใบมะกรูดฉีกขาดตากแห้ง ใบมะกรูดซอยตากแห้ง ใบมะกรูดสดฉีกและสดซอยและใบมะกรูดสดธรรมชาติสามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลาย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ด้วยสถานการณ์โรคไข้เลือดออกที่มีระบาดทุกปีซึ่งนี้มีการระบาดรุนแรงมากขึ้น ของความรุนแรงที่เคยมีมาและพวกเราทุกคนในโรงเรียนได้ร่วมกันรณรงค์ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายทั้งที่บ้านและโรงเรียนยังคงพบปัญหาผู้ปกครองไม่ยอมให้เปลี่ยนถ่ายน้ำในโอ่งหรือในถังใบใหญ่เพราะเสียดายน้ำและสิ้นเปลือง ดังนั้นพวกเราจึงเลือกสมุนไพรพื้นบ้านที่ได้ผลที่สุด เพราะการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย หรือทำอย่างไรก็ได้ที่ไม่ให้เกิดลูกน้ำยุงลาย ซึ่งหัวใจสำคัญของการหยุดยั้ง การระบาดของโลกจึงจัดทำโครงการลูกน้ำหมดไปเมื่อใช้ใบมะกรูดขึ้น

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสรรพคุณของใบมะกรูดแห้งและสด
2. เพื่อรณรงค์ป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลาย
3. เพื่อสนับสนุนสมุนไพรพื้นบ้านที่หาง่ายและราคาถูก

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาและเปรียบเทียบใบมะกรูดตากแห้งและใบมะกรูดสดใส่น้ำสะอาดที่ปริมาณเท่าๆ กัน สังเกตการพบลูกน้ำยุงลายระยะเวลาการดำเนินงานซึ่งได้ดำเนินการทดลองด้วยมะกรูด ๕ รูป คือ ใบมะกรูดฉีกตากแห้ง ใบมะกรูดซอยตากแห้ง ใบมะกรูดสดฉีกและใบมะกรูดสดซอยและใบมะกรูดสดธรรมชาติ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

ใบมะกรูด สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้

ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

<u>ตัวแปรต้น</u>	ใบมะกรูดตากแห้งและสด
<u>ตัวแปรตาม</u>	ป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลาย
<u>ตัวแปรควบคุม</u>	ขนาดของใบการฉีกใบ การซอยใบ ปริมาณน้ำ ภาชนะ

บทที่ 2

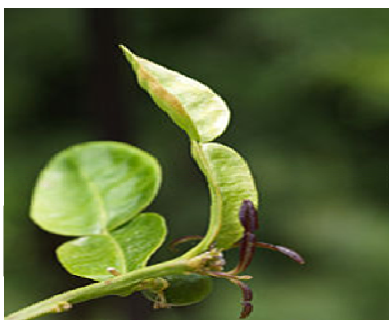
เอกสารที่เกี่ยวข้อง

มะกรูด (อังกฤษ: Kaffir lime) เป็นพืชในสกุลส้ม (Citrus) มีถิ่นกำเนิดในประเทศลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นิยมใช้ใบมะกรูดและผิวมะกรูดเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องปรุงอาหารหลายชนิด นอกจากในประเทศไทยและลาวแล้ว ยังมีความนิยมในกัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย (โดยเฉพาะบาห์ลี)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก เป็นไม้เนื้อแข็ง ลำต้นและกิ่งมีหนามยาวเล็กน้อย ใบเป็นใบประกอบชนิดดัดรูป มีใบย่อย 1 ใบ เรียงสลับ รูปไข่ คือมีลักษณะคล้ายกับใบไม้ 2 ใบ ต่อกันอยู่ คอดกึ่งที่กลางใบเป็นตอนๆ มีก้านแผ่ออกใหญ่เท่ากับแผ่นใบ ทำให้เห็นใบเป็น 2 ตอน กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ใบสีเขียวแก่พื้นผิวใบเรียบเกลี้ยง เป็นมัน ค่อนข้างหนา มีกลิ่นหอมมากเพราะมีต่อมน้ำมันอยู่ ซึ่งผลแบบนี้เรียกว่า hesperitium (ผลแบบส้ม) ใบด้านบนสีเขียวเข้ม ใต้ใบสีอ่อน ดอกออกเป็นกระจุก 3 – 5 ดอก กลีบดอกสีขาว เกสรสีเหลือง ร่วงง่าย มีกลิ่นหอม มีผลสีเขียวเข้มคล้ายมะนาวผิวเปลือกนอกขรุขระ ขั้วหว่านของผลเป็นจุก ผลอ่อนมีเป็นสีเขียวแก่ เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองสด พันธุ์ที่มีผลเล็ก ผิวจะขรุขระน้อยกว่าและไม่มีจุกที่ขั้ว ภายในมีเมล็ดจำนวนมากๆ

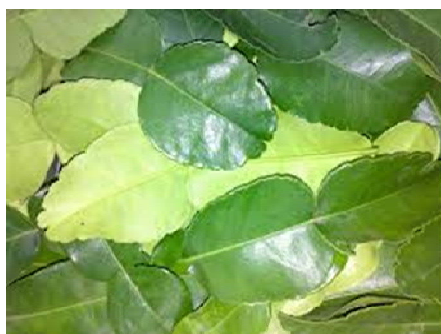
การใช้ประโยชน์

ใบมะกรูดที่ใช้ปรุงอาหารในอินโดนีเซีย ลาว กัมพูชาและไทย

การใช้มะกรูดระดมน่าจะรู้จักกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ วิธีการสระ บ้างก็ใช้ผลดิบผ่าแล้วบีบน้ำสระโดยตรง บ้างก็นำไปเผา หรือต้มก่อนสระ มะกรูดยังมีใช้ในพระราชพิธีสำคัญ เช่น พระราชพิธีโสกันต์ ซึ่งระบุไว้ในพระราชพิธีสิบสองเดือนไว้ ว่าจะต้องมีผลมะกรูดและใบส้มป่อยประกอบในพิธีด้วย เข้าใจว่าน่าจะใช้เพื่อการระดมนั่นเอง และก็สามารถนำไปล้างพื้นได้ด้วย ซึ่งเป็นสมุนไพรชนิดหนึ่ง เช่น ก้านน้ำมะกรูดมีรสเปรี้ยว กลิ่นฉุนคล้ายใบ แต่ใช้น้อยกว่าน้ำมะนาว มะกรูดมีส่วนเปลือกที่หนา ส่วนเปลือกนิยมนำผิวมาประกอบอาหารบางชนิดด้วย มีอาหารบางชนิดที่นิยมใช้น้ำมะกรูดเช่นกัน ใบมะกรูดมีน้ำมันหอมระเหยอยู่มาก มีกลิ่นฉุน ทั้งในใบ และผล บางครั้งสามารถนำไปใช้ไล่แมลงบางชนิดได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ

1. ประชุมกลุ่มเลือกประธานกลุ่ม กรรมการ และเลขานุการกลุ่ม
2. แบ่งหน้าที่มอบหมายงานกันภายในกลุ่ม
3. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสำรวจแนวทางปฏิบัติในการเลือกใบมะกรูดเพื่อทำการทดลองกิจกรรม โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร อินเทอร์เน็ต บันทึกผล
4. รวบรวมข้อมูลและแยกประเภท
5. สรุปผลทดสอบ บันทึกผล
7. วาดภาพประกอบ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

ได้มีวิธีการป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายด้วยการใช้ใบมะกรูด ๕ รูปแบบได้ดีได้แก่

1. ใช้ใบมะกรูดฉีกตากแห้งในอัตราส่วน ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้นาน ๑๒ วัน
2. ใช้มะกรูดซอยตากแห้งในอัตราส่วน ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้นาน ๑๐ วัน
3. ใช้มะกรูดสดฉีกในอัตราส่วน ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้นาน ๑๖ วัน
4. ใช้มะกรูดสดซอยในอัตราส่วน ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้นาน ๑๔ วัน
5. ใช้มะกรูดสดธรรมชาติในอัตราส่วน ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้นาน ๒๐ วัน

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษา

ในการใช้มะกรูดสดธรรมชาติ ๖ ใบ น้ำ ๓ ลิตร สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลาย ได้นานที่สุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. ได้ทราบรูปแบบสรรพคุณใบมะกรูดที่สามารถป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายได้
2. นำใบมะกรูดมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันการเกิดลูกน้ำยุงลายแทนทรายอะเบท
3. ได้สนับสนุนการใช้สมุนไพรพื้นบ้านที่หาได้ง่ายและประหยัดค่าใช้จ่าย
4. ได้รักษาสิ่งแวดล้อมจากการใช้ใบมะกรูดแทนสารเคมี

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้ใบมะกรูด สดเพิ่มจากเดิม ในอัตราส่วนที่มากขึ้น เพื่อให้กำจัดลูกน้ำให้นาน เอกสารอ้างอิง

นิดดา หงส์วิวัฒน์ และทวีทอง หงส์วิวัฒน์. มะกรูดหวาน ใน ผลไม้ 111 ชนิด: คุณค่าอาหารและการกิน.

กทม. แสงแดด. 2550 หน้า 130

ภาคผนวก ง
กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
โรงเรียนบ้านกันตรวจ
วันที่ 16 - 17 พฤศจิกายน 2555

.....

วันที่ 16 พฤศจิกายน 2555

- 08.00 - 09.00 น. ลงทะเบียน รายงานตัว รับเอกสาร
- 09.00 - 09.30 น. พิธีเปิด
- 09.30 - 10.30 น. ความรู้เกี่ยวกับโครงงาน
- 10.30 - 10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.45 - 12.00 น. ความรู้เกี่ยวกับโครงงาน
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหาร
- 13.00 - 14.30 น. ความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน
การทำโครงงาน
- 14.30 - 14.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 14.45 - 16.00 น. การจัดกิจกรรมเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดและการทำโครงงาน
- 16.00 - 16.30 น. อภิปราย ตอบปัญหา ประเมินผล

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2555

- 09.00 - 12.00 น. ปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหาร
- 13.00 - 15.00 น. สรุปและประเมินผลการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
โครงงาน

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ 0530.5(2)/อ. 1๕๖๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอมือ
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๗ ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สมนึก ศรีตาพันธ์

ด้วย นางสาวพิศ พานิช นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูทรัพย์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ที่ ศธ 0530.5(2)/๗.๑๗๙

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๗ ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์สุเทพ บุญเย็น

ด้วย นางสาวสมพิศ พานิช นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ที่ ศธ 0530.5(2)/อ. 1978

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

๗ ธันวาคม 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน อาจารย์ละเอียด ภาษี

ด้วย นางสาวสมพิศ พานิช นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.อดิเรก บุญคง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง
ปฏิบัติราชการแทน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร. 0-4374-3174

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสมพิศ พานิช
วันเกิด	วันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 311/9 หมู่ที่ 8 ตำบลหนองครก อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านกันตรวจ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ 33180
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2534	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการประถมศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

